Τό σπίτι ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

159

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ ΑΘΗΝΑΙ

Τὸ Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ
("Η ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΣ")
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΡΑΝΟΥ "ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ" — ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ὑπεύθυνος Ἀρχισυντάκτης: ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ
Λεωφόρος Ἁγίας Φιλοθέης 43 ΦΙΛΟΘΕΗ
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΙΖΟΥΜΗΣ
Ἀριστείδου 9 ΚΑΛΛΙΘΕΑ

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1956
ΕΤΟΣ Ζ' — ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 159 (15)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ	Ἐτησία	Δρχ. 30
	Ἑξάμηνος	» 20
ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ	Ἐτησία	Δρχ. 40
	Ἑξάμηνος	» 25
ΔΙΑ ΠΑΝΤΑ ΑΛΛΟΝ	Ἐτησία	Δρχ. 50

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ:
Ἄγγελον Μεταξᾶν, Ἁγίας Φιλοθέης 43 - Φιλοθέη, Ἀθῆναι

Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ!

Ὁ Ἀθανάσιος Ἀντωνάκης (Κωσταράζι) μὲ ἐρωτᾶ: μὲ ποιὰ σημεῖα μπορῶ νὰ προσανατολιστῶ τὴ νύκτα ;

Ἀπάντηση: Τὴν νύκτα σ' ἕνα ἄγνωστο μέρος μπορεῖς νὰ προσανατολισθῇς ἀσφαλῶς μὲ τὸν Πολικό. Κοιτάζοντας τὸν Πολικὸ ἔχεις στραμμένο τὸ πρόσωπό σου στὸν Βορρᾶ. Πίσω σου ἔχεις τὸ Νότο στὸ δεξί σου χέρι τὴν Ἀνατολὴ καὶ στὸ ἀριστερό σου τὴ Δύση. Ὅταν ξέρεις τὴ θέση τῶν ἄστρων καὶ αὐτὰ μποροῦν νὰ σὲ ὁδηγήσουν καὶ νὰ προσανατολισθῇς. Ἂν βρίσκεσαι σὲ ξένο τόπο μπορεῖς νὰ προσανατολισθῇς μὲ μιὰ ἐκκλησία. Γιατὶ πάντα τὸ Ἅγιο Βῆμα βρίσκεται πρὸς τὴν Ἀνατολή. Ἂν βρίσκεσαι στὴν θάλασσα ἀπὸ ἕνα φάρο, ὅταν ξέρεις ποιός εἶναι ὁ φάρος αὐτός. Βέβαια, οἱ ναυτικοὶ τώρα ἔχουν τέλεια μηχανήματα προσανατολισμοῦ.

Ὁ Γεράσιμος Γρηγορινὸς μὲ ἐρωτᾶ : Τί ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη «Εὐαγγελικά» ;

Ἀπάντηση: Μὲ τὴ λέξη «Εὐαγγελικὰ» ἐννοοῦμε τὰς αἱματηρὰς σκηνὰς ποὺ ἔγιναν εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν 8 Νοεμβρίου 1901 ἐξ ἀφορμῆς τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἐφημερίδα «Ἀκρόπολις» ἄρχισε τότε νὰ δημοσιεύει μετάφραση τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τὸν Ἀλ. Πάλλη στὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπεκίνησαν τοὺς φοιτητὰς σὲ ἐξέγερση κατηγοροῦντες τὴν τότε Βασίλισσαν Ὄλγαν, ὅτι, δῆθεν, ἤθελε νὰ χαλάσει τὴν θρησκεία.

Ἡ κατηγορία, φυσικά, ἦταν κακοήθης· διότι ἡ βασίλισσα Ὄλγα ἦταν Χριστιανὴ Ὀρθόδοξος καὶ ἔνοιωθε μιὰ βαθειὰ πίστη πρὸς τὴν θρησκεία· εἶχε δικό της παρεκκλήσιο στὰ ἀνάκτορα καὶ προσευχόταν ὧρες ἐκεῖ. Τί εἶχε συμβῆ; Ἡ Βασίλισσα ἔδινε εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» —τοῦ νοσοκομείου ποὺ ἡ ἴδια εἶχε ἱδρύσει— Εὐαγγέλια. Καὶ τότε οἱ ἀσθενεῖς τῆς εἶπαν πὼς δὲν μποροῦν νὰ τὰ διαβάζουν διότι δὲν τὸ καταλαβαίνουν. Ἔτσι, ἡ βασίλισσα σκέφθηκε —καὶ ὀρθὰ— πὼς ἔπρεπε νὰ τοὺς δώσει μιὰ μετάφραση τοῦ Εὐαγγελίου ἀπὸ τὴν τότε δεσποινίδα Σωμάκη γιὰ νὰ μποροῦν νὰ διαβάζουν καὶ νὰ καταλαβαίνουν τὰ νοήματα τοῦ Εὐαγγελίου. Αὐτὸ ἦταν ὅλο. Χαλασμὸς κόσμου. Στὶς ταραχὲς αὐτὲς σκοτώθηκαν 8 καὶ τραυματίσθηκαν 80. Πυροβολήθηκε μάλιστα ἀνεπιτυχῶς καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Θεοτόκης. Ἀποτέλεσμα: Παραιτήθηκε ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος.

Ὁ Νίκος Πετράκης μὲ ἐρωτᾶ: Τί ἦταν ἡ Εὐαγγελικὴ Σχολή ;

Ἀπάντηση: «Εὐαγγελικὴ Σχολὴ» Σμύρνης ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μορφωτικὰ ἱδρύματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴ Μικρὰ Ἀσία. Ἱδρύθηκε μὲ τὸ ὄνομα «Σχολεῖον τοῦ Χριστοῦ» στὰ 1717 μὲ διευθυντὴ τὸν Ἰθακήσιο λόγιο Ἱερόθεο Δενδρινόν. Τὸ 1721 μετωνομάσθηκε εἰς «Εὐαγγελικὸν σχολεῖον» καὶ βραδύτερα εἰς «Εὐαγγελικὸν φροντιστήριον». Εἰς τὰ 1733 ὠργανώθηκε ὡς ἡ μόνη κοινοτικὴ Σχολὴ καὶ στὰ 1734 ὠνομάσθηκε ὁριστικὰ «Εὐαγγελικὴ Σχολὴ Σμύρνης» καὶ διατηρήθηκε μέχρι τοῦ 1922, τὸ ἔτος δηλαδὴ τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Εἶχε βιβλιοθήκη ποὺ κατεστράφηκε καὶ αὐτὴ στὰ 1922. Περιελάμβανε 35.000 τόμους καὶ 180 πολύτιμα χειρόγραφα καθὼς καὶ περίφημο ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο.

Ἡ «Εὐαγγελικὴ Σχολὴ» ἦταν πραγματικὰ ἕνα περίφημο πνευματικὸ κέντρο, τὸ καλλίτερο τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Ἰουλία Παπαγεωργίου μὲ ἐρωτᾶ : Πότε ἐγκαταστάθηκε τὸ πρῶτο τηλεγραφικὸ καλώδιο στὴν Ἑλλάδα ;

Ἀπάντηση: Τὸ πρῶτο τηλεγραφικὸ καλώδιο ἐγκαταστάθηκε στὰ 1859 γιὰ νὰ ἑνώσῃ τὸν Πειραιᾶ μὲ τὴ Σύρο.

Ὁ Περικλῆς Χυτήρης μὲ ἐρωτᾶ: Τί θὰ ποῦν ἀκριβῶς καὶ ἀπὸ ποῦ προῆλθαν οἱ λέξεις «κουτσαβάκης» καὶ «μάγκας» ;

Ἀπάντηση: Κουτσαβάκης ἢ κοϊτσαβος, λέγεται ὁ παλληκαρᾶς, τραμποῦκος. Προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐπώνυμο ἑνὸς Πειραιώτη παλληκαρᾶ ποὺ ἔδρασε στὴν Ἀθήνα πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια. Εἶχε καταταχθῆ στὸ Ἱππικὸ κ' ἔδερνε τοὺς τότε νταῆδες τῆς Ἀθήνας. Βέβαια, κατάντησε κι' αὐτὸς νταῆς στὸ τέλος.

Μάγκας, λέγεται ἄνθρωπος τοῦ δρόμου, ἔξυπνος ἐπὶ κακῷ, κατεργάρης, μπερμπάντης. Κυριολεκτικῶς μάγκα ἐλέγετο ἐπὶ Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὁμὰς στρατιωτῶν, ἡ κατόπιν λεγομένη ἐνωμοτία. Κατ' ἐπέκταση καὶ οἱ ἀνήκοντες στὴν μάγκαν ἄτακτοι στρατιῶται, λέγονται μάγκες, κι' ἐπειδὴ στὰ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση χρόνια ἐσύχναζαν οἱ χασομέρηδες αὐτοὶ κοντὰ στὴν Παλαιὰ Ἀγορὰ (κοντὰ στοὺς Ἀέρηδες) ὅπου ὑπῆρχε καὶ μεγάλο ρολόγι, ἐλέγοντο «Μάγκες τοῦ ρολογιοῦ».

Τραμποῦκο ἰταλικὰ ἐσήμαινε ἕνα εἶδος φτηνῶν πούρων καὶ κατόπιν φιλοδώρημα, δωροδοκία. Τραμποῦκοι, λοιπόν, ἐλέγοντο οἱ εὐτελεῖς ἄνθρωποι ποὺ ἀντὶ εὐτελοῦς ποσοῦ ἔμπαιναν στὴν ὑπηρεσία κάποιου, ὡς σωματοφύλακες καὶ παλληκαράδες.

Ἡ Εἰρήνη Φιλικοῦ μὲ ἐρωτᾶ : Πότε ἐγράφη ὁ Ἐθνικός μας ὕμνος;

Ἀπάντηση: Ὁ Ἐθνικός μας Ὕμνος, ὁ ὕμνος δηλαδὴ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, γράφτηκε στὴ Ζάκυνθο στὰ 1823 (Μάϊο).

Ὁ Πέτρος Βοῦρος μὲ ἐρωτᾶ : Ποῖα ἦταν ἡ δύναμις σὲ πλοῖα καὶ σὲ καΐκια τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ 1821 ;

Ἀπάντηση : Κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821, σύμφωνα μὲ μιὰ στατιστικὴ καὶ καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς ἐξέγερσης, οἱ Ἕλληνες διέθεταν 600 περίπου πλοῖα, 17.000 ναῦτες καὶ 6.000 κανόνια.

Ἡ Εἰρήνη Περίδου μὲ ἐρωτᾶ : Τί εἶναι τὸ Μαυσωλεῖον :

Ἀπάντηση: Μαυσωλεῖον, λέγεται τὸ μεγαλόπρεπο ἐπιτάφιο μνημεῖο. Ὀνομάσθηκεν ἔτσι ἀπὸ τὸ βασιλέα τῆς Καρίας Μαύσωλο, ποὺ πρὶν πεθάνει ἄρχιζε νὰ χτίζει πολυτελέστατο τὸν τάφο του. Πεθαίνοντας τὸ 352 π.Χ., ἄφησε τὸ μνημεῖο μισὸ καὶ τὸ ἀποτελείωσεν ἡ σύζυγός του Ἀρτεμισία ποὺ ἤτανε καὶ ἀδερφή του. Τὸ Μαυσωλεῖο αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἀγγελικὴ Χριστίδου μὲ ἐρωτᾶ : Ἀπὸ ποῦ προῆλθε ἡ φράση «τάκανε μαντάρα» ;

Ἀπάντηση: Μαντάρα ἢ μαδάρα, λέγεται στὴν κυριολεξία τόπος μαδημένος, ἀποψιλωμένος, τοῦ ὁποίου ἔχει καταστραφῆ ἡ φυτεία. Τὰ κάνω μαντάρα, σημαίνει δὲν ἀφήνω τίποτε, τὰ καταστρέφω ὅλα.

Ἡ φράση: «τάκανε γῆς Μαδιάμ», πάλι λέγεται μὲ τὴν ἴδια σημασία (καστρέφω ἐντελῶς), προέρχεται ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὴ χώρα Μαδιάμ, κοντὰ στὴν Παλαιστίνη, ποὺ κατέστρεψαν οἱ Ἰουδαῖοι μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Γεδεὼν καὶ δὲν ἄφησαν τίποτα ὄρθιο.

ΑΠΟ ΜΑΘΗΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Δόκιμος τοῦ Β. Ναυτικοῦ.

Ὁ ἀρρενωπὸς ἔφηβος, ποὺ ἔδωσε τὸν ὅρκο τοῦ Ἕλληνα στρατιώτη καὶ πῆρε τὸν ἰσόβιο τίτλο τοῦ δεκανέως τῶν ΛΟΚ.

2 Ἰουνίου 1940. Μὲ ἀγαθὲς προσδοκίες ὁ Λαὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ κοντά του ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς περιμένει τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα: Οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουν ἐστραμμένα μάτια κι αὐτιά, μὰ καὶ τὴν ψυχή τους καὶ τοὺς πόθους τους, πρὸς τοῦ Λυκαβηττοῦ τὸ πυροβολεῖο. Περιμένουν ν' ἀρχίσουν οἱ κανονιές... Ἀργοῦν κάπως μὰ κάποτε ἀρχίζουν: Μία, δύο, τρεῖς... Ὅσο προχωροῦν τόσο καὶ ἡ ἀγωνία κορυφώνεται. Ἀκούγεται καὶ ἡ εἰκοστή, καὶ τώρα θὰ ἀκουστῆ καὶ ἡ εἰκοστὴ πρώτη... Κι ἔπειτα; Τὸ ἀγωνιῶδες ἐρωτηματικό! Ἂν σταματήσουν, ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια ἀπόκτησε μιὰ ἀκόμη πριγκήπισσα! Ἂν προχωρήσουν, ἔ, τότε χαρᾶς Εὐαγγέλια.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπόκτησε τὸν ἐπίδοξο διάδοχο καὶ κοντὰ σ' αὐτό, ἐξασφάλισε καὶ τὴν διαδοχὴ τοῦ θρόνου, τὴ συνέχεια τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας, τῆς τόσο ἀγαπημένης, τῆς τόσο λατρευτῆς.

Καὶ ἀκούγεται καὶ ὁ εἰκοστὸς πρῶτος, ἀκούγεται καὶ ὁ εἰκοστὸς δεύτερος καὶ ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλοι πολλοί... Μὰ κανένας δὲν τοὺς μετράει. Οἱ προσδοκίες τοῦ λαοῦ διαιώθηκαν. Χαιρετιστήριες ἰαχὲς δονίζουν τὴν ἀτμοσφαῖρα. Ὁ Λαὸς ξέρει καλὰ πὼς ὁ νέος βλαστὸς ποὺ γεννήθηκε, θὰ φέρει τὸ ὄνομα τοῦ τελευταίου αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, ποὺ ἔπεσε ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων καὶ ἑνὸς ἄλλου Βασιλιᾶ, τοῦ ἔνδοξου καὶ μαρτυρικοῦ πάππου του: Κωνσταντῖνος. Μιὰ ὄμορφη καὶ ἔνδοξη μὰ καὶ τόσο βαρειὰ κληρονομία. Μὰ ὁ λαὸς δὲν ἔχει ἀμφιβολίες. Τὸ βρέφος τῆς 2 Ἰουνίου 1940, θὰ τιμήση τὸ ἔνδοξο ὄνομα.

Ὁ Λαὸς τῆς Ἑλλάδος παρακολουθεῖ μὲ κρυφὴ χαρὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ ἀνατροφὴ τοῦ νέου βλασταριοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας. Τὸν παρακολουθεῖ στὴν ἐξορία τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τὸν καμαρώνει νήπιο ἀκόμα, ποὺ ξαναγυρίζει μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς του στὴν ἐλευθερωμένη πατρίδα Καὶ τὸν βλέπει μὲ περηφάνεια νὰ παίρνει τὴν ἑλληνοπρεπῆ ἀγωγὴ στὸ δημοτικὸ σχολεῖο Ψυχικοῦ μὲ συμμαθητὲς παιδιὰ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Ἀναγαλλιάζει ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ποὺ τὸν βλέπει νὰ μεγαλώνη στὴ Σχολὴ τῶν Ἀναβρύτων καὶ νὰ παίρνη ἀνατροφὴ γνήσια ἑλληνική. Τὸν βλέπει πρῶτο στὰ μαθήματα, τὸν θαυμάζει πρῶτο στὰ ἀγωνίσματα. Ζῆ στὸ σχολεῖο του τὴ ζωὴ ὅλων τῶν συμμαθητῶν του χωρὶς καμμιὰ διάκριση. Μέσα στὴ σχολὴ εἶναι ἕνας μαθητὴς σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους. Καὶ στὶς δουλειὲς καὶ σὲ ὅλα. Θὰ σκάψει στὸν κῆπο τῆς σχολῆς, θὰ μείνει τιμωρημένος κάποτε, χωρὶς ἔξοδο τὸ Σαββατοκύριακο. Μιὰ ἀγωγὴ ἀντάξια ἑλληνόπουλου, παιδιοῦ Βασιλέως. Μιὰ ἀγωγὴ ἀληθινὰ Σπαρτιατική.

Εἶναι παράδοση στὴν Ἑλληνικὴ Δυναστεία οἱ βλαστοί της νὰ ἀκολουθοῦν τὸ στρατιωτικὸ στάδιο Δὲν παραλείπουν τὴ γενικώτερη μόρφωση, ἀπαραίτητη γιὰ ἐκείνους ποὺ ὁ Θεὸς προώρισε νὰ διευθύνουν μιὰ μέρα τὶς τύχες ἑνὸς Λαοῦ! Μὰ τὸ Κέντρον τοῦ βάρους εἶναι ἡ στρατιωτικὴ ἐκπαίδευση. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας, ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Α' εἶχε σπουδάσει στὴ σχολὴ τῶν δοκίμων τῆς Δανίας. Καὶ ἔφερνε μὲ καμάρι τὴ στολὴ τοῦ Ναυάρχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ. Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος εἶχε σπουδάσει στὴ Σχολὴ Εὐελπίδων καὶ ἀργότερα σὲ ξένες σχολὲς καὶ εἶχε κατάταγῆ στὰ πεζικά. Ὁ Βασιλιᾶς Κωνσταντῖνος ἦταν πραγματικὰ ἕνας ἀξιωματικὸς μὲ βαθειὰ μόρφωση καὶ αὐθεντία στὰ στρατιωτικὰ θέματα. Πραγματικὸς στρατιωτικὸς ἡγήτορας. Ὁ Βασιλιᾶς Γεώργιος Β' ἦταν ἕνας ἀληθινὸς στρατιώτης καὶ ἀνῆκε καὶ αὐτὸς στὸ πεζικό. Ὁ Βασιλεὺς Παῦλος σπούδασε στὴ Σχολὴ τῶν Ναυτικῶν δοκίμων καὶ εἶναι ἕνας ἄριστος ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ, χωρὶς νὰ λογαριάσουμε τὴ γενικώτερη στρατιωτική του μόρφωση.

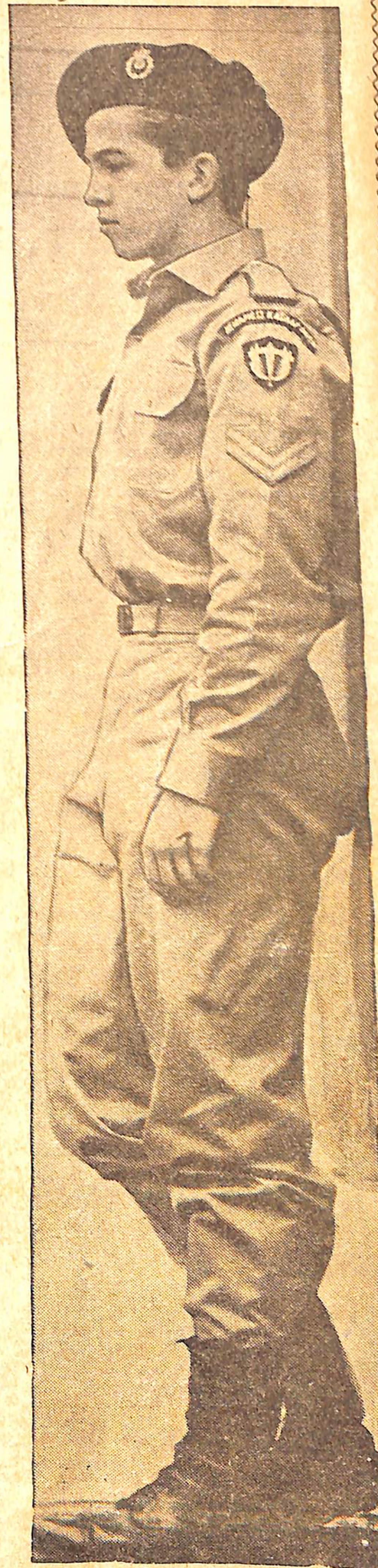
Καὶ τώρα τὸ νέο, τὸ νεώτερο βλαστάρι τῆς Δυναστείας, ἔκαμε τὴν ἔναρξη τῆς στρατιωτικῆς του μορφώσεως.

Ἡ πρώτη του, ἂς τὴν ποῦμε ἔτσι, ἐπαφὴ μὲ τὸ στρατό, ἡ πρώτη του στρατιωτικὴ προπαίδευση, ἔγινε ὅταν ὁ Διάδοχος ἦταν 13 χρονῶν. Σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμὸ τῆς Σχολῆς Ἀναβρύτων, κάθε τάξη πρέπει νὰ περνᾶ δεκαπέντε μέρες στοὺς καταυλισμοὺς τῶν ΛΟΚ. Ἔτσι ὁ Διάδοχος μὲ τὴν τάξη του ἔμεινε ἀμέσως μετὰ τὶς διακοπὲς τῆς σχολῆς Ἀναβρύτων, στοὺς καταυλισμοὺς τῶν ΛΟΚ δέκα πέντε μέρες. Ἐννοεῖται, φόρεσε ἐκεῖ τὴ στολὴ τοῦ Λοκατζῆ, παρακολούθησε μαθήματα διαβιβάσεων, ἀσκήθηκε στὰ διάφορα ὅπλα καὶ πολεμικὰ μηχανήματα, ἔφαγε τὸ συσσίτιο τοῦ στρατιώτη ποὺ δὲν εἶχε... βελτιωθῆ γιὰ χατῆρι του, καὶ ὑπέστη καὶ τὰ ἀπαραίτητα «καψόνια». Στὸ σημείωμα τοῦ διοικητοῦ τῶν ΛΟΚ στὴ σχολὴ Ἀναβρύτων, ἀναφέρεται ὅτι ὁ Διάδοχος κατὰ τὴν δεκαπενθήμερη στρατιωτική του ἐκπαίδευση «κατέκτησε τὸν τίτλο τοῦ ἀρίστου μὲ γενικὴ βαθμολογία 19,33».

Καὶ στὶς 28 Ἰουνίου φόρεσε τὸ τιμημένο Ἑλληνικὸ χακί. Νά μιὰ μικρὴ περιγραφὴ τῆς ὁρκωμοσίας του, ποὺ γίνηκε σὲ ἐπίσημο τελετὴ στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν Ἀνακτόρων:

Τὸ μεσημέρι τῆς 28 Ἰουνίου στὴ μεγάλη αἴθουσα τελετῶν τῶν Ἀνακτόρων, ἔγινε μὲ κάθε ἐπισημότητα ἡ τελετὴ τῆς ὁρκομωσίας τοῦ Διαδόχου ὡς μαθητοῦ τῆς β' τάξεως

(Συνέχεια στὴ σελίδα 298)

Δεκανέας τῶν ΛΟΚ.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Τὸ μεθύσι

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

(Ὁ «Παποῦς» δίδει τὴ θέση του προσωρινὰ γιὰ τὴ δημοσίευση μερικῶν ἀποσπασμάτων ἀπὸ διδαχὲς τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

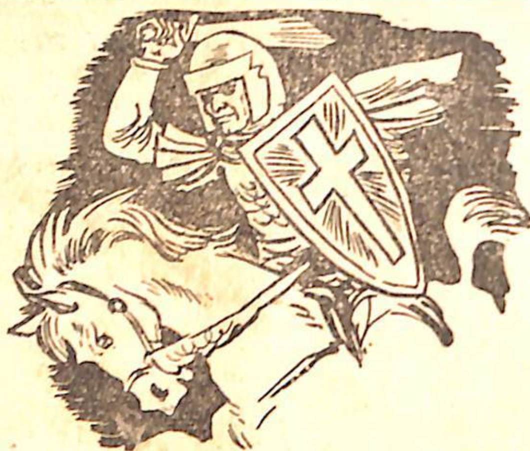
Τὸ μεθῦσι εἶναι δαίμονας τυραννικὸς ποὺ μπαίνει στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ γίνεται μητέρα τῆς κακίας, ἀρετῆς ἐναντίωση, ποὺ καταντάει τὸν ἀντρεῖο δειλὸ καὶ τὸ φρόνιμο ξετσίπωτο, ποὺ δικαιοσύνη δὲν ξέρει καὶ ταράζει τὸ μυαλό. Γιατὶ ὅπως τὸ νερὸ μάχεται τὴ φωτιά, ἔτσι τὸ ἄμετρο πιοτό, σβήνει τὸ λογικό. Γιαυτὸ καὶ δίσταζα νὰ μιλήσω ἐναντίον τῆς μέθης, ὄχι πὼς τάχα εἶναι πάθος μικρὸ κι' ἀνάξιο λόγου, παρὰ γιατὶ μιλάει κανεὶς ἀνωφέλευτα. Ἂν ὁ μεθυσμένος παραλογίζεται κ' εἶναι σαστισμένο τὸ μυαλό του, τοῦ κάκου χάνει κανεὶς τὰ λόγια του.

Μὲ ποιὸν νὰ συζητήσεις, ἂν ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ἀνάγκη συμβουλῆς δὲν ἀκούει τί τοῦ λὲς κι ὅποιος εἶναι ξενέρωτος καὶ στὰ σύγκαλά του δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ παραινέσεις;

Μὰ δὲν πρέπει ν' ἀμελήσουμε νὰ ποῦμε καὶ γιὰ τὴν μέθη. Ὅπως καὶ στὶς λοιμικὲς ποὺ πέφτουνε στὸν κόσμο, οἱ γιατροὶ ἀσφαλίζουνε τοὺς γεροὺς μὲ ὑγιεινὲς καὶ προφυλακτικὲς συμβουλὲς καὶ δὲν ἐπιχειροῦν νὰ σώσουνε τοὺς μολυσμένους. Ἔτσι κι ὁ δικός μου ἐδῶ ὁ λόγος, εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ ὠφέλιμος, δείχνοντας τὴν ὀλεθριότητα τοῦ πάθους σ' ὅσους δὲν ἔχουνε καταληφθῆ ἀπ' αὐτὸ καὶ μὴν περιμένοντας γιατρειὰ τῶν παθιασμένων.

Σὲ τί διαφέρεις ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, ἄνθρωπε; Μόνο κατὰ τὸ λογικὸ ποὺ ἔλαβες ἀπὸ τὸν Κτίστη τῶν πάντων κ' ἔγινες ἄρχοντας καὶ κύριος ὅλης τῆς Κτίσης. Καὶ δὲ βλέπεις πῶς σκοτίζοντας τὸ λογικό σου μὲ τὸ μεθῦσι γίνεσαι ὅμοιος μὲ τὰ κτήνη;

Ἕνας νεαρὸς ἥρωας τοῦ Βυζαντίου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΛΗΡΟΣ

Βρισκόμαστε στὰ 970 μ.Χ. Ὁ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννης Τσιμισκῆς δυὸ χρόνια τώρα ἀγωνίζεται στὴ Βαλκανικὴ Χερσόνησο ν' ἀποκρούση τὴν πρώτη ἐπιδρομὴ τοῦ τρομεροῦ ἔθνους τῶν Ρώσων, ποὺ τὸ ὡδηγοῦσεν ὁ περιβόητος ἀρχηγός τους Σβιατοσλάβος, ὁ εἰδωλολάτρης γιὸς τῆς μεγάλης τσαρίνας Ὄλγας. Οἱ τρομερὲς ὀρδὲς τῶν Ρώσων διάβηκαν τὸν Αἶμο, κατέλαβαν μὲ ἔφοδο τὴν Φιλιππούπολη καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἀπὸ τοὺς ὑπερασπιστές της τοὺς ἀνασκολόπισαν.

Ἡ Ἑλληνικὴ αὐτοκρατορία τοῦ Βυζαντίου ἐκλονίσθηκε. Πανικὸς ἔπιασε τὸν κόσμο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη στὴν προσέγγιση τῶν φοβερῶν καὶ ἀγρίων Ρώσων.

Ὁ γενναῖος καὶ δραστήριος αὐτοκράτορας Ἰωάννης Τσιμισκῆς, ἔλαβε τότε σύντονα μέτρα. Ἔστειλε στόλο στὶς ἐκβολὲς τοῦ Δούναβη γιὰ νὰ χτυπήση ἀπὸ πίσω τοὺς ἐχθροὺς κ' ἔστειλε ἐναντίον τῶν Ρώσων στρατὸ μὲ τὸν ἱκανώτερο στρατηγό του Βάρδα-Σκληρό. Καὶ μάχη αἱματηρότατη συνήφθη στὴν Ἀρκαδιούπολη, κοντὰ στὴν Ἀνδριανούπολη. Καλυπτόμενοι μὲ τὶς τεράστιες ξύλινες ἀσπίδες τους σκεπασμένες μὲ δέρματα θηρίων, οἱ πελώριοι Ρῶσοι πολεμιστὲς ἀντέταξαν πεζοὶ μανιώδη ἀντίσταση ἐναντίον τοῦ βαρέος Βυζαντινοῦ ἱππικοῦ. Μεταχειρίζονταν μὲ τέχνη καὶ ἀκατανίκητη ὁρμὴ λόγχες καὶ τσεκούρια, ὁ δὲ θρησκευτικὸς φανατισμός τους ἐδιπλασίαζε τὴ δύναμή τους.

Δραματικὰ ἐπεισόδια σημειώθηκαν στὴν ἡρωικὴ αὐτὴ σύγκρουση. Στὴν ἀκμὴ τῆς μάχης, ὅταν σφάζονταν σ' ὅλα τὰ σημεῖα μὲ μανία κ' οἱ κραυγὲς τῶν Ἑλλήνων δὲν κατώρθωναν νὰ καλύψουνε τὸ τρομερὸ οὔρλιασμα τῶν πολεμιστῶν τοῦ Σβιατοσλάβου, ἕνας Ρῶσος ἀρχηγός, περιώνυμος μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του γιὰ τὴν σπάνια ἀνδρεία του καὶ τὸ πελώριο ἀνάστημά του, ὥρμησε ἔφιππος ἐναντίον τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ στρατοῦ, τοῦ Βάρδα-Σκληροῦ, ποὺ πολεμοῦσε ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του καὶ τοῦ κατέβασε ἕνα τρομερὸ χτύπημα μὲ τὴ σπάθα του στὸ κεφάλι. Τὸ σπαθὶ δὲν πέρασε τὸ σιδερένιο κράνος τοῦ Βάρδα μὰ τὸν ἐζάλισε. Συνῆλθε ὅμως γρήγορα καὶ σηκώνοντας τὴ δική του σπάθα ἐχτύπησε τὸ Ρῶσσο γίγαντα κ' ἤτανε τόση ἡ ὁρμὴ κ' ἡ δύναμη τῆς σπαθιᾶς, ποὺ ἔκοψε στὰ δυὸ τὸ Ρῶσο ὡς τὴ μέση, περνώντας τὸ σιδερένια περικεφαλαία καὶ τὸ θώρακα.

Μὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἕνας ἄλλος Ρῶσος καβαλλάρης, γίγαντας τρομερότερος αὐτὸς ρίχθηκε ἐναντίον τοῦ Βάρδα—Σκληροῦ καὶ σήκωσε τὴ βαρειά του σπάθα, πρὶν αὐτὸς προφθάσει ν' ἀμυνθῆ. Κοντὰ στὸ Βάρδα-Σκληρὸ πολεμοῦσε ὁ μικρότερος του ἀδερφὸς Κωνσταντῖνος, νεώτατος, ποὺ καθὼς ἀναφέρει ὁ χρονογράφος, ποὺ διηγῆται τὴν ἱστορία, στὸ πρόσωπό του μόλις ἐχνούδιζε τὸ μουστάκι καὶ τὰ γένεια. Ἔτσι γινόταν τότε. Οἱ νέοι εὐγενεῖς ἐμάχονταν κοντὰ στοὺς μεγαλυτέρους ἀδερφοὺς ἢ συγγενεῖς τους, μαθαίνοντας τὴν τέχνη τοῦ πολέμου. Βλέποντας λοιπόν, τὸν κίνδυνο τοῦ ἀδερφοῦ του ὁ νεαρὸς Πατρίκιος Κωνσταντῖνος Σκληρὸς ὁρμάει καὶ κατεβάζει τὸ σπαθί του στὸ κεφάλι τοῦ Ρώσου γίγαντα. Μὰ ἐκεῖνος ἔσκυψε καὶ γλύτωσε, τὸ σπαθὶ ὅμως μὲ τὴν ὁρμὴ ποὺ εἶχε, ἀποκεφάλισε σχεδὸν τὸ ἄλογο, ποὺ ἔπεσε ρίχνοντας καὶ τὸν ἀναβάτη του. Μὲ τὶς βαρειὲς σιδερένιες πανοπλίες, ποὺ φοροῦσαν δὲν ἦταν εὔκολο νὰ σηκωθῆ ἕνας καβαλλάρης ὅταν ἔπεφτε ἀπὸ τὸ ἄλογο. Καὶ πρὶν προλάβει νὰ κουνηθῆ ὁ Ρῶσος, ὥρμησε ὁ Κωνσταντῖνος Σκληρὸς, τὸν ἅρπαξε ἀπ' τὴν περικεφαλαία καὶ τὸν σκότωσε.

Στοὺς πολέμους ἐκείνους ὁ θάνατος τῶν ἀρχηγῶν ἔκρινε τὶς περισσότερες φορές τὶς μάχες. Καὶ πρὸς τὸ βράδυ οἱ Ρῶσοι ὕστερ' ἀπὸ πεισματικὴ ἀντίσταση ἐνικήθηκαν κατὰ κράτος καὶ σκορπίστηκαν οὐρλιάζοντας, ἀπὸ τὴν ἀπελπισία καὶ τὸ φόβο τους.

(Ἀπὸ τὰ «Βυζαντινὰ Ἱστορήματα» τοῦ Κ. Σλουμπερζέ).

ΤΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΠΟΥ ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

Τὸ κουδοῦνι

Παίζεται στὴν αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Λαβαίνουν μέρος δυὸ ὁμάδες ἀπὸ 6–10 παιδιὰ ἢ κάθε μία. Ἀπαραίτητο ἕνα κουδουνάκι.

Πρὶν ἀρχίση τὸ παιγνίδι, ὁρίζονται τὰ ὅρια μέσα στὰ ὁποῖα θὰ μποροῦν νὰ κινοῦνται οἱ παῖκτες. Καλὰ εἶναι νὰ γίνη μιὰ λευκὴ γραμμὴ μὲ ἀσβέστη, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ χαραχτῆ ἡ γραμμὴ καὶ μ' ἕνα ξύλο. Ὅλοι οἱ παῖκτες ἔχουν δεμένα τὰ μάτια τους ἐκτὸς ἀπὸ ἕναν ὁ ὁποῖος ἔχει δεμένα τὰ χέρια του πίσω, καὶ φορεῖ ἕνα κουδοῦνι στὸ λαιμό Χωρὶς νὰ βγῆ ἀπὸ τὰ καθωρισμένα μὲ τὴ γραμμὴ ὅρια, ὁ παίκτης μὲ τὸ κουδοῦνι προσπαθεῖ νὰ μὴ πιαστῆ ἀπὸ τοὺς τυφλούς. Ἂν πιαστῆ τότε ἀλλάζουν θέσεις καὶ ὁ τυφλὸς φορεῖ τὸ κουδοῦνι καὶ ὁ ἄλλος γίνεται τυφλός. Ὁ παίκτης ποὺ θὰ βγῆ ἀπὸ τὰ ὅρια, χάνει καὶ βγαίνει ἀπὸ τὸ παιγνίδι. Φυσικὰ τὸν φωνάζει ὁ παίκτης μὲ τὸ κουδοῦνι μόλις τὸν δῆ ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια.

Οἱ δύο τυφλοὶ

Καὶ τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ σὲ γήπεδο. Παίρνουν ἐπίσης μέρος δυὸ ὁμάδες ἀπὸ 6–10 παιδιὰ ἢ κάθε μιά. Οἱ παῖκτες πιάνονται ἀπὸ τὰ χέρια καὶ σχηματίζουν ἕνα κύκλο. Δυὸ ἀπὸ τοὺς παῖκτες—ἕνας ἀπὸ κάθε ὁμάδα—δένει τὰ μάτια του κ' ἔτσι οἱ δυὸ «τυφλοὶ» μπαίνουν στὸ κέντρο τοῦ κύκλου.

Κάθε τόσο ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς τυφλοὺς κτυπᾶ τὰ χέρια του δυὸ τρεῖς φορὲς καὶ ἀμέσως ἀλλάζει τὴ θέση του γιὰ νὰ μὴν πιαστῆ ἀπὸ τὸν ἄλλο τυφλὸ παίκτη ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσει. Ἂν οἱ τυφλοὶ πλησιάζουν τοὺς ἄλλους παῖκτες ποὺ σχηματίζουν τὸν κύκλο, αὐτοὶ τοῦ φωνάζουν:

—Φωτιά!

Καὶ τότε αὐτοὶ ἀπομακρύνονται πρὸς τὸ κέντρο.

Ἐὰν ὁ ἕνας τυφλὸς ἀγγίσει τὸν ἄλλο, τότε αὐτοὶ παίρνουν μέρος στὸ σχηματισμὸ τοῦ κύκλου καὶ δυὸ ἄλλοι, ἕνας ἀπὸ κάθε ὁμάδα, παίρνουν τὶς θέσεις τοῦ τυφλοῦ. Νικήτρια εἶναι ἡ ὁμάδα ποὺ οἱ τυφλοί της ἔπιασαν περισσότερες φορὲς τοὺς τυφλοὺς τῆς ἄλλης ὁμάδας. Ὁ τυφλὸς καὶ φυσικὰ ἡ ὁμάδα του, ποὺ ἦρθε σὲ ἐπαφὴ μὲ ὁποιοδήποτε παίκτη τοῦ κύκλου, χάνει μισὸ βαθμό.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στὶς ἐξοχὲς τῆς Κέρκυρας

Ἡ μικρὴ ἐκδρομή μας στὸ Ἀχίλλειο, μᾶς ἔφερε σὲ γνωριμία μὲ τὴν παραδεισένια φύση τοῦ νησιοῦ. Κι ἔτσι, τὸ ἴδιο βράδυ, ἀρχίσαμε νὰ καταστρώνουμε σχέδια γιὰ νὰ τὴν γνωρίσωμε καλύτερα, σ' ὅλη τὴν ἐκθαμβωτικὴ ὀμορφιά της, τὴν πρωτονύμφη τοῦ Ἰονίου.

—Αὔριο θὰ πᾶμε στὴν Παλιοκαστρίτσα, δήλωσε ὁ Φάνης.

—Καὶ γιατί αὐτὴ ἡ προτίμηση; ρώτησα περίεργη, ἂν καὶ ἤξερα ἀπὸ πρὶν τί θὰ μ' ἀπαντοῦσε ὁ ἀρχαιολάτρης μας.

—Κουβέντιασα μ' ἕνα φιλόλογο, ἀποκρίθηκε ὁ Φάνης καὶ μοὖπε πῶς ἡ Παλιοκαστρίτσα εἶναι, κατὰ τὴν πιὸ πιθανὴ ἐκδοχή, τὸ λιμάνι τῆς Ναυσικᾶς, ὅπου ἄραξε ὁ ναυαγὸς Ὀδυσσέας. Παλιότερα, τὸ τοποθετοῦσαν κοντήτερα πρὸς τὴν πολιτεία, στὴν Γαρίτσα ὅπου χύνεται ἕνα μικρὸ ποταμάκι. Ἐκεῖ ἔλεγαν εἶχε πάει νὰ πλύνει τὰ ροῦχα ἡ κόρη τοῦ Ἀλκινόου, τὴ μέρα ποὺ συναντήθηκε μὲ τὸν ἥρωα τοῦ Ὁμήρου. Σήμερα ὅμως ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ ἀπορρίπτεται. Ὁ Ὀδυσσέας θ' ἄραξε στὸ βορειοδυτικὸ ἄκρο τοῦ νησιοῦ ποὺ βρίσκεται ἀντίκρυ στὴ Σικελία. Κι 'αὐτὸ εἶναι ἡ Παλιοκαστρίτσα.

—Ἂς πᾶμε λοιπόν, εἶπε κι ὁ πατέρας τοῦ Φάνη. Κουβέντιασα κι' ἐγὼ μ' ἕναν Κερκυραῖο, κι ἔμαθα πῶς τὸ μέρος φημίζεται γιὰ τοὺς ἀστακούς του. Τοὺς ψαρεύεις, λέει, ὁ ἴδιος καὶ τοὺς γεύεσαι φρέσκους, φρέσκους. Τί νὰ σοῦ πῶ, γιόκα μου! μπορεῖ νὰ βρίσκεις ἀντιπνευματικὸ τὸ δικό μου κίνητρο, πάντως ἐπιμένω κι ἐγώ, ν' ἀρχίσωμε ἀπ' τὴ φημισμένη αὐτὴ ἐξοχὴ μὲ τοὺς ἀστακούς.

Ἔτσι πήγαμε στὴν Παλιοκαστρίτσα διασχίζοντας τὸ νησὶ σ' ὅλο του τὸ πλάτος. Τί δάσος ἀπίθανο ἀπὸ δέντρα πολιτισμένα: Ἐλιὲς ἀσημόφυλλες, φορτωμένες καρπούς, ἀτελείωτα δάση ἀπὸ ἐλιὲς καὶ φρουτόδενδρα, ποὺ χαρίζουν γαλήνη στὴ φύση, δροσιὰ στὸν ἀγέρα καὶ ποικιλία χρωμάτων στὸ μάτι. Λόφοι, κοιλάδες, περιβόλια καὶ βράχια, ἀκρογιαλιὲς καὶ παράξενα φιόρντ, σὲ τυλίγουν μὲ μιὰ ἀλλόκοτη γοητεία.. Φωλίτσες γαλάζιες ἀκινητοῦν τὰ νερά τους, προφυλαγμένες ἀνάμεσα σὲ πελώρια βράχια, ποὺ καθρεφτίζουν, τὸ μαῦρο τους ἴσκιο στὸν ἥσυχο πόντο. Κι' ὅλα αὐτὰ φαίνονται καὶ χάνονται καὶ ξαναφαίνονται στὸ λεπτό, μέσα ἀπὸ τὰ σύσκια δέντρα, λὲς πὼς σοῦ παίζουν κρυφτοῦλι, γελώντας.

Καὶ νά τὸν κολπίσκο τοῦ θρύλου. Ἐδῶ ἡμερεύει, ἀλήθεια, τὸ κῦμα ποὺ σπρώχνουν ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ οἱ Σικελικοὶ ἄνεμοι. Σὲ τοῦτα τὰ βράχια τὰ μυτερά, θὰ κινδύνεψε ὁ ναυαγός, ὅπως τώρα τὸν ἔσπρωχνε, ἀποκαμωμένο τὸ κῦμα. Ὥσπου, στὸ τέλος, σὰν ἀποκάλυψη, βρέθηκε μπροστά του αὐτὸ τὸ κλειστὸ κι ἁπαλὸ λιμανάκι καὶ βγῆκε κι ἀποκοιμήθηκε ἕνα μερόνυχτο σκεπασμένος μὲ φυλλωσιές. Μιὰ παρέα παίρνει τὸ μπάνιο της στ' ἀκρογυάλι καὶ τὰ γέλια τῶν κοριτσιῶν μᾶς ξαφνιάζουν, σὰ νἄρχονται ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ μύθου. Σφαῖρα πολύχρωμη παίζουν κι ἐκεῖνα κυνηγημένα μέσ' στὸ νερό, κι οἱ φωνές τους, χαρούμενες ζωντανεύουν ἐκεῖνο ποὺ ζοῦμε στὴ φαντασία.

Μὰ νὰ ποὺ δὲ χάνει σὲ ὄνειρα τὸν καιρό του, ὁ ξάδερφός μου. Γυρίζει μὲ δυὸ πελώριους ἀστακοὺς καὶ τοὺς παραδίνει στὸ ἑστιατόριο νὰ τοὺς ἑτοιμάσουν γιὰ μᾶς.

Ὡστόσο, ἐμεῖς σκαρφαλώνομε στὴ μονὴ ποὺ δεσπόζει στὸ φουντωτὸ λόφο, ἐπισκεπτόμαστε τὰ ἐρείπια τοῦ φρουρίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ θαυμάζομε διαρκῶς τὸ παραδεισένιο τοπίο.

Ὕστερα ἀπὸ ἕνα θαυμάσιο γεῦμα μὲ τοὺς ἀστακοὺς ποὺ ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσωμε τὴ νοστιμάδα τους, ξεκινᾶμε γιὰ τὸ γυρισμό... Ὁ ἥλιος, γέρνοντας, χρυσίζει ἀνάερα τὸν κολπίσκο. Ἔχει τέτοια γαλήνη, καθὼς τὸν κοιτᾶμε ἀπὸ ψηλά, ποὺ θυμόμαστε ἄθελα τοὺς στίχους ποὺ ἔχει ἐμπνεύσει στὸν ἑπτανήσιο ποιητὴ Μαβίλλη.

«ὕμνο στὴν τετραγάλαζη μονάξια,
πουλὶ τ' ἄγριου γιαλοῦ, θὰ κελαηδήσω.
τεχνίτρα ἡ πικροθάλασσα παράξια,
τοῦ τραγουδιοῦ μου θὰ βαστάη τὸ ἴσο!»

Τὸ ἴδιο βράδυ,ἀνεβήκαμε σ' ἕνα λόφο, κοντὰ στὴν Κέρκυρα, τὸ «Κανόνι», ὅπου ὑπάρχει ἀκόμη στημένο ἀπ' τοὺς ἐγγλέζους, ἕνα παράκτιο πυροβόλο ἀπ' τὰ πολλὰ ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν ἄμυνα τοῦ νησιοῦ. Ἀπὸ κεῖ ψηλὰ ἡ θάλασσα, παίρνει μεγαλεῖο κι' ἅπλα περισσή. Κατηφορίζομε κατὰ τ' ἀκρογιάλι καί, μπαίνοντας σὲ μιὰ βάρκα. πᾶμε γιὰ τὸ Ποντικονῆσι. Τόσην ὥρα τὸ καμαρώναμε νὰ γεμίζει τὸ πέλαγος νεκρικὴ γαλήνη μὲ τὰ ψηλά, στοιχειωμένα, λές, κυπαρίσσια του, ποὺ ἰσκιώνουν μιὰ γραφικὴ καὶ κατάλευκη ἐκκλησοῦλα.

—Ποιό ζωγραφικὸ πίνακα σοῦ θυμίζει αὐτὸ τὸ νησάκι, Φάνη;

—Μὰ φυσικά, τὸ «νησὶ τῶν νεκρῶν», τὸν θαυμάσιο πίνακα τοῦ Μπαΐκλιν. Ἀπὸ δῶ δὲν τὸν ἔχει ἐμπνευσθῆ;

Σὰν ἀνεβῆς στὸ Ποντικονῆσι, τὸ μετανοιώνεις. Χάνει τὴν ὀμορφιὰ ποὺ δίνει ἀπὸ ψηλὰ ἡ ἀπόσταση, λύνονται τὰ μάγια, φεύγει τὸ μυστήριο. Σ' ἀπογοητεύει, σὰν κάθε τὶ ποὺ τὸ κατακτᾶς.

—Καιρὸς νὰ τελειώνωμε, εἶπε τ' ἄλλο πρωὶ ὁ πατέρας τοῦ Φάνη. Σήμερα, θὰ ἐπισκεφτοῦμε τὴν πόλη καὶ τ' ἀπόγευμα θ' ἀνεβοῦμε στὸν Παντοκράτορα, γιὰ νὰ δοῦμε ὅλη τὴν Κέρκυρα, μιὰ καὶ καλή. Γιατὶ ἂν βαλθοῦμε νὰ κάνουμε ἐκδρομὲς σ' ὅ,τι ὅμορφο ἔχει, θἄμαστε ἐδῶ καὶ τοῦ χρόνου.

Ἡ πρώτη μας ἐπίσκεψη ἦταν στὸν ἅγιο Σπυρίδωνα. Κάναμε μιὰ παράκληση γιὰ ν' ἀνοίξουν τὸ ἅγιο κουβούκλιο καὶ νὰ προσκυνήσωμε τὸ ἱερὸ σκήνωμα τοῦ ἁγίου.

Ὕστερα πήγαμε στὸ μουσεῖον καὶ μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα εὑρήματα, χαρήκαμε καὶ τ' ἀέτωμα τοῦ ναοῦ τῆς Γοργῆς ἀπ' τὰ παλαιότερα ἔργα τῆς γλυπτικῆς μας. Εἴδαμε καὶ μιὰ σπάνια συλλογὴ ἀπὸ Γιαπωνέζικα καὶ κινέζικα ἀριστουργήματα ἐξαιρετικῆς τέχνης. Ἔτσι, ἀνηφορίζοντας σὲ στενὰ βενετσιάνικα σοκάκια, μπαινοβγαίνοντας σ' ἐκκλησίες, ἐπηρεασμένες περισσότερο ἀπ' τὴ Δυτικὴ ἀρχιτεκτονική, περνώντας κάτω ἀπὸ περίεργα τόξα καὶ καμάρες, εἴδαμε τὴν πόλη στὸ μεγαλύτερο μέρος της.

Τὶς Σπιανάδες μὲ τοὺς ἀνδριάντες καὶ τὶς προτομὲς τὶς εἴχαμε κιόλας δῆ ἀπ' τὴν πρώτη μέρα. Ἔτσι καταλήξαμε στὸ θαυμάσιο κῆπο τοῦ παλατιοῦ ποὺ εἶναι γνωστὸ μὲ τ' ὄνομα «Μὸν ρεπό», ὅπου διαμένουν τώρα οἱ βασιλεῖς μας. Ἐκεῖ κοντά, εἶναι τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, δωρικοῦ ρυθμοῦ Ἑλληνιστικῶν χρόνων... Γίνονται πάντα ἀνασκαφὲς ἐδῶ γύρω, γιατὶ σ' αὐτὴ τὴν τοποθεσία, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ λόφο τῆς Ἀναλήψεως, ἁπλωνόταν ἡ ἀρχαία Κέρκυρα.

Ἀπ' τὸ παλάτι κατηφορίσαμε πρὸς τὴν θέση Καρδάκι, γνωστὴ ἀπὸ τὸ θαυμάσιο ποίημα τοῦ Μαβίλλη κι ἤπιαμε ἀπ' τὸ τραγουδισμένο κρῦο νερὸ τῆς πηγῆς του, ἀπαγγέλλοντας τοὺς θεσπέσιους στίχους του:

Χρυσόνειρο σὲ βλέπω, γιατὶ μ' ἔχει
μαγέψει τὸ νερὸ στὴν κρύα βρύση,
ποὺ μέσαθε ἀπ' τ' ἅγιο χῶμα τρέχει.
Ἔτσι κάποιος θεὸς θὰ τὄχει ὁρίσει
κι' ὅποιος ξένος ἐκεῖ τὰ χεῖλι βρέχει
στὰ γονικά του πιὰ δὲ θὰ γυρίσει!

Ὁ τελευταῖος αὐτὸς στῖχος δίνει ὅλη τὴ γοητεία τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ τόπου. Τέτοια χάρη ποτὲ δὲν ξανάδα σὲ νησί! Ἀλήθεια, ὅταν πατήσεις τὸ χῶμα του, τὰ ξεχνᾶς ὅλα καὶ δὲν τὸ λέει ἡ καρδιά σου νὰ φύγεις.

Μά, δυστυχῶς, γιὰ μᾶς σήμανε ἡ ὥρα. Τὸ βαπόρι μας φεύγει αὔριο, κι ἔχομε βγάλει τὰ εἰσιτήρια τῆς ἐπιστροφῆς. Ἀλλιῶς, θὰ τὸ παθαίναμε σὰν τοὺς Ἰθακήσιους ναῦτες, στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων.

Ἀπ' τὸν Παντοκράτορα, τὸ ψηλότερο κερκυραϊκὸ βουνό, ἀποχαιρετοῦμε τὴ γῆ τῶν Φαιάκων.

Βρίσκεται κάτω ἀπ' τὰ πόδια μας χαμογελαστὴ καὶ περίκαλλη, γύρω - γύρω, καὶ πέρα κι' ὁλοῦθε, ἀστραφτερὴ καὶ πεντάμορφη, ξαπλωμένη στὰ πέλαγα, σὰν Σειρήνα. Καὶ τραγουδεῖ πάλι μὲ τὸ στόμα τοῦ Μαβίλλη:

Ὁ κόσμος εἶναι πλανερὸ μαγνάδι,
κεντισμένο μὲ ρόδα καὶ μὲ βάγια,
μ' ἥλιους καὶ μ' ἄστρα...

Καὶ τὸν χαιρόμαστε αὐτὸ τὸ· στὴν πιὸ ὡραία μορφή του, στὴ Πεντάμορφης Κέρκυρας, ποὺ τ τὴν ὠνόμασε ὁ ποιητὴς «Ἀ νησιῶν».

Ἐλ

Οἱ δασκάλοι *

Συμφορά σας καημένοι δασκάλοι!
Μεταθέσεις ἀρχίσαν καὶ πάλι.
Κι ὅπως πάντα ἀπὸ χρόνια συμβαίνει
εἰς τὴ θεση του ἕνας δὲ μένει.

Συμφορά! Σᾶς κοιτῶ κάθε χρόνο
καὶ μαζί σας καὶ τόσες δασκάλες
νὰ κοιτάζετε ὅλοι μὲ πόνο
τοῦ φρικτοῦ ὑπουργείου τὶς σκάλες.

Πάντα βρίσκει γιὰ σᾶς ἀφορμὴ
ὁ σκληρὸς ὑπουργός, ὦ δασκάλοι,
καὶ σᾶς στέλνει ὠιμέ, μὲ ὁρμὴ
ἀπὸ τὴ μία τὴν ἄκρη, στὴν ἄλλη.

Ὁ τῆς Θήρας πηγαίνει ἐν Ἄρτη
ὁ τῆς Ἄρτης πηγαίνει στὴ Σπάρτη
ὁ τῆς Σπάρτης πηγαίνει στὴ Σύρα
κι ὁ καθένας ὅπου τοὔγραψε ἡ μοῖρα.

Ὑπουργέ, ποὺ νισάφι δὲν ἔχεις
καὶ σκληρὰ κατατρέχεις
μὲς τοὺς τόσους τοῦ κράτους μας σάλους
τοὺς φτωχοὺς τοὺς δασκάλους
καὶ τοὺς βάζεις σὲ τόσες τρεχάλες
Δὲν λυπᾶσαι λοιπὸν τὶς δασκάλες;

** Πρὸ εἰκοσιπενταετίας δημοσιεύθηκε σὲ ἕνα ἀθηναϊκὸ περιοδικο τὸ παραπάνω ποίημα γιὰ τὶς μεταθέσεις τῶν δασκάλων ποὺ γίνονται τέτοια ἐποχή. Παρουσιάζει καὶ τώρα ἐπικαιρότητα ἂν καὶ οἱ μεταθέσεις σήμερα εἶναι λιγοστές.*

ΠΡΟΑΣ Ο ΝΙΚΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Στὴν ἀρχὴ μ' ἔπιανε ἀπελπισία, γιατὶ ξεχνοῦσα τὰ γράμματα, μὰ σιγὰ-σιγὰ ἔμαθα τέλος νὰ τὰ διακρίνω καλὰ καὶ τότε ἔνοιωσα μεγάλη χαρά, καθὼς καὶ ὁ καλός μου ὁ παπποῦς ποὺ μὲ τόσην ὑπομονὴ ἔσκυβε νὰ μοῦ ἐξηγεῖ τοῦτο καὶ κεῖνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Στὰς 'Αθήνας

—Ὡς ποὺ νὰ γίνω δέκα χρονῶν, ἐξακολούθησεν ὁ Πρόας, καὶ νὰ πάω στὸ σχολεῖο στὰς 'Αθήνας, ἡ οἰκογένειά μου μεγάλωσε. Γεννήθηκαν δυὸ ἀρσενικὰ δίδυμα ἀδερφάκια καὶ μιὰ ἀδερφούλα. 'Απασχολημένη μὲ τὸ μεγάλωμα τῶν μικρότερων της παιδιῶν ἡ μητέρα μου, ἔβλεπε μὲ πιὸ μεγάλη ἐγκαρτέρηση νὰ ζυγώνει ὁ καιρὸς ποὺ θὰ μ' ἀποχωριζόταν. 'Εγὼ ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος δὲν ἔβλεπα τὴν ὥρα νὰ γίνω δέκα χρονῶν γιὰ νὰ φτερουγίσω ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ φωλιὰ καὶ νὰ πάω στὴ μεγάλη πολιτεία. Διαρκῶς ρωτοῦσα τὸν παπποῦ γιὰ τὰ ὅσα θἄβλεπα στὴν 'Αθήνα καὶ κεῖνος δὲν κουραζόταν νὰ μοῦ λέει. Καμμιὰ φορά, καθὼς καθόμασταν στὴν ἀκρογιαλιά, μοῦ ζωγράφιζε μὲ τὸ ραβδί του πάνου στὴν ἄμμο, πῶς ἦταν ἡ πολιτεία. Νά ἐκεῖ στὸ κέντρο ἡ 'Ακρόπολη, τὸ ἱερὸ κάστρο, ἐδῶ τὰ Προπύλαια ἀπ' ὅπου μπαίνει κανείς. 'Εκεῖ τὸ κολοσσιαῖο ἄγαλμα τῆς γλαυκώπιδος (γαλανομάτας) 'Αθηνᾶς, τῆς θεᾶς τῆς Σοφίας, ποὺ ἡ ἀσπίδα της προστατεύει τὴν πόλη τῶν 'Αθηνῶν.

Καὶ ἐδῶ ὁ Παρθενών! Μόνο ποὺ ἄκουγα τὸ ὄνομα αὐτό, ἔνοιωθα μέσα τὴν καρδιά μου νὰ χτυπάει. Πότε θ' ἀξιωνόμουν νὰ πάω νὰ τὰ ἰδῶ καὶ νὰ τὰ θαυμάσω ὅλα ἐκεῖνα τὰ καλλιτεχνήματα ποὺ μοῦ περιέγραφε ὁ παπποῦς. Τί μνημεῖα, τί ἀγάλματα, τὶ ναοί, τὶ βωμοί. Τἄχα μάθει ἀπέξω ἀπὸ τὴ περιγραφὴ τοῦ παπποῦ καὶ λαχταροῦσα νὰ τὰ ἰδῶ ἀπὸ κοντά.

»Νὰ πάω καὶ στὴν ἀγορά, ὅπου τόσοι ρήτορες εἶχαν ἀγορεύσει. Καὶ στὴν παλαίστρα, ὅπου θὰ κέρδιζα τὸ στεφάνι τῆς νίκης ἀπὸ κλαδὶ ἀγριλιᾶς, ποὺ γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἤτανε πιὸ πολύτιμο, παρὰ νἄταν ἀπὸ διαμαντικὰ κι' ἀπὸ χρυσάφι. Καὶ νὰ ζήσω μὲ τὸ 'Αθηναϊκὸ πλῆθος, νὰ ζήσω τὴν έντονη ζωή του, ἐγὼ ὁ τυφλοπόντικας τῶν ἀγρῶν! Νὰ γυρίζω μέσα στὸ καταφύγιο τῶν σοφῶν καὶ τῶν ποιητῶν.

»'Επὶ τέλους ἔγινα πιὰ δέκα χρονῶν, ποὺ εἶχαν ἀποφασίσει οἱ γονεῖς μου νὰ μὲ στείλουν στὰς 'Αθήνας. Ὁ πατέρας, ἀφοῦ ξέτασε καὶ σκέφτηκε πολύ, ἀποφάσισε νὰ μὲ βάλει στὸ ξακουστὸ σχολεῖο τοῦ Λύση. Μὰ τὸ δυσκολώτερο ἤτανε νὰ βρεῖ σπίτι γιὰ νὰ μὲ βάλει οἰκότροφο, γιατὶ ἤθελε νὰ βεβαιωθῆ πὼς οἱ ἄνθρωποι ποὺ θὰ μὲ ἐμπιστευόταν, ἦταν καλοὶ καὶ ἠθικοί.

Πήγανε μαζὶ μὲ τὸν παπποῦ στὴν 'Αθήνα, ἐρώτησαν τοὺς φίλους των, ἐζήτησαν ἀπὸ παντοῦ πληροφορίες καὶ τέλος εἶχα τὴν τύχη νὰ βροῦνε μιὰ φτωχὴ καὶ καλὴ οἰκογένεια ποὖχε τὸ σπίτι κοντὰ στοῦ Λύση τὸ σχολεῖο. Μὲ δέχονταν, εἶπαν, εὐχαρίστως οἰκότροφο καὶ θἄβρισκα ἐκεῖ, ὄχι μόνο περιποίηση σὰν στὸ σπίτι μου, μὰ καὶ παραδείγματα καλά.

»Δυὸ πρόσωπα ἦταν ὅλη ὅλη αὐτὴ ἡ οἰκογένεια. Μιὰ φτωχὴ χήρα, γερόντισσα μ' ἄσπρα μαλλιὰ καὶ μιὰ κοπέλλα δεκάξη-δεκαεφτὰ χρονῶν, ἡ ἐγγονή της, ἀπὸ τὸ γιό της ποὖχε πεθάνει. Ὁ γιός της ἤτανε γλύπτης, τὸν ἔλεγαν Θεαρίωνα. Ἦταν καλὸς τεχνίτης κ' ἔξυπνος, μὰ πέθανε νέος ἀφήνοντας στὴν κόρη του γιὰ κληρονομιά, δυὸ-τρία ἀγάλματα καὶ μερικὰ ἀγγεῖα.

Κι' ἐκεῖνος δὲν κουραζόταν νὰ μοῦ λέει...

Κ' ἡ μητέρα τῆς κοπέλλας, ἡ γυναίκα τοῦ Θεαρίωνα, εἶχε πεθάνει. Τὴ γιαγιά τὴν ἔλεγαν 'Αγαρίστη καὶ τὴν ἐγγονὴ Γλυκέρα, ποὺ ἔδειχνε ἀπὸ μικρὴ κλίση στὴν καλλιτεχνία, τὴν εἶχε μάθει νὰ ζωγραφίζει τὰ ἀγγεῖα. Καὶ σὰν ἔμειναν μὲ τὴν γιαγιά της, χωρὶς κανένα πόρο ζωῆς, ἀποφάσισε ἡ φτωχὴ κοπέλλα νὰ ἐπιδοθεῖ στὴ ζωγραφική, γιὰ νὰ βγάζει τὸ ψωμί τους. Δὲν ἤξερε, βέβαια, ἀκόμα νὰ συνθέτει πίνακες ζωγραφικῆς καὶ ἄρχισε ἀπὸ τὸ ζωγράφισμα τῶν ἀγαλμάτων, ποὺ κληρονόμησε ἀπὸ τὸν πατέρα της, γιατί, καθὼς ξέρετε, στὴν πατρίδα μου, δὲν ἄφηναν συνήθως τ' ἀγάλματα στὸ φυσικὸ χρῶμα τοῦ μαρμάρου ἢ τοῦ πηλοῦ, παρὰ σὰν τελειώσει ὁ γλύπτης τὸ ἄγαλμα, τὸ παραδίνει στὸ ζωγράφο. Καὶ κεῖνος, ὅσα μέρη τοῦ ἀγάλματος παριστάνουν γυμνὴ σάρκα τὰ βάφει μ' ἐλαφρὸ χρῶμα, τὸ κάνει ρόδινο ἂν παριστάνει γυναίκα ἢ ἡλιοκαμμένο ἂν εἶναι ἄγαλμα ἀνδρὸς κ' ἔτσι τὸ ἄψυχο μάρμαρο κι ὁ νεκρὸς πηλός, παίρνει μιὰ ζωντανὴ ζεστασιὰ καὶ φρεσκάδα.

Τὰ μαλλιά, πάλι, τῶν ἀγαλμάτων, τἄβαφαν μ' ἕνα μαῦρο ροδοκόκκινο χρῶμα, σὰν τὶς μποῦκλες ποὺ πέφτουν στὸ μέτωπό σου, 'Αμύντα. Τὰ φορέματα τὰ βάφουν μὲ χρώματα ζωηρὰ ἢ τ' ἀφήνουν ἄσπρα κι ἁπλῶς τονίζουν μ' ἐλαφρὴ βαφὴ τὶς πτυχές τους. Τὰ μάτια τὰ χρωματίζουν μαῦρα ἢ γαλανά, ἀναλόγως, τὰ φρύδια μαῦρα καὶ τὰ χείλη κατακόκκινα. Τὰ κοσμήματα τῶν ἀγαλμάτων τὰ ἐπιχρυσώνουν, τὰ δαχτυλίδια, νὰ ποῦμε, τὰ περιδέραια, τὰ στέμματα. Κ' ἔτσι σὰ νὰ ζωντανεύει τὸ κρύο μάρμαρο. Τέλος, ἂν πρόκειται νὰ στηθῆ ἔξω στὸ ὕπαιθρο τὸ ἄγαλμα, στερεώνουν στὸ κεφάλι ἕναν μετάλλινο δίσκο γιὰ νὰ προστατεύεται ἡ μορφή του ἀπὸ τὶς κουτσουλιὲς τῶν πουλιῶν.

»Αὐτὴ τὴ δουλειὰ ἔκανε ἡ Γλυκέρα, μὰ δὲν ἐκέρδιζε πολλά, γιατὶ ὑπῆρχανε πολλοὶ τέτοιοι τεχνίτες κι ἄλλοι ἦταν πιὸ ἐπιδέξιοι ἢ εἴχανε πιὸ πολλοὺς προστάτες κ' ἔτσι τὶς ἔπαιρναν τὶς καλὲς δουλειές, ἀφήνοντάς της τὶς φτηνοδουλειές, κάτι ἐπιτύμβια εἰδώλια (ἀγαλματάκια) μικροὺς ἐφέστιους θεοὺς καὶ μικρὰ ἀγγεῖα.

»Ἔτσι, ἐπειδὴ δύσκολα ἔβγαζε τὸ ψωμί της, ἡ γιαγιὰ τῆς Γλυκέρας ἡ 'Αγαρίστη, δέχτηκε νὰ μὲ πάρει οἰκότροφο καὶ νὰ μοῦ σταθεῖ σὰν μητέρα ὅσον καιρὸ θὰ πήγαινα στὸ σχολεῖο.

»Ἕνα λοιπὸν πρωινό, στὶς ἀρχὲς τῆς ἄνοιξης, ξεκινήσαμε μὲ τὸν πατέρα καὶ μὲ τὸν παπποῦ γιὰ τὰς Ἀθήνας, πάνου σὲ μιὰ βοϊδάμαξα.

Στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ, μᾶς ξεπροβόδισαν δακρύζοντας ἡ μητέρα μου ποὺ πίσω ἀπὸ τὸν χιτῶνα της κρυβόταν τὰ δίδυμα ἀδερφάκια μου κοιτάζοντας μὲ περιέργεια κ' ἡ γιαγιά μου ἡ Κυρνηθὼ ποὺ βαστοῦσε στὴν ἀγκαλιά της τὴν μικρότερη ἀδερφούλα μου. Καθὼς ἀπομακρυνόμαστε κουνούσαμε χαιρετώντας τὰ κλαδιὰ ποὔχαμε κόψει καὶ κρατούσαμε γιὰ προφύλαξη ἀπὸ τὸν ἥλιο κι ἀντιχαιρετοῦσαν οἱ γυναῖκες κυματίζοντας τοὺς πέπλους τους, ὥσπου ὁ δρόμος ἔστριψε καὶ τὸ πατρικό μου σπίτι χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια μου.

»Ἐπὶ τέλους, ἐπήγαινα στὰς Ἀθήνας, στὴ μεγάλη πολιτεία, νὰ μπῶ στὸ σχολεῖο νὰ μορφωθῶ, νὰ γίνω σωστὸς ἄνδρας. Ἤμουνα συγκινημένος καὶ μοῦ ἐστοίχιζε ποὺ χωριζόμουν ἀπὸ τοὺς δικούς μου, μὰ ἡ χαρὰ ποὺ θὰ πήγαινα στὰς Ἀθήνας ἤτανε πιὸ μεγάλη.

»Ὅσο πλησιάζαμε πρὸς τὴν πόλη, τόσο πιὸ πολὺν κόσμο συναντούσαμε στὸ δρόμο. Ἦταν ἀγρότες ποὺ πήγαιναν καὶ πουλοῦσαν τὰ προϊόντα τους στὴν πόλη, ἢ γύριζαν μὲ τὰ ψώνια τους. Τραγουδοῦσαν, γελοῦσαν, ἔκαναν ἀστεῖα, ἐφώναζαν. Ποτὲ δὲν εἶχα δεῖ τόσο πλῆθος. Σκυμμένος στὴν ἄκρη τῆς βοϊδάμαξας, ἔβλεπα ξεχασμένος. Ξαφνικὰ ὁ παπποὺς μοῦ φώναξε.

»—Κοίτα, Πρόα, ἡ Ἀκρόπολη!

»Ναί, πέρα μακρυὰ ἡ Ἀκρόπολη λαμποκοποῦσε στὶς πρωινὲς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου. Τὸ θεϊκὸ σχῆμα τοῦ Παρθενῶνα ξεχώριζε παντοῦ στὸ γαλάζιο φόντο τ' οὐρανοῦ καὶ κάτι συννεφάκια χρυσωμένα ἀπ' τὸν ἥλιο, ἔμοιαζαν νὰ χαϊδεύουνε τὴ σκεπή του. Ἄνοιξα ἀχόρταγα τὰ μάτια στὸ λαμπρότατο θέαμα ποὺ ἁπλωνόταν μπροστά μου. Ἀνατολικὰ ἐψήλωνεν ὁ Ὑμηττός, ὅπου οἱ μέλισσες συλλέγουν τὸ ἐκλεκτότερο μέλι. Στὰ πόδια του ὁ Ἰλισσὸς κυλοῦσε τ' ἀσημένια νερά του, περιβάλλοντας σὰν ἀχτιδόβολη ζώνη τὰ τείχη της. Ξεχώριζα τὸ γυμνάσιο τοῦ Κυνοσάργους καὶ τὸ Λύκειο. Βορειοανατολικὰ ξεδιάκρινα, θυμούμενος τὶς περιγραφὲς τοῦ παπποῦ μου, τὴν Ἀκαδημία καὶ λίγο πιὸ πέρα τὸν Κολωνό, ὅπου διαδραματίζεται ἡ τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ «Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ». Ἀπὸ κεῖ παρακάτω πηγάζει ὁ Κηφισσός, ποὺ πρὶν ἐκβάλλει στὴν Φαληρικὴ θάλασσα, σμίγει τὰ νερά του μὲ τὸν Ἰλισσό.

(Συνέχεια στὸ ἄλλο τεῦχος)

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΕΥΓΕΝΕΙΑ

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Ἔχετε δεῖ κάτι ντροπαλὰ κι ἀνόητα παιδιά, ποὺ σὰν δοῦνε ἄνθρωπο ξένο, κρύβονται πίσω ἀπὸ τὴ φούστα τῆς μητέρας τους, γιατὶ ντρέπονται νὰ μιλήσουν;

—Πές, καλημέρα στὴ θείτσα, λέει καὶ ξαναλέει ἡ ντροπιασμένη μητέρα, μὰ κεῖνα τὸ βάζουν στὰ πόδια.

Δὲ θὰ γίνει κοινωνικὸς ἄνθρωπος, σκέπτεται τότε ὁ ἐπισκέπτης κ' ἡ μανούλα ποὺ νοιώθει τὴν εὐθύνη της ἴσως, πάει νὰ δικαιολογηθεῖ.

—Ἀπὸ μικρὸ τὸ μαλλώνω, τοῦ λέω νὰ χαιρετᾶ, μὲ εὐγένεια, νὰ μὴ ντρέπεται, νὰ παρουσιάζεται στοὺς ξένους, μ' αὐτὸ τὰ δικά του.

—Θὰ μεγαλώσει καὶ τότε θ' ἀλλάξει, λέει ὁ ἐπισκέπτης ἀπὸ εὐγένεια.

Κι ὅμως, ἀγαπητά μου παιδιά, ἔχει τόση χάρη ἕνα παιδί, ὅταν φέρεται μὲ εὐγένεια.

Τοῦτες τὶς μέρες πήγαμε ἐκδρομὴ μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ Κωστάκη. Εἶναι ἕνας χοντρουλὸς ἀνθρωπάκος, καλοφτιαγμένος, ἀστεῖος, χαριτωμένος καὶ τὸ σπουδαιότερο κοινωνικὸς κι ἂς ἔκλεισε μόλις τὰ τρία του χρόνια.

—Καλημέρα σας, λέει, ἁπλώνοντας τὸ χεράκι του. Κι ἀπαντᾶ σ' ὅ,τι τὸ ρωτήσεις μὲ θάρρος κ' εὐγένεια. Δὲν τ' ἀρέσει ἡ μοναξιά. Θέλει πάντα νὰ βρίσκεται ἀνάμεσα σὲ φίλους. Σὲ κάθε καινούργιο μέρος ποὺ φτάναμε, ποῦ τὸν ἔχανες ποῦ τὸν ἔβρισκες, ὅπου ἦταν παιδάκια. Ἔτρεχε πρῶτος κοντά τους, τοὺς ἔπιανε ὁμιλία, τοὺς ἔκανε ἀστεῖα κ' ἔπαιρνε πρόθυμα μέρος στὰ παιχνίδια τους. Ἀπὸ κεῖ ποὺ καθόμαστε, ἀκούγαμε τὴ γαλιάντρα φωνή του νὰ κελαηδεῖ:

—Ἐμεῖς ἤρθαμε ἀπ' τὴν Ἀθήνα καὶ πᾶμε νὰ δοῦμε τ' ἀρχαῖα στὴν Ὀλυμπία. Σήμερα ἔφαγα, κεφτεδάκια, ἐσεῖς τί φάγατε;

Καὶ γελοῦν τὰ παιδιὰ καὶ τὸν κάνουν χάζι.

Ὕστερα ἀπὸ μισὴ ὥρα, ἔχει πιάσει φιλία στενή· κι ὅταν φεύγομε, τὸν ξεπροβοδοῦν πέντε δέκα πιτσιρίκοι.

—Νὰ ξανάρθεις, Κωστάκη.

—Ναί, θὰ ξανάρθω, ὁ κὺρ Γιαννάκης θὰ μὲ φέρει μὲ τ' αὐτοκίνητο. Ἂν εἶστε καλὰ παιδιὰ θὰ σᾶς πάρει κ' ἐσᾶς!

Στὸ Αἴγιο, κατεβήκαμε στὰ Ψηλαλώνια νὰ ρίξωμε μιὰ ματιὰ στὴν ἐξαίσια θέα. Δὲν καθήσαμε πουθενά, γιατὶ εἴχαμε ἀργήσει. Σὰ μπήκαμε στ' αὐτοκίνητο, εἴδαμε πὼς ἔλειπε ὁ Κωστάκης. Ποῦ πῆγε; Μαζί μας κατέβηκε τώρα δά!

Ἡ μαμά του ἔβαλε, βέβαια, τὶς φωνές. Ἀμέσως τῆς ἀποκρίθηκε ἀπὸ μακριὰ ἡ φωνὴ τοῦ Κωστάκη. Τρέξαμε κοντά του. Πότε πρόφτασε κιόλας καὶ χώθηκε μέσα στὸ πάρκο κ' ἔπιασε μάλιστα καὶ φιλίες!

—Παίξαμε βόλους μὲ τὰ παιδιά, μᾶς ἐξήγησε. Μὴ μὲ πάρετε, γιατὶ τοὺς νικῶ.

Βάλαμε τὰ γέλια, μὰ φυσικὰ δὲν τοῦ κάναμε τὸ χατῆρι.

—Ὁ κὺρ Γιαννάκης μαλλώνει, τοῦ εἴπαμε κι ὁ Κωστάκης ποὺ βλέπει σὰν ἀρχηγὸ τῆς παρέας μας τὸν σωφέρ, συμμορφώθηκε μὲ τὴ θέλησή μας.

Ἔτσι, γνωρίζετε τώρα καὶ τὸν Κωστάκη. Οἱ ντροπαλοὶ κι ἀκοινώνητοι ἂς τὸν ἔχουν γιὰ παράδειγμα.

Μὲ ἀγάπη
Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

Πώς ξεραίνουμε
ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΑ

Τοῦ κ. Φ. ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Μὲ λίγη θέληση –δὲ λέμε καὶ κόπο, γιατὶ ἡ ἀγρότισσα δὲν φοβᾶται τὴ δουλειά—τὸ χωρικὸ σπίτι μπορεῖ νὰ ἔχει σὲ κάθε ἐποχὴ ἀπ' ὅλα τὰ καλά. Νὰ μὴ τοῦ λείπει τίποτα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο μπορεῖ νὰ τ' ἀποκτήσει μὲ πολὺ ἐλάχιστα χρήματα ἢ νὰ τὰ ἔχει καὶ ἐντελῶς δωρεάν. Ἂν π.χ. ὁ λαχανόκηπος ποὺ ἔχει στὴν αὐλή του τὸ ἀγροτικὸ σπίτι, δίνει πιὸ πολλὰ λαχανικὰ ἀπ' ὅσα μπορεῖ νὰ καταναλώσει ἡ ἀγροτικὴ οἰκογένεια ἢ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα ποὺ ἔχει στὰ κτήματά της ἢ καὶ στὸν αὐλόγυρο, κάνουν πολὺ περισσότερα φροῦτα, ἀπ' ὅσα χρειάζονται γιὰ τὴν ἴδια τὴν οἰκογένεια, τότε γιατὶ νὰ μὴν τὰ φυλάξει ἡ ἀγρότισσα γιὰ τὸν χειμῶνα; Τὸ νὰ τρώει κανεὶς φροῦτα καὶ χόρτα ὅλο τὸ χρόνο εἶναι πάρα πολὺ ὑγιεινό. Μακάρι νὰ μπορούσαμε καὶ στὶς πόλεις νἄχουμε τὴν ἴδια εὐκολία: νὰ ξεραίνουμε δηλαδὴ φροῦτα καὶ λαχανικά.

Πῶς θὰ γίνει ὅμως αὐτὴ ἡ δουλειά; Δὲν χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια, οὔτε ἰδιαίτερος κόπος. Ἀκόμα δὲν πρόκειται νὰ μᾶς ἀπασχολήσει καὶ ἄλλες πολύτιμες ὧρες. Κάθε ἄλλο. Ἀνάμεσα ἀκριβῶς ἀπὸ τὶς ἄλλες καθημερινὲς ἀσχολίες μας, θὰ περάσει κι' αὐτὴ καὶ ἔτσι δὲν θὰ τὴν καταλάβουμε. Γιὰ νὰ πετύχει—κατ' ἀρχὴν—ἡ ἀποξήρανση, πρέπει τὰ λαχανικὰ καὶ τὰ φροῦτα νὰ εἶναι καλῆς ποιότητος. Αὐτὸ εἶναι λογικὸ καὶ καταλαβαίνουμε τη σημασία του. Ἔπειτα μεγάλο ρόλο παίζει καὶ ὁ καιρός.

Γιὰ νὰ ξεράνουμε τὰ φροῦτα καὶ τὰ λαχανικά, χρειάζεται καιρὸς ζεστὸς καὶ στεγνός. Αὐτὲς εἶναι οἱ δυὸ βασικὲς προϋποθέσεις, ἀπ' τὶς ὁποῖες θὰ ἐξαρτηθῆ ἡ ἐπιτυχία μας.

Τὰ φροῦτα ποὺ θὰ διαλέξουμε θὰ εἶναι φρέσκα, ὥριμα καὶ σφιχτά. Τὰ λαχανικὰ ἐπίσης φρέσκα καὶ τρυφερά. Πρώτη φροντίδα εἶναι νὰ τὰ πλύνουμε μὲ ἄφθονο (μπόλικο ὅπως λέμε) νερό, γιὰ νὰ φύγουν ὅλες οἱ σκόνες καὶ τὰ ὑπολείμματα ἀπὸ τὰ ραντίσματα. Μετὰ (χρησιμοποιῶντας μιὰ καθαρὴ σανίδα καὶ μαχαίρια ἀπὸ ἀτσάλι, γιὰ νὰ μὴ σκουριάζουν), θὰ τὰ κόψουμε σὲ φέτες ἢ κομμάτια ὁμοιόμορφα. Σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ὅμως πρέπει νἄμαστε γρήγοροι, γιὰ νὰ μὴ μείνουν τὰ φροῦτα καὶ χάσουν τὸ χρῶμα τους (μαυρίσουν) ἢ χάσουν τὶς βιταμίνες καὶ τὴ γεύση τους. Μποροῦν ἀκόμα νὰ χάσουν καὶ τὴν καλή τους ποιότητα.

Τρόποι γιὰ νὰ διατηρηθοῦν τὰ φροῦτα καὶ νὰ μὴ χαλάσουν εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) Θειάφισμα: Τὸ θειάφισμα βοηθάει νὰ διατηρηθοῦν οἱ βιταμίνες καὶ τὸ χρῶμα. Χρησιμοποιεῖται κυρίως στὰ ἀνοιχτόχρωμα φροῦτα: μῆλα, ἀχλάδια κλπ. Καὶ ἡ πιὸ ἁπλῆ καὶ εὔκολη μέθοδος γιὰ νὰ θειαφίσουμε, εἶναι τὸ νὰ κάψωμε στεγνὸ καὶ καθαρὸ θειάφι (ἄνθη θειαφιοῦ). Αὐτὸ ὅμως πρέπει νὰ γίνεται πάντοτε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ θειαφίσουμε μέσα στὸ σπίτι. Εἶναι ἐπικίνδυνο. Πῶς θὰ γίνῃ τὸ θειάφισμα; Ἁπλώνουμε τὰ φροῦτα πάνω σὲ ξύλινα τελλάρα. Τὰ τελλάρα τὰ τοποθετοῦμε τὸ ἕνα πάνω στὸ ἄλλο κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε ἀνάμεσά τους νὰ ὑπάρχῃ κενὸ ἀπὸ 4-6 πόντους. Τὰ στηρίζουμε σὲ κομμάτια ἀπὸ ξύλα ἢ σὲ πέτρες, ὥστε τὸ τελλάρο, ποὺ βρίσκεται πιὸ κοντὰ στὸ πάτωμα, ν' ἀπέχῃ ἀπ' αὐτὸ 20-25 πόντους

Γιὰ κάθε μιὰ ὀκᾶ καθαρισμένα φροῦτα χρησιμοποιοῦμε μιὰ κουταλιὰ τῆς σούπας θειάφι. Βάζουμε τὸ θειάφι πάνω σ' ἕνα φύλλο ἄσπρου καὶ μαλακοῦ χαρτιοῦ (ὄχι ἐφημερίδα). Τὸ τυλίγουμε χαλαρὰ καὶ τὸ στρίβουμε στὶς ἄκρες. Τὸ τοποθετοῦμε–ἔτσι ὅπως εἶναι μὲ τὸ θειάφι–σ' ἕνα ρηχὸ τηγάνι ἢ σ' ἕνα καπάκι ἀπὸ τενεκὲ καὶ κατόπιν τὸ βάζουμε κάτω ἀπὸ τὰ τελλάρα μὲ τὰ φροῦτα. Ἐν συνεχείᾳ βάζουμε φωτιὰ στὶς ἄκρες τοῦ χαρτιοῦ καὶ σκεπάζουμε τὴ στίβα τῶν τελάρων μὲ ἕνα κιβώτιο ἢ ἕνα βαρέλι ποὺ δὲν ἔχει χαραμάδες γιὰ νὰ κρατηθοῦν οἱ καπνοὶ τοῦ θειαφιοῦ γύρω ἀπὸ τὰ φροῦτα. Μόνο μιὰ μικρὴ τρυπίτσα χρειάζεται στὸ χεῖλος του γιὰ νὰ μπαίνει λίγος ἀέρας, ἀπαραίτητος γιὰ νὰ καεῖ τὸ θειάφι. Αὐτὴ τὴ δουλειὰ μποροῦμε νὰ τὴν κάνουμε καὶ στὸν φοῦρνο τοῦ σπιτιοῦ, ἂν ἔχουμε. Κλείνουμε ὅλες τὶς τρύπες του καὶ χωρὶς νὰ τὸν ἀνάψουμε, τοποθετοῦμε μέσα τὰ τελλάρα καὶ καῖμε τὸ θειάφι κατὰ τὸν τρόπο ποὺ εἴπαμε. Ἡ διάρκεια τοῦ θειαφίσματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ φούρνου.

Δεύτερος τρόπος: Τὸ ἄτμισμα. Ὅλα τὰ λαχανικὰ—καὶ πολλὰ φροῦτα—πρέπει νὰ ἀτμίζονται. Δηλαδὴ νὰ ἀχνίζωνται. Καὶ πῶς γίνεται τὸ ἄχνισμα; Γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ χρειαζόμαστε ἕνα μεγάλο δοχεῖο μὲ σκέπασμα ποὺ νὰ ἐφαρμόζει καλά. Στὸν πάτο βάζουμε ἕνα στήριγμα, γιὰ νὰ κρατιῶνται τὰ φροῦτα καὶ τὰ λαχανικὰ πάνω στὸ νερό, ποὺ θὰ βράζει. Ἀντὶ γιὰ καλάθι, μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ τουλπάνι. Σημειώνουμε ἐδῶ τὸ ἑξῆς, ποὺ πρέπει ἰδιαίτερα νὰ προσέξουμε: Νὰ βράζει τὸ νερὸ δυνατὰ καὶ νὰ ἀχνίσουμε ἀμέσως καὶ τόση ὥρα, ὅση χρειάζεται γιὰ νὰ ζεσταθοῦν μέσα γιὰ μέσα.

Τρίτος τρόπος εἶναι τὸ βούτηγμα σὲ ξύδι καὶ ἁλάτι σὲ διάλυση ἀπὸ δυὸ κουταλιὲς τῆς σούπας ξύδι καὶ δυὸ κουταλιὲς ἁλάτι σὲ τρεῖς ὀκάδες νερό. Αὐτὸ γίνεται ἀντὶ γιὰ ἄχνισμα καὶ μόνον γιὰ ἀχλάδια ἢ μῆλα. Ἀφοῦ τελειώσουν οἱ διαδικασίες αὐτές, φτάνουμε στὴν ἀποξήρανση. Εἶναι ἁπλῆ καὶ εὔκολη. Ἁπλώνουμε τὰ φροῦτα ἢ λαχανικὰ πάνω σὲ τελλάρα, φτιαγμένα ἀπὸ δικτυωτὸ σύρμα ἢ ξύλινες πήχεις, γιὰ νὰ κυκλοφορῆ παντοῦ ἀέρας. Μ' ἕνα τουλπάνι στὸ κάτω καὶ πάνω μέρος τοῦ τελλάρου, προστατεύουμε τὰ εἴδη, ποὺ θέλουμε νὰ ξεράνουμε, ἀπὸ τὰ ἔντομα καὶ τὴ σκόνη. Τὰ τελλάρα τὰ τοποθετοῦμε ἔξω, στὸν ἥλιο. Τὰ μαζεύουμε τὴ νύχτα μόνον ὅταν πρόκειται νὰ βρέξει.

Πότε εἶναι ἕτοιμα νὰ τὰ μαζέψουμε; Τὰ μὲν φροῦτα εἶναι ἕτοιμα ὅταν δὲν κολλοῦν ἢ σφίγγοντάς τα ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά μας καὶ ἀφήνοντάς τα μετά, ξαναπαίρνουν τὸ σχῆμα τους. Τα λαχανικὰ εἶναι ἕτοιμα ὅταν εἶναι ξερὰ καὶ τραγανά. Ὅταν τὰ βγάλουμε ἀπὸ τὰ τελλάρα, εἶναι φυσικὸ νὰ μὴν εἶναι ὅλα τὰ κομμάτια τὸ ἴδιο στεγνά. Γιὰ νὰ πετύχωμε λοιπὸν τὸ στέγνωμα τῶν κομματιῶν στὸ σύνολό τους, τὰ τοποθετοῦμε ὅλα μαζὶ σ' ἕνα μεγάλο καὶ βαθὺ δοχεῖο. Ἐκεῖ μέσα τ' ἀφίνουμε 8—10 ἡμέρες, μὲ τὴ προϋπόθεση νὰ τ' ἀνακατεύουμε κάθε ἡμέρα. Ὅταν περάσει τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα τότε τὰ ἁπλώνουμε πάνω σὲ μιὰ λαμαρίνα καὶ τὰ βάζουμε στὸ φοῦρνο γιὰ 15-30 λεπτά. Ὁ φοῦρνος θὰ ἔχει θερμοκρασία 65—82 βαθμούς Αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ τὰ προφυλάξουμε ἀπὸ τὰ ἔντομα, ποὺ μπορεῖ νὰ τὰ εἶχαν πειράξει. Μετὰ τὸ φούρνισμα τοποθετοῦμε τὰ φροῦτα καὶ τὰ λαχανικὰ σὲ στεγνὰ μικρὰ δοχεῖα, ποὺ κλείνουν σφιχτά. Μπορεῖ νὰ εἶναι ὅμως καὶ βάζα γυάλινα ἢ πήλινα ἢ καὶ τενεκεδένια κουτιά. Τὰ γεμίζουμε μέχρις ἐπάνω. Τὰ σκεπάζουμε, καὶ μὲ μιὰ λουρίδα πανί, βουτηγμένη σὲ λυωμένο κερί, τυλίγουμε τὴ σχισμὴ ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ σκεπάσματος καὶ τοῦ κυρίου σώματος τοῦ δοχείου ἢ τοῦ βάζου ἢ τοῦ τενεκέ. Τὰ τοποθετοῦμε ἔτσι, ὅπως εἶναι σὲ στεγνὸ καὶ δροσερὸ μέρος. Κάθε δυὸ μῆνες κάνουμε μιὰ ἐπιθεώρηση. Ἂν φανῆ πὼς ἔχουν ὑγρασία, δὲν τὰ πετᾶμε βέβαια. Ἀνοίγουμε τὸ κουτὶ ἢ τὸ βάζο καὶ τὰ ξαναφουρνίζουμε.

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ παληὰ βιβλία

* Ὅταν ὁ Ναπολέων ὁ Α' σὲ ἐπίσημη ὑποδοχὴ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος παραφέρθηκε, ἀπὸ θυμὸ καὶ ἔπιασε ἀπὸ τὸ ροῦχο τὸν Γερμανὸ πρεσβευτὴ τοῦ εἶπε φωνάζοντας:

—Θὰ μοῦ πῆτε τέλος πάντων τί θέλει ὁ Αὐτοκράτοράς σας...

—Πρὸ παντὸς θέλει νὰ σέβεσθε τὸν πρεσβευτή του, ἀπάντησε ἀτάραχος ὁ Μέτερνιχ.

* Σύμφωνα μὲ κάποιον νόμον ποὺ εἶχε θεσπισθῆ στὴν Περσία, ὅταν πέθαινε ὁ Βασιλιᾶς ἐπικρατοῦσε πέντε ἡμερῶν ἀναρχία. Κανένας νόμος δὲν ἐφαρμοζόταν κατὰ τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες καὶ καθένας μποροῦσε νὰ κάνει ὅτι θέλει, χωρὶς νὰ φοβᾶται κανένα. Τοῦτο γινόταν γιὰ νὰ καταλαβαίνῃ ὁ κόσμος πόσο εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ τὶς πολιτεῖες καὶ ὁ Βασιλιᾶς καὶ ὁ νόμος.

* Ὁ ὑγιὴς τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ ἄνθρωπος, ὅσο χαμηλὰ καὶ ἂν πέσει, ἔχει πάντα δέκα πιστοὺς φίλους νὰ τὸν σηκώσουν. Καὶ αὐτοὶ οἱ δέκα πιστοὶ φίλοι εἶναι τὰ δέκα του δάχτυλα.

* Ὁ Δημοσθένης ρωτήθηκε πῶς κατάφερε νὰ γίνῃ τόσο καλὸς ρήτορας.

—Δαπανήσας, εἶπε, περισσότερο λάδι ἀπὸ κρασί.

* Μιὰ φορὰ ὁ κυνικὸς φιλόσοφος Θράσυλλος, ἐζήτησε ἀπὸ τὸ βασιλιὰ τῆς Μακεδονίας Ἀντίγονο μιὰ δραχμή.

—Μὰ δὲν ταιριάζει σὲ μένα τὸ βασιλιὰ τῆς Μακεδονίας νὰ δώσω μιὰ δραχμὴ μονάχα.

—Αἴ, τότε λοιπόν, δός μου ἕνα τάλαντο (6.000 δραχμές).

—Μὰ δὲν πάει ἕνας κυνικὸς φιλόσοφος νὰ πάρει ἕνα ὁλόκληρο τάλαντο...

Ἀπὸ τὸ βασίλειο τῆς ζούγκλας

Τὸ κυνῆγι τοῦ λιονταριοῦ

(Σ' ἕνα γαλλικὸ περιοδικὸ δημοσιεύεται ἡ παρακάτω ἀφήγηση ἑνὸς κυνηγοῦ ἀγρίων θηρίων τοῦ Ἐντουὰρ Φοά).

Ποτὲ κανεὶς δὲν ξέρει πῶς θὰ τοῦ φερθῆ ἕνα λιοντάρι ποὺ θὰ συναντήσει. Μπορεῖ καὶ νὰ φύγει, μπορεῖ καὶ νὰ τοῦ ἐπιτεθῆ, εἴτε γιατὶ κανένα λιονταρόπουλό του βρίσκεται κοντά του, εἴτε γιατὶ ἐνοχλήθηκε τὴν ὥρα ποὺ ἔτρωγε, εἴτε γιὰ ὁποιοδήποτε ἄλλο λόγο. Τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ὀργῆς τοῦ λιονταριοῦ εἶναι: ἡ οὐρά του χτυπάει τὰ πλευρά του πότε δεξιὰ καὶ πότε ἀριστερά, κατεβάζει πιὸ πολὺ τὸ κεφάλι καὶ βρυχιέται δείχνοντας τὰ δόντια του. Ὕστερα οἱ βρυχηθμοί του γίνονται πιὸ ἄγριοι κ' ἐνῶ σκάβει τὴ γῆ μὲ τὰ νύχια του ἀνεβοκατεβάζει τ' αὐτιά του καὶ τινάζει τὴν οὐρά του σὰν καμουτσίκι στὸν ἀέρα.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ἐπιτίθεται τὸ λιοντάρι, ἡ οὐρά του ὀρθώνεται ὁλόϊσια σχεδὸν πρὸς τὰ πάνω, τ' αὐτιά του κατεβαίνουν ἐντελῶς καὶ ὁρμάει στὴν ἀρχὴ τρέχοντας, ὕστερα τρέχοντας πιὸ πολὺ καὶ στὸ τέλος χυμάει μ' ἕνα πήδημα, ἁπλώνοντας τὰ μπροστινά του πόδια, ὡπλισμένα μὲ φοβερὰ νύχια.

Κάποτε ὅμως δείχνει συμπτώματα θυμοῦ, χωρὶς στὸ τέλος νὰ ἐπιτεθῆ. Ὅταν τὸ λιοντάρι ἑτοιμάζεται νὰ χυμήξει, ὁ κυνηγὸς πρέπει νὰ σηκώσει τὸ ὅπλο του καὶ νὰ περιμένει τὴν κατάλληλη στιγμὴ νὰ πυροβολήσει.

Ἡ ἐπίθεση τοῦ λιονταριοῦ εἶναι πάντα τρομερὰ ἐπικίνδυνη. Ὅταν εἶναι ἀνεπάντεχη, ὅταν τὸ λιοντάρι εἶναι κρυμμένο ἀνάμεσα σὲ δένδρα ἢ θάμνους, δὲ γλυτώνετε ἀπὸ τὰ νύχια του. Κι ἂν ἀκόμα τὸ ἀντιληφθῆτε, δὲν ὠφελεῖ νὰ φύγετε. Τὸ καλύτερο εἶναι νὰ περιμένετε θαρραλέα τὴν ἐπίθεσή του. Δὲ χρειάζεται παρὰ ψυχραιμία, αὐτοπεποίθηση, κ' ἐμπιστοσύνη στὸ ὅπλο σας καὶ στὴ σκοπευτική σας ἱκανότητα. Ἂν χτυπήσετε τὸ λιοντάρι ἐκεῖ ποὺ τελειώνει ὁ λαιμὸς κι ἀρχίζει τὸ κρανίο, ἢ κοντὰ στ' αὐτί, ἢ ἀνάμεσα στὰ δυὸ μάτια, θὰ πέσει κεραυνόπληκτο.

Δὲν ὑπάρχει φωνὴ τρομερώτερη ἀπὸ τὸ βρυχηθμὸ τοῦ λιονταριοῦ. Κάνει ἀνατριχιαστικὴ ἐντύπωση. Εἶναι βαθειά, ἀκούγεται σ' ἀπόσταση πολλῶν χιλιομέτρων καὶ κάνει τὴ γῆ νὰ τρέμει. Κι ὁ πιὸ ψύχραιμος ἄνθρωπος, ἀκούγοντάς την, νοιώθει τὴν καρδιά του νὰ σβήνει...

Μιὰ νύχτα, ἐνῶ κοιμώμουν, κατὰ τὶς τέσσερες τὸ πρωΐ, μὲ ξύπνησαν κραυγὲς φρίκης καὶ τρόμου ἀπὸ τὸ κοντινὸ χωριὸ τῶν ἰθαγενῶν. Πετάχθηκα ἀμέσως ἐπάνω μὲ τὸ ντουφέκι στὸ χέρι καὶ ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μου, ἔτρεξα πρὸς τὸ χωριό. Καθὼς πλησιάζαμε, μιὰ γυναίκα ἦρθε κλαίγοντας καὶ τραβῶντας τὰ μαλλιά της νὰ μοῦ πεῖ πὼς τὸ λιοντάρι ἅρπαξε τὸ γιό της. Ἐψάξαμε, μὰ στάθηκε ἀδύνατο νὰ βροῦμε τὰ ἴχνη του.

Ὅταν ξημέρωσε, εἶπα σὲ καμμιὰ δεκαριὰ ἰθαγενεῖς νὰ μὲ ἀκολουθήσουν καὶ ξεκινήσαμε μέσα στὸ δάσος. Σὲ λίγο ἀνακαλύψαμε ἴχνη αἵματος. Τ' ἀκολουθήσαμε καὶ φθάσαμε, σὲ λίγο, στὴν ὄχθη ἑνὸς ποταμοῦ. Ἐκεῖ, καθὼς διαπιστώσαμε, εἶχε σταματήσει τὸ θηρίο, καὶ ἄφθονο αἷμα πάνω στὴ χλόη ἔδειχνε, πὼς ἐκεῖ εἶχε σπαράξει τὸ γιὸ τῆς ἰθαγενοῦς.

Σὲ μιὰ στιγμή, καθὼς κοιτάζαμε χάμω τὰ αἵματα, ἀκούσθηκε ἕνα βρουχητό... Ἦταν τὸ λιοντάρι... Προφανῶς βρισκόταν ἐκεῖ κοντά μας.. Θὰ μᾶς ἐπετίθετο;

Μὴ μπορώντας νὰ περιμένω, χώθηκα ἀνάμεσα στοὺς θάμνους καὶ προχωροῦσα, μὲ τὸ ὅπλο σηκωμένο, τὸ δάχτυλο στὴ σκανδάλη, μὲ τὰ μάτια στηλωμένα μπρός μου, περπατώντας ἀθόρυβα.

Ξάφνου, σ' ἀπόσταση δέκα μέτρων μπροστά μου, ἄκουσα ἕνα θρόϊσμα στὰ χόρτα κ' εἶδα τὶς κορφὲς τῶν θάμνων νὰ σαλεύουν. Ἕνα δέντρο βρισκόταν δεξιά μου. Γνέφω σ' ἕνα ἰθαγενῆ ποὺ μ' ἀκολουθοῦσε ν' ἀνεβῆ στὸ δέντρο. Σκαρφαλώνει ἀπάνω μ' εὐκινησία πιθήκου καὶ σὲ λίγο τὸν ἀκούω καὶ τὸν βλέπω νὰ μοῦ δείχνει:

—Νάτο! Αὐτοῦ μπροστά!...

Ὁδηγούμενος ἀπὸ τὴ χειρονομία του τρέχω δεξιώτερα καὶ στέκω ἕτοιμος νὰ τραβήξω τὴ σκανδάλη.

—Νά! ἀκούω τὸν ἰθαγενῆ ἀπὸ τὸ δέντρο. Φεύγει τώρα. Ὄχι γυρίζει πάλι ἀπὸ δῶ. Ὑψώνει τὴ χαίτη του. Ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος σας. Νάτο! Κάντε λίγο πρὸς τὰ πίσω..

Καταλαβαίνετε μὲ τί ἀγωνία ἀκούω τὰ λόγια του. Ἡ καρδιά μου χτυπάει δυνατά.

Ξαφνικὰ τὰ ψηλὰ χόρτα γέρνουν ἐλαφρὰ πρὸς τὰ μπρός, ἔπειτα ἀνοίγουν μὲ μιᾶς καὶ παρουσιάζεται τὸ λιοντάρι, σ' ἀπόσταση εἴκοσι μέτρων ἀπὸ μένα, καὶ προχωρεῖ ὕπουλο μὲ τ' αὐτιὰ τσιλωμένα καὶ τὰ μάτια του πετοῦσαν φωτιές. Γυρίζει ξαφνικὰ τὸ κεφάλι καὶ μὲ βλέπει κατάματα. Μοῦ δείχνει τότε τὰ δόντια του καὶ βγάζει ἕνα τρομερὸ βρουχητό, ἐνῶ ἡ οὐρά του ὀρθώνεται ὁλόϊσα καὶ σκύβει τὸ κεφάλι κατεβάζοντας τ' αὐτιά. Εἶναι ἕτοιμο νὰ χυμήξει...

Τὸ σημαδεύω ἀνάμεσα στὰ μάτια καὶ συγχρόνως σκέφτομαι... «Ἂν δὲν τὸ πετύχω θὰ μὲ κατασπαράξει».

Τραβῶ τὴ σκανδάλη... Μόλις ἔπεσεν ὁ πυροβολισμὸς τὸ λιοντάρι σωριάζεται κάτου, χωρὶς τὴν παραμικρὴ κίνηση, χωρὶς τὸν ἐλάχιστο σπασμό. Ἡ σφαῖρα μου τὸ πέτυχε στὸ μεσόφρυδο καὶ τὸ κεραυνοβόλησε...

*

Πολύ... φυσικὸ

Στὸ μάθημα τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας.

Ὁ δάσκαλος. Γιὰ πές μου, ἐσὺ Κωστάκη, τί ἔκαμαν οἱ Ἑβραῖοι, ὅταν πέρασαν τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα;

Κωστάκης. Ἔκατσαν νὰ στεγνώσουν...

ΑΠ' ΟΛΑ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

Τὸ Δένδρον τῆς Γνώσεως

Οἱ μελετητὲς τῶν Γραφῶν καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι δὲν συμφωνοῦν γιὰ τὸ μέρος ὅπου τοποθετεῖ ἡ Ἁγία Γραφὴ τὸν Παράδεισο. Καὶ βέβαια δὲν ξέρουν τί ἦταν τὸ Δέντρο τῆς Γνώσεως, ποὺ ἔφαγαν ἀπὸ τὸν καρπό του οἱ Πρωτόπλαστοι καὶ διώχθηκαν διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν Παράδεισο.

Αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει ὅμως τοὺς κατοίκους ἑνὸς χωριοῦ τῆς Μεσοποταμίας, νὰ δείχνουν ἕνα δέντρο ὡς Δέντρο τῆς Γνώσεως καὶ νὰ μοσχοπωλοῦν φύλλα καὶ κλῶνους του στοὺς ξένους περιηγητάς.

Τὸ δέντρο αὐτὸ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ ἕνα χωριό, ποὺ τὸ λένε Κουρνά, κοντὰ στὴ συμβολὴ τῶν ποταμῶν Τίγρη καὶ Εὐφράτη.

Μόλις φθάσει στὸ χωριὸ αὐτὸ κανεὶς ξένος, κοπάδια ἀγόρια καὶ κορίτσια τὸν περιτριγυρίζουν προτείνοντάς του νὰ τὸν πᾶνε νὰ τοῦ δείξουν τὸ Δέντρο τῆς Γνώσεως, γιατὶ ἐκεῖ, λένε, στὸ χωριό τους ἦταν ἡ Ἐδέμ, ὁ Παράδεισος.

Καὶ τί δέντρο εἶναι αὐτό; Κανεὶς δὲν ξέρει καὶ δὲ μπορεῖ νὰ καταλάβει, γιατὶ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ τοῦ δείχνουν, δὲ φαίνονται καὶ σπουδαῖα πράγματα. Ἕνα γέρικο κορμὸ βλέπει μὲ δυὸ μίζερα κλαδιὰ καὶ κιτρινισμένα φύλλα. Τί εἴδους δέντρο εἶναι, (ἦταν δηλαδή, γιατὶ τὸ χάλι ποὺ εἶχε ὅταν τὸ εἶδε ὁ περιηγητὴς ποὺ τὸ περιγράφει, μπορεῖ νάχε ξεραθῆ κιόλας) οἱ βοτανικοὶ ποὺ τὸ ἐξέτασαν δὲν μποροῦν νὰ προσδιορίσουν ἀκριβῶς.

Ὅπως λέμε παραπάνω κομμάτια κλαδιῶν καὶ φύλλα πουλοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ Κουρνὰ στοὺς περιηγητές.

Καὶ ἡ μὲν Παλαιὰ Διαθήκη, μᾶς λέει τί ἔπαθαν ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα μὲ τὸ νὰ δοκιμάσουν τὸν καρπὸ τοῦ Δέντρου τῆς Γνώσεως. Τώρα καρποὺς δὲν κάνει πιά, ἀλλὰ κ' ἔτσι ποὺ εἶναι, ἔγινε αἰτία νὰ τιμωρηθῆ ἕνας Ἄγγλος στρατιώτης, μὲ ἑνὸς μηνὸς φυλάκιση.

Ὁ στρατιώτης αὐτός, πηγαίνοντας στὴν Κουρνά, εἶχε τὴν ἰδιοτροπία νὰ φωτογραφηθῆ κοντὰ στὸ Δέντρο τῆς Γνώσεως. Καὶ δὲν τοὔφθανε αὐτό, παρὰ ἀνέβηκε κιόλας σ' αὐτὸ κ' ἐκάθησε σ' ἕνα κλωνάρι νὰ βγάλη ἐκεῖ φωτογραφία. Τὸ κλωνάρι ὅμως ἔσπασε κι ὁ στρατιώτης ἔπεσε. Χτύπησε πολύ· Αὐτὸ ἦταν τὸ λιγώτερο, γιατὶ οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ χωριοῦ ξεσηκώθηκαν ἀγανακτισμένοι γιὰ τὴν ἱεροσυλία ποὺ ἔγινε ἀπὸ τὸν ξένο κ' εἶδαν κ' ἔπαθαν οἱ ἀγγλικὲς ἀρχὲς κατοχῆς νὰ τοὺς ἡσυχάσουν, ἀφοῦ ἐτιμώρησαν τὸ φουκαρᾶ τὸ στρατιώτη μ' ἑνὸς μηνὸς φυλάκιση μὲ τὸ δικαιολογητικὸ εἰς τὴν ἡμερησία ἀναφορά.... «διότι ἔθραυσεν ἕνα κλάδον τοῦ εἰς τὸν Κῆπον τῆς Ἐδὲμ εὑρισκομένου Δένδρου τῆς Γνώσεως...»

Κατὰ τὸ 1955 ὁ Ἔρανος «Βασιλικὴ Πρόνοια» διὰ τῶν «Σπιτιῶν τοῦ Παιδιοῦ» ἐπέτυχε:

Τὴν ἐπισκευή: 2.035 σπιτιῶν χωρικῶν καὶ 41 κοινοτικῶν σχολείων.

Τὴν κατασκευή: 1043 ἀποχωρητηρίων, 39 οἰκημάτων (λουτρῶν, φούρνων, σταθμῶν ἀναμονῆς, ἠλεκτρικῶν σταθμῶν κλπ.) 6 δεξαμενῶν (ἡ μία ἀπ' αὐτὲς χωρητικότητος, 90.000 ὀκάδων) καὶ 2 γεφυρῶν.

Τὴν ἐγκατάσταση: 15 κρηνῶν, 13 ποτιστρῶν, 2 δικτύων ἀρδεύσεως, 6 πηγαδιῶν, 2810 μ. σωλήνων ὑδρεύσεως.

Τό Ζακυνθινό Μαντήλι

Διήγημα τοῦ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Πέντε ὁλάκαιρα χρόνια τὸ κεντοῦσε ἡ Κλάρα τοῦ Κόντε Ναδαλῆ, ἡ πεντάμορφη, γραμματιζούμενη καὶ χρυσοχέρα. Ἔλεγαν πὼς ἤξερ' ἑφτὰ γλῶσσες· μπορεῖ τώρα νὰ μὴν ἤξερε οὔτε τρεῖς· ἀλήθεια ὅμως ἦταν κοπέλλα σοφή, ποὺ ἔπαιζε στὰ δάχτυλα τὴν Ἱστορία καὶ τὴ Μυθολογία. Ἔλεγαν ἀκόμα πὼς μὲ τὸ βελόνι της μποροῦσε νὰ παραστήση στὸ πανὶ ὣς καὶ τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου, ὣς καὶ τὸ χνοῦδι τοῦ ροδάκινου. Κι αὐτὸ βέβαια ὑπερβολικό· μὰ τὸ βέβαιο εἶναι πὼς δὲν ὑπῆρχε πιὸ ἄξια κεντήστρα στὸν τόπο της, οὔτε σ' ἄλλους πολλούς. Καὶ τὤδειξε μὲ τὸ μαντήλι ἐκεῖνο, ποὺ ὅποιος τὤβλεπε, δὲν μποροῦσε νὰ πιστέψη πὼς τὤχαν κάνει χέρια ἀνθρώπου. Τόσο φίνο, τόσο ταχτικὸ ἦταν τὸ κέντισμα, ποὺ ἄσπριζε σὰν τὸ χιόνι στὸ διάφανο καὶ πιὸ σκοῦρο φόντο τῆς μπατίστας! Καὶ χωρὶς νὰ εἶναι πιὸ πολὺ μεγάλο ἀπὸ ἕνα συνειθισμένο γυναίκειο μαντήλι εἶχε ἀπάνω του ἕνα πλῆθος ζωγραφιές. Στὴ μέση τὸ Δωδεκάθεο σ' ἕνα ὤμορφο γκροῦπο, μὲ τὴν Ἴριδα, μὲ τὴν Ἥβη καὶ μὲ τὸ Γανυμήδη· κι ὁλόγυρα, ἀνάμεσα στὶς ἀμπελόβεργες μιᾶς γυρλάντας, ποὺ σχημάτιζαν τόσες κορνιζίτσες, ἄλλα πρόσωπα μυθολογικά, Πᾶνες, Σειληνούς, Σάτυρους, Νύμφες, Ἔρωτες, Τρίτωνες. Ἡ κεντήστρα εἶχε μιμηθῆ σχέδια Ἰταλῶν ζωγράφων τῆς Ἀναγέννησης· μὰ τὸ μαγικὸ βελόνι της τὰ εἶχε ξεσηκώσει τόσο πιστὰ καὶ τόσο ζωντανὰ ἀπάνω στὸ πανί, ὥστε ὅσοι κοίταζαν τὰ χαριτωμένα ἐκεῖνα προσωπάκια τῶν θεῶν, ἔλεγαν πὼς θ ὰ μ ι λ ή σ ο υ ν.

Ὅσο τὸ δούλευε ἀκόμα, ἡ Κλάρα, ἀπὸ καλλιτεχνικὴ ἰδιοτροπία, δὲν ἔδειχνε τὸ μαντήλι σὲ κανένα. Οὔτε καλὰ-καλὰ στοὺς σπιτικούς. Σὰν τὸ τέλειωσε ὅμως κι' ἔμειν' εὐχαριστημένη πρώτη-πρώτη ἐκείνη, χωρὶς δυσκολία τὸ ἔβγαζε, νὰ τὸ θαμάζουν οἱ ἀρχόντισσες κι οἱ ἀρχοντοποῦλες ποὺ σύχναζαν στὸ ἀνοιχτὸ ναδαλέϊκο. Ἔτσι ἡ φήμη τοῦ μαντηλιοῦ ἄρχισε νὰ ξαπλώνεται στἀρχοντικά· καὶ πολλές, ποὺ εἶχα καιρὸ νὰ κάμουν βίζιτα στὴ Ραδαλίνα, πῆγαν τώρα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ θαμαστὸ χειροτέχνημα τῆς κόρης της, κι ἂς ἔκαναν πὼς οὔτε τὤξεραν. Παλιὲς ψυχρότητες, ἔχθρες ἀκόμα, ξεχάστηκαν γι' ἀγάπη τοῦ μαντηλιοῦ. Κι ὄχι μόνο γυναῖκες πήγαιναν νὰ τὸ βλέπουν, παρὰ κι ἄντρες. Ξέβγαινε ἀπὸ τὰ ὅρια ἑνὸς ἁπλοῦ γυναίκειου ἐργόχειρου, ἑνὸς κεντίσματος ἀπὸ τὰ συνειθισμένα. Ἦταν σωστὸ καλλιτέχνημα, ἄξιο νὰ τὸ ἰδῆ, νὰ τὸ θαμάση, μαζὶ μὲ τὴν εὔκολη κοντέσσα του, κι ὁ κόντες ὁ δύσκολος, ὁ σοβαρός, ποὺ εἶχε δίπλωμα ἀπὸ τὴν Πάντοβα κι εἶχε γυρίσει ὅλα τὰ Μουσεῖα τῆς Ἰταλίας.

Τί θὰ γινόταν ὅμως τὸ περίφημο αὐτὸ μαντήλι; Γιὰ ποιὸν δουλεύτηκε πέντε ὁλάκαιρα χρόνια; Θὰ τὸ κρατοῦσε ἡ Κλάρα στὴν προίκα της; Θὰ τὸ χάριζε σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς πέντε ἀγαπημένες ἀδελφές της; Θὰ τὤστελνε ἀφιέρωμα σὲ καμμιὰ Ἐκκλησία, σὲ καμμιὰ Παναγιά, γιὰ νὰ τὸ βλέπη, κάτω ἀπὸ ἕνα γυαλί, ὁ κόσμος στοὺς αἰῶνες;... Κανεὶς δὲν ἤξερε· οὔτε ἡ ἴδια ἡ Κλάρα. Ὅταν τὴ ρωτοῦσαν, ἔλεγε πὼς τὸ εἶχε κάνει γιὰ δική της μόνο εὐχαρίστηση καὶ χωρὶς κανένα σκοπό. Κι ὅταν τὴ συμβούλευαν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, κοκκίνιζε κι ἀπαντοῦσε: «Ἀφήστε... νὰ ἰδοῦμε».

Ἀλλὰ κεῖνον ἴσα-ἴσα τὸ χρόνο, πῆγε στὴ Ζάκυνθο, νὰ περάση τὸ καλοκαίρι της, ἡ Μεγάλη Κυρία, ποὺ ἦταν Ζακυνθινιά. Ἐπειδὴ στὰ σαλόνια ἄλλος λόγος δὲ γινόταν παρὰ γιὰ τὸ μαντήλι, γρήγορα ἔμαθε γι' αὐτό, ἐνδιαφέρθηκε καὶ γύρεψε νὰ τὸ ἰδῆ. Μιὰ συγγένισσά της, φιληνάδα τῆς Ναδαλίνας, τὴν πῆγε στὸ ἀρχοντικὸ καὶ τὸ εἶδε. Καὶ τόσο τῆς ἄρεσε, ὥστε φώναξε:

—Μ' αὐτὸ εἶναι γιὰ τὴ Βασίλισσα!

—Μὰ κι' ἐγὼ ἔλεγα νὰ τὸ χαρίσω τῆς Βασίλισσας, εἶπε ἀμέσως ἡ Κλάρα, κοκκινίζοντας διπλᾶ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορὲς ποὺ τὴ συμβούλευαν οἱ κυρίες.

Μὴν ἦταν ἀλήθεια, τὸ μυστικό της, ὁ κρυφός της πόθος;

Μὰ κι ἂν ἦταν, πρέπει νὰ τῆς γεννήθηκε κατόπι. Γιατὶ τὸν καιρὸ ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ κεντᾶ τὸ μαντήλι, Βασίλισσα δὲν ἦταν ἀκόμα στὴν Ἑλλάδα, καὶ μόλις πρὶν ἀπὸ ἕνα χρόνο, ὁ Γεώργιος εἶχε φέρει τὴ νύφη ἀπὸ τὴ Ρωσσία.

Ἡ Μεγάλη Κυρία ἅρπαξε τὸ λόγο μὲ χαρά·

—Τότε νὰ μοῦ τὸ δώσης, τῆς εἶπε, σὰ θὰ γυρίσω στὴν Ἀθήνα, νὰ τῆς τὸ πάω. Ἡ Μεγαλειοτάτη λείπει σὲ ταξίδι. Μὰ τὸ Σεπτέβρη θὰ γυρίση. Τότες θὰ πάω κι ἐγώ. Καὶ πῶς θὰ τὸ χαρῆ ἕνα τέτοιο δῶρο! Ἄ, εἶναι μεγάλη εὐτυχία, νὰ κάνη κανένας μιὰ εὐχαρίστηση στὴ Βασίλισσά μας! Εἶναι τόσο καλή, τόσο ὤμορφη! Σωστὸς Ἄγγελος!

—Μάλιστα, ἀποκρίθηκε ἡ Κλάρα. Ὅταν θὰ φύγετε, θὰ σᾶς τὸ δώσω.

***

Ἀμέσως σπάρθηκε αὐτὸ στὸν τόπο· κι ἡ φήμη, κι ἡ αἴγλη τοῦ μαντηλιοῦ, μεγαλώσανε. Ἦταν πιὰ τὸ Μαντήλι. Τὸ Βασιλικὸ Μαντήλι. Δῶρο στὴ Βασίλισσα, τὴν ἀγγελόμορφη καὶ τὴν ἀγγελόκαρδη, ποὺ τῆς ἄξιζε.

Μὰ θἄφευγε ἀπὸ τὸν τόπο τὸ καλλιτέχνημα κι ἔπρεπε νὰ τὸ ἰδοῦν κι ὅσες δὲν εὐτύχησαν ἀκόμα. Ἦταν κάτι γριὲς ἀρχόντισσες, ποὺ δὲν ἔβγαιναν ποτὲ ἀπ' τὰ παλάτια τους· ἦταν κάτι γέροι κόντηδες, καρφωμένοι στὶς πολυθρόνες ἀπὸ ρεμματισμούς. Κι ἡ Κλάρα, γιὰ νὰ εὐχαριστήση κι ἐκεῖνες κι' αὐτούς, ἀποφάσισε νὰ βγάλη τὸ Μαντήλι σὲ περιοδεία.

Ἡ μετριοφροσύνη δὲν τὴν ἄφηνε νὰ τὸ συνοδέψη, ἡ ἴδια, ἂν καὶ μὲ μεγάλο κόπο καὶ φόβο θὰ τὸ ἐμπιστευόταν σὲ ξένα χέρια. Τὰ χέρια ὅμως τῆς μικρῆς ἀδελφῆς της, τῆς Γιούλιας κι ἐπιτήδεια ἦταν καὶ προσεχτικά. Ἔβαλε λοιπὸν τὸ Μαντήλι σ' ἕνα μεγάλο, μακρουλό, καρυδένιο κουτί, ντυμένο μέσα μὲ γαλάζια μεταξωτὴ βάτα,—μὲ τὸ

Χρόνια καὶ ζαμάνια οἱ Ζακυνθινοὶ μιλοῦσαν γιὰ τὸ Μαντήλι...

ἴδιο κουτὶ θὰ τὤστελνε καὶ τῆς Βασίλισσας,—καὶ τὸ παράδωσε στὴ Γιούλια, ποὺ κι αὐτὴ τὸ παράδωσε στὴ Διαμαντίνα, μιὰ μεσόκοπη δ ο υ λ ε ύ τ ρ α τοῦ Ναδαλέϊκου, νὰ τῆς τὸ κρατῆ μόνο στὸ δρόμο.

Ἔτσι ἔκανε τὸ Μαντήλι τὴν καλλιτεχνική του περιοδεία. Ἡ Διαμαντίνα, στὸ δρόμο, τὸ κρατοῦσε κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη της, μισοσκεπασμένο μὲ τὰ κρόσια τοῦ μποξᾶ της. Κι ἡ Γιούλια, μὲ τὸ κοντό της φουστάνι, τὸ μικρό της καπέλλο καὶ τὸ κάπως ἀγορίστικο ὕφος της, πήγαινε ἀπὸ δίπλα καὶ δὲν τὤχανε ἀπὸ τὰ μάτια της στιγμή. Κάπου-κάπου, μάλιστα, τὸ ἄγγιζε καὶ μὲ τὸ γαντωμένο της χεράκι,

σὰ νὰ τὸ ὑποστήριζε, κι ἔλεγε σιγὰ τῆς Διαμαντίνας: «Βάστα το καλά... Τὸ νοῦ σου!...» Ὅταν ἔφταναν ἔτσι ὣς τὸ ἀρχοντικό, ὅπου θὰ τῶδειχναν, ἡ Γιούλια κτυποῦσε ζωηρὰ τὸ κουδούνι ἢ τὸ μπατταδοῦρο τῆς βαρειᾶς ξώπορτας μὲ τἀνάγλυφα στολίδια, ἄφηνε τὴ Διαμαντίνα νάνεβῆ πρώτη τὶς πλατειὲς μαρμαρένιες σκάλες, αὐτὴ τὴν ἀκολουθοῦσε σὰ φύλακας καί, ἅμα βρισκόνταν στὸ κεφαλόσκαλο, τῆς ἔπαιρνε τὸ κουτὶ ἀπὸ τὰ χέρια κι ἔμπαινε στὸ σαλόνι, ὅπου περίμεναν τὸ θάμα.

Ἐκεῖ ξεκλείδωνε τὸ κουτί, ξεδίπλωνε μ' εὐλάβεια τὸ Μαντήλι, διπλωμένο στὰ δυό, καὶ τὸ κρατοῦσε ἀπὸ δυὸ ἄκρες, μπροστὰ στὸ θαμασμὸ καὶ στὴν ἔκσταση τῶν σπιτικῶν. Ὅταν κανένα πρόσωπο τὸ πλησίαζε πάρα πολύ, ἡ Γιούλια ἀπομάκρυνε τὸ κέντισμα ἀμέσως μ' ἕν' αὐθόρμητο κίνημα τῶν χεριῶν· μὰ ὅταν ἁπλωνόταν καὶ κανένα χέρι κανένα δάχτυλο, τότες πισθοχωροῦσε ὁλάκαιρη κι ἐφώναζε: «Ἄ, μὴ τἀγγίζετε!» Καὶ τὸ τολμηρὸ χέρι, τὸ αὐθάδικο δάχτυλο, συμμαζευόταν εὐθὺς μὲ τὴ συναίσθηση, μὲ τὴ ντροπὴ σχεδὸν μιᾶς ἱεροσυλίας. Ὡστόσο ἡ Γιούλια ἀπαντοῦσε στὶς ἐρωτήσεις καί, χωρὶς νὰ τὴ ρωτοῦν ἀκόμα, ἐξηγοῦσε τὶς παραστάσεις τοῦ Μαντηλιοῦ:

«—Αὐτὴ εἶναι ἡ θεὰ ἡ Ἀφροδίτη... Ἐδῶ ὁ Ἥφαιστος... Ἐδῶ ὁ Γανυμήδης, ποὺ κερνᾷ νέκταρ τοὺς θεούς... Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἥβη... Αὐτὸς μὲ τὰ τραγίσια πόδια, εἶναι ὁ Σάτυρος... Οἱ Κένταυροι, μισοὶ ἄλογα καὶ μισοὶ ἄνθρωποι, βλέπετε;... Ὁ Ζάκυνθος, ὁ γιὸς τοῦ Δαρδάνου, ποὺ πρωτόχτισε πόλη στὸ νησί μας... Τὸν ἔβαλε κι αὐτὸν ἐδῶ στὴν ἄκρη, ἔτσι σὰ σφραγῖδα, γιὸ νὰ φαίνεται πὼς τὸ μαντήλι εἶναι Ζακυνθινό.. Πέντε χρόνια, μάλιστα πέντε χρόνια σωστὰ τὸ κεντοῦσε... Ἡ Μεγάλη Κυρία θὰ φύγῃ σὲ τρεῖς μέρες καὶ θὰ τὸ πάρῃ μαζί της νὰ τὸ χαρίσῃ, ἀπὸ μέρος τῆς Κλάρας, στὴ Βασίλισσά μας ποὺ εἶναι νύφη... Ἔ, τὸ εἴδατε;.. Θὰ τὸ φυλάξω τώρα;... Μὲ συγχωρεῖτε πολύ... ἔχω νὰ πάω κι ἀλλοῦ...»

Μισοσκεπασμένο μὲ τὰ κρόσια τοῦ μποξά της.

Κι ἡ Γιούλια δεχόταν τοὺς θαμασμοὺς τῶν σπιτικῶν καὶ τὰ συχαρήκια γιὰ τὴν ἀδελφή της ποὺ «τιμοῦσε τὸν τόπο», εὐχαριστοῦσε εὐγενικά, ἀποχαιρετοῦσε διαχυτικὰ μαζὶ καὶ περήφανα, ἑτοίμαζε στὸ ἀναμεταξὺ τὸ πολύτιμο κουτὶ γιὰ τὸ δρόμο, τὸ παράδινε στὴν Διαμαντίνα ποὺ περίμενε ἀπέξω, κουβεντιάζοντας μὲ τὶς δουλεύτρες τοῦ ἀρχοντικοῦ,—ποὺ κι αὐτὲς ἔβγαζαν κάπου-κάπου τὸ κεφάλι τους ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σαλονιοῦ, νὰ ἰδοῦν ἂν ἦταν βολετό, λίγο θάμα, ἔτσι ἀπὸ μακριά, σὰν ὄνειρο,—κι ἔφευγε βιαστικὰ «γιὰ νὰ πάη κι ἀλλοῦ»... Πήγαινε σ' ὅσα σπίτια πρόφθαινε ὣς τὸ βράδυ. Ἔπειτα, τὴν ἄλλη μέρα, τὰ ἴδια. Καὶ τὴν ἄλλη. Τρεῖς μέρες βόσταξε ἡ περιφορὰ τοῦ Μαντηλιοῦ ἀπὸ ἀρχοντικὸ σ' ἀρχοντικὸ τῆς χώρας, γι' ἀγάπη ἐκείνων ποὺ δὲν ἔβγαιναν ἔξω. Κι εἶχε καταντήσει θέαμα συνειθισμένο στὸ Φόρο, στὴν Καινούργια, στὴν Κάτω καὶ στὴν Πλατεῖα Ρούγα, ἡ Διαμαντίνα τῶν Ναδαλήδων μ' ἕνα μακρουλὸ κουτὶ κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη, μισοσκεπασμένο ἀπὸ τὰ κρόσια τοῦ μποξᾶ της, κι ἡ μικρὴ Γιούλια, μὲ τὸ ἀγορίστικο ὕφος, δίπλα της προσεχτική. Ὅλοι ἔμαθαν σὲ λίγο, πὼς μέσα στὸ κουτὶ ἐκεῖνο ἦταν τὸ περίφημο Μαντήλι τῆς Κλάρας, δῶρο νυφιάτικο γιὰ τὴ Βασίλισσα. Κι ὅσοι δὲν τὸ εἶχαν καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ τὸ ἰδοῦν, ἐνῶ ἄκουγαν τόσα καὶ τόσα, ζηλεύαν ἐκείνους ποὺ τὸ εἶδαν· κι ἀπὸ τὴ ζήλεια τους, κοροΐδευαν λίγο τὴν πομπή. Ἔτσι κάποιος, ἕν' ἀπόγεμα, ἀπὸ τὸ ἰσόγειο τοῦ Καζίνου, εἶπε:

—Κάμετε τὸ σταυρό σας... Περνάει τοῦ Ἁγίου τὸ Χέρι.

Κι ἀλήθεια, ἔμοιαζε πολύ. Ἔτσι καὶ τοῦ Ἁγίου τὸ Χέρι, ἔβγαινε κάποτε στὸ δρόμο, μέσα σ' ἕν' ἀσημένιο κουτί, ποὺ τὸ κρατοῦσε ἕνας καλόγερος κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη του, μισοσκεπασμένο ἀπὸ τὸ φαρδομάνικο τοῦ ράσου, ἐνῶ δίπλα του πήγαιν' ἕνας ἄλλος σὰν τιμητικὴ συνοδεία, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιὰ ὣς κάποιο σπίτι, ὅπου ἕνας ἄρρωστος περίμενε νὰ τὸν σταυρώσουν μὲ τὸ θαματουργὸ λείψανο. Κι ὅσοι ἀπαντοῦσαν τὴν πομπή, ἔβγαζαν τὸ καπέλλο τους κι' ἔκαναν τὸ σταυρό τους.... Ναί, ἡ παρομοίωση ἦταν πετυχημένη. Κανένας ὅμως ἀπ' ὅσους εἶχαν ἰδῆ τὸ Μαντήλι, δὲν ἐσκέφτηκε νὰ γελάση μὲ τὸ λόγο τοῦ ζηλιάρη. Γιατὶ κι ἐκεῖνο τὸ θεωροῦσαν σὰν ἕνα θάμα ὑπομονῆς καὶ τέχνης, σὰν κάτι ἱερὸ ποὺ ἀξίζει, μὰ τὴν ἀλήθεια, καὶ νὰ σταυροκοπηθῆ κανεὶς μπροστά του.

Ἔτσι, τὶς τρεῖς ἐκεῖνες ἡμέρες, τὸ εἶδαν ὅσοι μπόρεσαν, ὅσοι πρόφτασαν, στἀρχοντικά, πρῶτα καὶ δεύτερα, ποὺ τριγύρισε ἡ Γιούλια. Καὶ τὴν ἄλλη, ἡ ἴδια ἡ Γιούλια, μὲ τὴ Διαματίνα πάλι, τὸ πῆγε στὸ ἀρχοντικὸ τῆς Μεγάλης Κυρίας καὶ τῆς τὸ παράδωσε, μαζὶ μ' ἕνα γράμμα σὲ περγαμηνή, μὲ τὴν ἄρμα τῶν Ναδαλήδων,—γράμμα τῆς κοντεσσίνας Κλάρας γιὰ τὴ Βασίλισσα Ὄλγα.

Καὶ τὸ ἴδιο φθινοπωριάτικο δειλινό, τὸ Ζακυνθινὸ Μαντήλι ἔφευγε ἀπὸ τὴ Ζάκυνθο γιὰ πάντα, μὲ τὸ βαπόρι ποὺ εἶχε πάρει ἡ Μεγάλη Κυρία, γιὰ νὰ γυρίση στὸ παλάτι τῆς Ἀθήνας.

Ἔφυγε, μὰ δὲν ξεχάστηκε. Ὅπως, στὸν τόπο ἐκεῖνο, δὲν ξεχνιέται κανένα καλό, περασμένο ἢ ξενιτεμένο.

Χρόνια καὶ ζαμάνια, οἱ Ζακυνθινοὶ μιλοῦσαν γιὰ τὸ Μαντήλι τῆς Κλάρας τοῦ Ναδαλῆ. Συχνὰ ξαναρχόταν στὶς ὁμιλίες τους τὸ θάμα ποὺ εἶχαν ἰδῆ λίγοι κι εἶχαν ἀκούσει πολλοί. Τὸ χειροτέχνημα, μὲ τὸν καιρό, γινόταν θρυλικό. Ἀπὸ τἀρχοντικὰ σπίτια, πρῶτα καὶ δεύτερα, ἡ φήμη του εἶχε περάσει στὰ νοικοκυρόσπιτα, εἶχε κατεβῆ στὰ χαμόσπιτα, εἶχε ἁπλωθῆ στὰ μαγαζιά, στὰ ἐργαστήρια, στοὺς καφενέδες, στὶς ταβέρνες, παντοῦ. Τὸ Ζακυνθινὸ Μαντήλι τὸ εἶχε πάρει ὁ λαός.

Ἐκεῖνοι ποὺ τὸ εἶδαν, οἱ ζηλευτοί, τὸ παράσταιναν ὅπως μποροῦσαν σ' ἐκείνους ποὺ δὲν τὸ εἶδαν καὶ ποὺ δὲν χόρταιναν νἀκοῦνε γι' αὐτό. Κι ὅπως συμβαίνει πάντα σὲ τέτοια, οἱ καλοφάνταστοι κι οἱ ψευτάκηδες πρόσθεταν κάτι στὶς ζωγραφιές του. Ἐκεῖνοι μάλιστα ποὺ δὲν εἶχαν ἰδῆ καθόλου τὸ Μαντήλι, παρὰ τὸ ἤξεραν ἀπὸ περιγραφές, πρόσθεταν τὰ περισσότερα. Ἄλλος ἔλεγε πὼς εἶχε τὴ Γιγαντομαχία, ἄλλος τὸν Προμηθέα στὸν Καύκασο, ἄλλος τὴν Ἀκρόπολη μὲ τὸν Παρθενῶνα κι ἄλλος τὴν Πόλη μὲ τὴν Ἁγιὰ-Σοφιά. Κάποιος βεβαίωσε πὼς στὸ φόντο τῆς εἰκόνας τοῦ Ζάκυνθου, διακρινόταν ἀ ν ά ε ρ α κι ὅλη ἡ πόλη ποὺ εἶχε χτίσει. Κάποιος ἰσχυρίσθηκε πὼς στὶς ἄκρες ἦταν κεντισμένα καὶ τὰ ἐμβλήματα τῶν Ἑφτὰ Νησιῶν. Καὶ κάποιος, τέλος, ὡρκίστηκε,—ἴσως καὶ γιὰ νὰ μ π α ρ τ ζ ο λ ε τ ά ρ η,—πὼς φαινόταν κάπου κι ἡ Τούρλα τοῦ Σκοποῦ καί, σ' ἕναν κύκλο ἀπὸ ἀστέρια, ἡ μορφὴ τοῦ Λομπάρδου

Οἱ γυναικοῦλες πάλι, ἀντικαθιστοῦσαν πρόθυμα τοὺς μυθολογικοὺς θεοὺς μὲ τὶς δικές τους λατρεῖες. Ἀπὸ τὸ Δωδεκάθεο, δὲν ἔμενε παρὰ ἡ Ἀφροδίτη κι ὁ Ἔρωτας μὲ τὴ σαΐτα του. Ὁ Ζεὺς ὅμως εἶχε γίνει Παντοκράτορας, ὁ Ἀπόλλων Χριστὸς κι ἡ Ἥρα Παναγιά. Στὶς γωνιὲς τοῦ Μαντηλιοῦ δὲν ἦταν παρὰ Ἑξαπτέρυγα, Σεραφεὶμ καὶ Χερουβείμ, ἐνῶ στὴ μέση του φάνταζε ἡ τετραπλῆ εἰκόνα τῆς Γέννησης, τῆς Βάφτισης, τῆς Σταύρωσης καὶ τῆς Ἀνάστασης... Ἔτσι, μὲ τὴν προσθήκη τοῦ καθενός, ἀνάλογη πρὸς τὴ φαντασία του καὶ τὴν κλίση τὸ Ζακυνθινὸ Μαντήλι τὰ εἶχε ὅλα: Οὐρανό, Γῆ καί... Ζάκυνθο. Κανέ-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 298)

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ἡ τρικυμία μᾶς πῆρε καὶ μᾶς σήκωσε καὶ μᾶς ἔσπρωξε μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα.

Κι' ἀφοῦ κάναμε μὲ φοβερὴ θαλασσοταραχὴ τὸν ἴδιο δρόμο ἀνάποδα, καραβοτσακισμένους κι' ἄθλιους μᾶς ἔρριξε ἕνα πρωὶ ἡ θάλασσα πίσω στὸ νησὶ τοῦ Αἰόλου!

Πῶς ντρεπόμουν νὰ ξαναπαρουσιαστῶ στὸν τίμιο φύλακα τῶν ἀνέμων! Τί νὰ κάνω ὅμως! Μάζεψα τὸ κουράγιο μου καὶ μονάχος ξεκίνησα γιὰ τὸ παλάτι του.

Ἐκεῖ τὸν βρῆκε νὰ τρώει καὶ νὰ πίνει μὲ τὰ παιδιά του. Ντροπιασμένα καὶ ταπεινὰ τοῦ διηγήθηκα τὸ πάθημά μας. Τὴν ἀνυπακοὴ τῶν συντρόφων μου, τοὺς ἀνέμους ποὺ λευτερώθηκαν ἀπὸ τὸ ἀσκί. Καὶ τὸν παρακάλεσα νὰ μᾶς συγχωρέσει καὶ νὰ μὴ μᾶς ἀρνηθεῖ καὶ πάλι τὴ βοήθειά του. Μὰ ὁ Αἴολος οὔτε νὰ τ' ἀκούσει!

—Φεύγα τὸ γρηγορώτερο ἀπὸ τὸ νησί μας, ἄνθρωπε μισητὲ ἀπὸ τοὺς Θεούς! Γιὰ νὰ σὲ βρίσκουν τόσα δεινά, αὐτὸ σημαίνει πὼς ἔχουν ἀποφασίσει τὸ χαμό σου!

Φυσικὰ ὕστερ' αὐτὰ τὰ λόγια, δὲν μποροῦσα νὰ μείνω ἄλλο σ' ἐκεῖνο τὸ φιλόξενο νησί.

Μὲ βαρειὰ καρδιά, σαλπάραμε χωρὶς νὰ ξέρωμε ποῦ θὰ μᾶς ἔβγαζε ἡ ἄκρη...

Ὁ ἄνεμος εἶχε πέσει καὶ στὴν μπουνάτσα εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ προχωροῦμε μὲ τὰ κουπιά.

Ἔξη μέρες κ' ἔξη νύχτες ταξιδεύαμε ἔτσι καὶ οἱ παλάμες τῶν συντρόφων μου ρόζιασαν ἀπὸ τὸ λάμνε - λάμνε. Τὴν ἕβδομη μέρα τέλος φτάσαμε στὴν Λάμο, στὴν Τελέπυλο, στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων.

Ἐκεῖ ὁ βοσκός, ποὺ γυρίζει τὸ κοπάδι του ἀπὸ τὴν βοσκή, χαιρετάει ἐκεῖνον ποὺ τὰ βγάζει νὰ βοσκήσουν, γιατὶ μόλις βασιλεύει ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά, ξημερώνει ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ζυγώναμε στὸ ξακουστὸ λιμάνι, ποὺ ζώνεται ἀπὸ τὶς δυὸ μεριὲς ἀπὸ πανύψηλους καὶ ἀπότομους βράχους. Γιὰ νὰ μπεῖς στὸ λιμάνι αὐτό, πρέπει νὰ περάσεις ἀπὸ πέρασμα τόσο στενό, ποὺ τὰ πλευρὰ τοῦ καραβιοῦ ἀγγίζουν σχεδὸν τὸ βράχο. Ἐγὼ ἔδεσα τὸ δικό μου καράβι ἔξω ἀπὸ τὸ πέρασμα, καὶ μπαίνοντας μὲ τοὺς δικούς μου ναῦτες στ' ἄλλα καράβια, βάλαμε μπρὸς γιὰ τὸ λιμάνι. Ἐκεῖ ἀράξαμε, τὸ ἕνα καράβι πλάι στὸ ἄλλο.

Δὲν χρειάζονταν ἄγκυρες μήτε κάβοι, γιατὶ ἦταν πάντα τέτοια μπουνάτσα σ' αὐτὸ τὸ κλειστὸ λιμάνι, ποὺ κανένας καιρὸς δὲν τὄπιανε. Τὰ καράβια ἔμεναν ἀσάλευτα χωρὶς φόβο νὰ χτυπήσουν στὰ βράχια.

Στὴν παραλία μπροστά μας, δὲν βλέπαμε ψυχή. Ἀπὸ τὴ γῆ μονάχα, ἔβγαινε καπνός. Ἀνέβηκα σ' ἕναν ψηλὸ βράχο, μὰ δὲν εἶδα οὔτε κοπάδια οὔτε χωράφια σπαρμένα.

Ὅπως λοιπὸν τὸ συνήθιζα σὲ τέτοιες περιστάσεις, ἔστειλα δυὸ ἄντρες μου μ' ἕναν κήρυκα νὰ προχωρήσουν στὸ ἐσωτερικὸ καὶ νὰ πληροφορηθοῦν τί λογῆς ἄνθρωποι ἔτρωγαν ψωμὶ σ' αὐτὸν τὸν τόπο.

Πῆραν ἕνα μονοπάτι πρὸς τὸ ἐσωτερικό, κι' ἀφοῦ περπάτησαν ἀρκετά, —ὅπως μᾶς εἶπαν ἀργότερα—βρέθηκαν μπροστὰ σὲ μιὰ πολιτεία μὲ σπίτια πανύψηλα. Μπροστὰ σ' αὐτὴν τὴν πολιτεία ἦταν μιὰ πηγὴ κι ἀπὸ ἐκεῖ ἔπαιρνε νερὸ μιὰ πελώρια κοπέλλα. Ἦταν ἡ κόρη, καθὼς τοὺς εἶπε, τοῦ Λαιστρυγόνα Ἀντιφάτη, καὶ ἡ πηγὴ ἀπ' ὅπου ὑδρεύονταν ὅλη ἡ πολιτεία, λέγονταν πηγὴ τῆς Ἀρκούδας.

Κι' ἔκοψα βιαστικὰ τοὺς κάβους...

Οἱ ἄντρες μου τῆς ἔκαναν πολλὲς ἐρωτήσεις: ποιὸς ἦταν Βασιλιὰς σ' αὐτὴ τὴ χώρα καὶ σὲ τί λογῆς ἀνθρώπους βασίλευε... Κ' ἐκείνη τότε τοὺς ἔδειξε τὴν σκεπὴ τοῦ ἀρχοντικοῦ τους καὶ τοὺς ἐξήγησε πὼς ἡγεμόνας ἦταν ὁ πατέρας της ὁ Ἀντιφάτης. Τοὺς πῆρε καὶ τοὺς ἔμπασε στὸ πανύψηλο παλάτι, κ' ἐκεῖ εἶδαν μιὰ γυναῖκα ψηλὴ καὶ πελώρια σὰν βουνοκορφὴ ποὺ στὴ θέα της παράλυσαν ἀπὸ τρομάρα.

Γρήγορα ἔστειλε νὰ φωνάξουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τὸν ἄντρα της, τὸν Ἀντιφάτη, ποὺ μόλις μπῆκε στὸ παλάτι, φάνηκε στοὺς συντρόφους μου ἀκόμη πιὸ φοβερὸς κι ἀπὸ τὴν γυναῖκα του. Καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο οἱ δύστυχοι.

Μόλις τοὺς ἀντίκρυσε, γιὰ τὸ καλῶς ὥρισες ἅρπαξε ἕναν, τὸν στραγγάλισε κι ἄρχισε νὰ τὸν τρώει σὰν νόστιμο μεζέ!

Οἱ ἄλλοι δύο κατατρομαγμένοι τόβαλαν στὰ πόδια καὶ γύρισαν στὰ καράβια νὰ μᾶς ποῦν τὰ καθέκαστα.

Μὰ ὁ Ἀντιφάτης μὲ τὶς πολεμικὲς κραυγές του μάζεψε ὅλους τοὺς φοβεροὺς Λαιστρυγόνες ποὺ βγῆκαν ὅλοι ἀπὸ τὰ σπίτια τους καὶ κατέβηκαν σὰν σίφουνας πρὸς τὸ λιμάνι...

Δὲν ἦταν συνηθισμένοι ἄντρες. Ἦταν γίγαντες, θεριά, τόσο ψηλοί, ποὺ ἔκρυβαν τὸν ἥλιο.

Μαζεύτηκαν στὰ γειτονικὰ βράχια κι ἄρχισαν νὰ πετοῦν βράχους στὰ καράβια μας ποὺ τάκαναν κομμάτια. Εἶναι δύσκολο νὰ περιγράψω τὸ κακὸ ποὺ ἀκολούθησε.

Ἀλαφιασμένοι οἱ δύστυχοι σύντροφοί μου, ἔπεφταν ἀπὸ τὰ τσακισμένα καράβια στὴ θάλασσα, ὅπου τοὺς περίμεναν οἱ ἀνθρωποφάγοι Λαιστρυγόνες μὲ καμάκια.

Τοὺς καμάκιζαν σὰν λαβράκια καὶ τοὺς ἔτρωγαν ἀμέσως μὲ βουλιμία.

Ὅσο γινόταν αὐτὸ τὸ κακό, ἐγὼ φώναζα:

—Ὅσοι τοῦ καραβιοῦ μου, μαζί μου!

Ἔτσι μὲ τοὺς συντρόφους μου φτάσαμε στὸ καράβι μου ποὺ ἦταν αραγμένο ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι.

Ἔβγαλα τὸ μακρὺ σπαθί μου ἀπὸ τὸ θηκάρι, κ' ἔκοψα βιαστικὰ τοὺς κάβους.

Ὅσο γιὰ τοὺς συντρόφους ποὺ εἶχαν ἁρπάξει τὰ κουπιά, δὲν χρειάστηκε νὰ τοὺς ζορίσω γιὰ νὰ λάμνουν μ' ὅλη τους τὴ δύναμη.

Γρήγορα ξεμακρύναμε ἀπὸ τὴν χώρα τῶν ἀνθρωποφάγων Λαιστρυγόνων καὶ

βρεθήκαμε στὸ ἀνοιχτὸ πέλαγος ξανά. Μὰ ἀπὸ τὰ δώδεκα καράβια μας, μόνο τὸ δικό μου εἶχε γλυτώσει...

Στὸ νησὶ τῆς Κίρκης

Πάλι βρεθήκαμε στὸ ἀνοιχτὸ πέλαγος...

Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ φορά, ἕνα μονάχα ἀπὸ τὰ περήφανα καράβια μας εἶχε ξεφύγει τὸ κακό, ἕνα μονάχα ἔσκιζε στὸ πέλαγος τραβώντας. Μήπως ξέραμε γιὰ ποῦ;

Ἀπὸ τὰ γοργοτάξιδα καράβια τῆς Ἰθάκης ποὺ ξεκίνησαν γιὰ νὰ πολεμήσουν τὸ Ἴλιο, τοῦτο μονάχα εἶχε ξεφύγει ἀπὸ τὸν ὄλεθρο...

Ἦταν φανερὸ πὼς οἱ θεοὶ δὲν ἦταν πιὰ στὸ πλευρό μας, τοὺς εἴχαμε ἀσυγχώρητα προσβάλλει μὲ τὶς ἀνίερες πράξεις μας, σὰν ἔπεσε ἡ περήφανη πολιτεία τοῦ Πριάμου.

Καὶ τάφερε ἡ τύχη μιὰ μέρα ὕστερα ἀπὸ ταξίδι πολλῶν ἡμερῶν, νὰ φτάσωμε σ' ἕνα ἄγνωστο νησί...

Ἀργότερα ἔμαθα πὼς ἡ στεριὰ αὐτὴ ἦταν ἡ Αἰαία, τὸ νησὶ ὅπου βασίλευε μιὰ πανέμορφη μάγισσα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Κίρκη.

Ἡ Κίρκη αὐτὴ ἦταν ἀπὸ θεϊκὴ γενιά. Ἦταν κόρη τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Ὠκεανίδος Πέρσις. Καὶ οἱ θεοὶ τῆς εἶχαν δώσει δύναμη μαγική...

Οἱ δυστυχισμένοι σύντροφοί μου ἔμελλαν νὰ ὑποφέρουν ἀπὸ τὰ μάγια αὐτῆς τῆς ἀσπλαχνης γυναίκας, τὰ ὅσα δὲν εἶχε βάλει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀλλὰ ἂς διηγηθῶ καλύτερα τὰ πράγματα στὴν σειρά.

Ὅταν ἀράξαμε σ' ἕνα ὄμορφο, ἀπάνεμο λιμανάκι, δὲν ἄφησα κανέναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου νὰ βγεῖ ἀπὸ τὸ καράβι. Πήδησα μόνος μου στὴν στεριά, ὡπλισμένος μὲ τόξο, βέλη καὶ τὸ κοντάρι μου. Ἔφτασα σ' ἕνα μικρὸ λόφο κι' ἀνέβηκα στὴν κορφή του. Ἀπὸ ἐκεῖ μποροῦσα νὰ δῶ ὁλόκληρο τὸ νησὶ ποὺ δὲν ἦταν μεγάλο. Δὲν ἔβλεπα οὔτε χωριὸ οὔτε σπίτι. Στὸ μέσο μονάχα τοῦ νησιοῦ, ἦταν ἕνα κοινὸ δάσος ποὺ δὲν μ' ἄφηνε νὰ διακρίνω τί κρύβονταν σ' αὐτό. Κι ἀπ' αὐτὸ τὸ δάσος, ὑψώνονταν καπνός. Ἂν ἦταν ἄνθρωποι στὸ νησί, σίγουρα θαβρίσκονταν σ' αὐτὸ τὸ δάσος.

Μὰ τί εἴδους ἄνθρωποι νὰ ἔμεναν ἄραγε; Τί εἴδους τέρατα νὰ κρύβονταν ἕτοιμα νὰ μᾶς κατασπαράξουν;

Ἄνθρωποι ἀπαρατημένοι ἀπὸ τοὺς θεούς, ὅλα μποροῦσαν νὰ τὰ φοβοῦνται. Ἤμουν ἐκεῖ ὁλομόναχος, καὶ ἡ καρδιά μου ἦταν τόσο βαριά, ποὺ τὰ μάτια μου βούρκωσαν.

(Συνέχεια στὸ ἄλλο τεῦχος)

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΜΕ ΛΙΟΝΤΑΡΙΣΙΑ ΚΑΡΔΙΑ

Μαντὼ Μαυρογένους

Μετὰ τὴν Εὔβοια ἡ Μαντὼ πολέμησε εἰς τὸ Πήλιον, δίπλα εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκστρατείας, τὸν Καρατάσον. Σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας τοῦ Πηλίου, ἦταν ἡ ἀναχαίτησις τοῦ Ἰσμαὴλ Πότα, ὁ ὁποῖος εἶχε πάρει διαταγὴ νὰ καταλάβει καὶ νὰ ἐρημώσει τὸν Βόλον, τὸ Τρίκκερι καὶ γενικὰ τὴν Μαγνησίαν. Ὁ Διαμαντῆς, ὁ Καρατάσος καὶ ἡ Μαντὼ μὲ τοὺς γενναίους πολεμιστάς των, κατέλαβαν ὀχυρὲς θέσεις εἰς τὸ Πήλιον καὶ ἔδωσαν εἰς σειρὰν συγκρούσεων σκληρὰ μαθήματα στὸν Ἰσμαὴλ Πότα, ὁ ὁποῖος δὲν παρέλειψε νὰ ἀναγνωρίσει τὴν γενναιότητα τῶν ἐπαναστατημένων ραγιάδων καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν ποὺ πολεμοῦσαν μὲ πραγματικὰ ἀνδρικὴν γενναιότητα.

Ἕνας ἀπ' τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Τούρκων, ἀποφασισμένος νὰ φέρει ὅπως δήποτε εἰς πέρας τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχηγοῦ του, κατώρθωσε μὲ μιὰ θυελλώδη πραγματικὰ ἐπίθεση νὰ εἰσχωρήσει εἰς τὰ στενὰ τοῦ Πηλίου. Μὰ πλήρωσε πολὺ ἀκριβὰ τὸ τόλμημά του. Οἱ δυνάμεις του περικυκλώθηκαν καὶ πέρασαν ὅλοι καὶ πρῶτος αὐτὸς «ἐν στόματι μαχαίρας». Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Πηλίου στοίχισε πολὺ ἀκριβὰ εἰς τοὺς Τούρκους. Ἐπὶ δώδεκα χιλιάδων πολεμιστῶν, ὀχτὼ χιλιάδες βρῆκαν τὸν θάνατον. Καὶ οἱ διασωθέντες γύρισαν στὴν Λάρισα, ἀφοῦ ἄφησαν στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων πολλὰ ὅπλα καὶ πολεμεφόδια.

Στὴν μάχη τοῦ Πηλίου διακρίθηκαν καὶ τέσσαρες ἄλλες Ἑλληνίδες, τῶν ὁποίων δυστυχῶς δὲν διασώθηκαν τὰ ὀνόματα.

Ὁ Πουκεβὶλ γράφει σχετικά:

«Μετὰ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ Καρατάσου κατὰ τοῦ Ἰσμαὴλ Πότα, τέσσαρες ἡρωΐδες, τῶν ὁποίων λυπούμεθα διότι ἀγνοοῦμεν τὰ ὀνόματα, ἐξῆλθον τοῦ λιμένος τῆς Ἰωλκοῦ — τοῦ Βόλου — μὲ τέσσερα πλοῖα, τῶν ὁποίων ἐπέβαινον οἱ πλέον θαρραλέοι ναυτικοὶ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου. Φέρουσαι τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ὀλύμπου, οἱ τέσσαρες ἡρωΐδες, διέσπειραν τὸν τρόμον μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης...».

Μετὰ τὰς ἐπιτυχίας τοῦ Πηλίου, ἡ Μαντώ, πάντοτε μὲ τὸν Διαμαντήν, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Φθιώτιδος. Εἰς μίαν μόνον μάχην συνέλαβε μὲ τοὺς Μυκονίους της, ἑκατὸν καὶ πλέον αἰχμαλώτους...

Ἀλλὰ ἀπεγνωσμέναι ἐκκλήσεις τὴν καλοῦν εἰς τὴν πατρίδα, τὴν Μύκονον. Ὁ τουρκικὸς στόλος ἦταν τώρα μιὰ σοβαρὰ ἀπειλὴ διὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ἰδιαιτέρως δὲ διὰ τὴν Μύκονον ποὺ λάβαινε μέρος στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Τούρκων μὲ τὴν Μαντὼ Μαυρογένους καὶ τοὺς ὀκτακοσίους γενναίους Μυκονίους της. Καὶ ἔσπευσε εἰς τὴν Μύκονον ἀφοῦ μέρος ἐκ τῶν πολεμιστῶν της ἀφῆκε ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Διαμαντῆ.

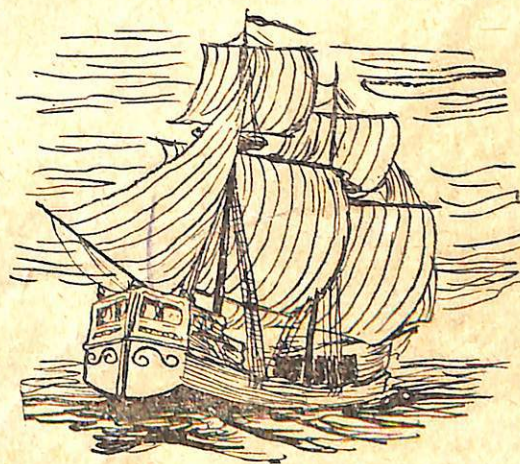
Οἱ κάτοικοι τῆς Μυκόνου ἐπεφύλαξαν εἰς τὴν ἡρωΐδα θερμὴν πραγματικὰ ὑποδοχήν. Καὶ καθὼς ἀπεβιβάσθη τὴν ἔστεψαν μὲ στεφάνι ἀπὸ δάφνη. Ἐκτελοῦσαν ἔτσι ἀπόφαση τῆς ἐν Ἄστρει Ἐθνοσυνελεύσεως, ἡ ὁποία καθώριζε ὅτι: «Εἰς τοὺς πολεμιστὰς οἱ ὁποῖοι ἤθελον διακριθῆ ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, θὰ ἀπενέμετο στέφανος δάφνης, ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ, ὁμοίᾳ πρὸς τὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων».

Μὲ τὸν στέφανον αὐτὸν τῆς δάφνης οἱ Μυκόνιοι πρόκριτοι ἔστεψαν τὴν κεφαλὴν τῆς ἡρωΐδες των.

Καὶ ἀκολούθησαν πανηγύρια καὶ ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις.

Μὰ δὲν ἦταν καιρὸς γιὰ πανηγύρια δήλωσε στοὺς Μυκονίους ἡ Μαντώ. Θὰ ἔπρεπε νὰ λάβουν τὰ μέτρα τους. Καὶ ἐκάλεσε τοὺς προκρίτους σὲ σύσκεψη. Ἔπρεπε νὰ σωθῆ ἡ Μύκονος ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Χοσρέφ, τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ τουρκικοῦ στόλου, ποὺ ἐρχόταν γιὰ νὰ «ἐπιβάλῃ τὴν τάξιν» εἰς τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου.

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ Μ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ "ΣΠΙΤΙΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ,,

Ἀπὸ τὰ ἐγκαίνια τοῦ παρεκκλησίου Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ποὺ κτίστηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ Σ. Π. Ὀχυροῦ.

ΓΡΕΒΕΝΑ: Ἡ ἐπίσκεψή μου στὸ «Σπίτι τοῦ παιδιοῦ Νησιοῦ, μοῦ ἄφηκε τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις. Ἡ ἐργασία ποὺ συντελεῖται ἐκεῖ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς εἶναι λίαν σοβαρὰ καὶ ἀξιέπαινος.

ΣΑΓΙΑΔΑ: Ἡ δράση τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ παιδιοῦ» τοῦ χωριοῦ μας εἶναι ἀξιόλογη. Δὲν ὑπάρχει ἐκδήλωση, ἐθνικὴ καὶ κοινωνική, ποὺ τὸ «Σπίτι» νὰ μὴ λάβει μέρος. Ἔτσι ἐκτὸς ἀπὸ ὅλα τ' ἄλλα, στὶς 15 Ἀπριλίου ἐπισκεφθήκαμε τὰ φυλάκια Μαυρομμάτι καὶ Ἀρκούδι.

ΣΑΡΑΚΙΝΗ (Κοζάνης Β'): Στὶς 10-6-1956 μαζευτήκαμε οἱ μεγάλες κοπέλλες καὶ μαζὺ μὲ τὴν Ἀρχηγό μας Δίδα Σκαβάντζου καὶ τὸ προσωπικὸ τοῦ «Σπιτιοῦ» κάναμε ἔρανο στὸ χωριό. Τὰ χρήματα ποὺ μαζέψαμε τὰ χαρίσαμε σὲ φτωχὸ καὶ ἄρρωστο συγχωριανό μας. Τὸ ἀπόγεμα τῆς ἴδιας μέρας στρώσαμε τὸ χαλασμένο δρόμο.

ΠΕΤΡΑΙ (Φλωρίνης): Τὰ 65 παιδιὰ τοῦ «Σπιτιοῦ» μας ποὺ ἔλαβαν μέρος στὴ μεγάλη ἐκδρομὴ στὴν Ἀθήνα, δὲν θὰ λησμονήσουν ποτὲ τὴν χαρὰν ποὺ ἔνοιωσαν ἀπὸ τὶς περιποιήσεις ποὺ ἔτυχαν καὶ ἀπὸ ὅσα εἶδαν.

ΚΙΒΩΤΟΣ (Κοζάνης): Ἄρχισε καὶ στὸ «Σπίτι» μας ἡ διδασκαλία τῆς οἰκοκυρικῆς μὲ μεγάλη ἐπιτυχία.

ΟΧΥΡΟΝ: Ἐκφράζουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας στὴ Μεγάλη Μάνα Βασίλισσα γιὰ τὸ σπουδαῖο ἔργο ποὺ ἐπιτελέσαμε στὸ «Σπίτι» μας μέχρι σήμερα.

ΜΑΥΡΟΚΑΜΠΟΣ: Στὸ χωριό μας ποὺ ἱδρύθηκε παράρτημα τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ παιδιοῦ» λειτουργεῖ ὑποδειγματικὸ νηπιαγωγεῖο, ποὺ προσφέρει σπουδαῖες ὑπηρεσίες στὶς ἐργαζόμενες μητέρες.

ΠΟΛΥΚΑΣΤΑΝΟΝ (Κοζάνης Α): Στὸ χωριό μας λειτουργεῖ μὲ ἐπιτυχία τὸ τυροκομεῖον ποὺ ἵδρυσε ὁ Ἔρανος. Προσφέρει στοὺς κτηνοτρόφους καὶ στὸ χωριὸ ὁλόκληρο σπουδαῖες ὑπηρεσίες.

Ὁ Γεωργοτεχνίτης καὶ ἡ ἀρχηγὸς τοῦ Σπιτιοῦ Παιδιοῦ Μαρωνείας σὲ μιὰ ἐπιθεώρηση κυψελῶν.

ΑΕΤΟΣ (Φλωρίνης). Μὲ τὴν συμπλήρωση πέντε χρόνων λειτουργίας τοῦ «Σπιτιοῦ» μας ἐκφράζουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας στὴ Βασίλισσα.

Ἀπὸ τὴν τακτικὴ Κυριακάτικη συγκέντρωση τῶν μητέρων στὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ» Μικροβάλτου (Κοζάνης Β').

Ἀξιοθαύμαστα παιδιὰ δικά μας καὶ ξένα

Ὁ ἰταλὸς Μπροῦνο Καράτι, ποὺ ζωγραφίζει μὲ τὰ χείλη.

Μιὰ ἀτυχία ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ χτυπήσῃ ἀνεπανόρθωτα ἕναν ἄνθρωπο μὲ θέληση. Ἔτσι καὶ ὁ Ἰταλὸς Μπροῦνο Καράτι παρ' ὅτι εἶναι μόλις 14 ἐτῶν, ἔμαθε νὰ ζωγραφίζῃ μὲ τὰ χείλη του, ὅταν μερικὰ χρόνια πρὶν ἀχρηστεύθηκαν τελείως καὶ τὰ δύο του χέρια, ἀπὸ μιὰ παράλυση ποὺ ἔπαθε, πρᾶγμα ποὺ δὲν τοῦ ἐπέτρεπε πιὰ νὰ ἐπιδίδεται στὴν εὐχάριστη ἀπασχόλησή του. Ὁ Μπροῦνο ὅμως δὲν τὸ ἔβαλε κάτω. Ἔτσι στὴν μεγάλη ἀτυχία ποὺ τὸν βρῆκε, ἀντιπαράταξε τὴν θέλησή του καὶ στὸ τέλος βγῆκε νικητής. Καὶ βγῆκε νικητὴς γιατὶ κατώρθωσε νὰ ζωγραφίζει μὲ τὰ χείλη του καὶ μάλιστα νὰ ζωγραφίζει περίφημα. Τόσο μάλιστα, ὥστε οἱ πίνακές του νὰ κινήσουν τὸν θαυμασμὸν τῶν κριτικῶν. Καὶ τέτοια εἶναι γενικῶς ἡ ἐπιτυχία του, ὥστε ὁ νεαρὸς Ἰταλὸς ζωγράφος ἐλπίζει ὅτι σύντομα θὰ ἔχῃ τὴν δυνατότητα νὰ ἀποκτήσῃ δική του αἴθουσα ἐκθέσεων τῶν ἔργων του.

Ἡ ἀνωτέρω φωτογραφία τοῦ νεαροῦ Ἰταλοῦ ἔχει ληφθῆ ἐνῶ ζωγραφίζει ἕνα τοπεῖον, στὸ διαμέρισμά του.

*

Τὰ τέσσερα παιδιὰ

—Ἔχω τέσσερα παιδιά, ἔλεγε ἕνας πατέρας, ποὺ τὸ καθένα του ζῇ μ' ἕνα ἀπὸ τὰ τέσσερα στοιχεῖα τῆς φύσεως.

—Τί θέλετε νὰ πεῖτε; τὸν ἐρώτησε κάποιος.

—Νά. Ὁ μεγαλύτερος ζῇ μὲ τὴ φωτιά, εἶναι σιδηρουργός. Ὁ δεύτερος ζῇ μὲ τὸ νερό, εἶναι ναυτικός. Ὁ τρίτος ζῇ μὲ τὸ χῶμα, εἶναι γεωργός. Ὁ τέταρτος ζῇ μὲ τὸν ἀέρα, εἶναι....

—Ἀεροπόρος;

—Ὄχι ποιητής.

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ἀπὸ ἰδέα, προσταγή.

Ὁ Θάνος διάβαζε μιὰ μετάφραση τῆς Ἀντιγόνης.

Τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰ θάματα,
δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο
ποὺ νἆναι σὰν τὸν ἄνθρωπο
περήφανο. Μεγάλο!

Διάβαζε δυνατὰ ὁ Θάνος. Κι ὁ παπποὺς ἄκουγε μὲ συγκίνηση τοὺς ἀθάνατους στίχους τοῦ Σοφοκλῆ, ποὺ ὑμνοῦσαν τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου.

—Τί εἶναι πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ δυνατὸ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο Θάνο; ρώτησε ξαφνικὰ ὁ παπποὺς.

—Ἀπὸ τὸν κάθε ἄνθρωπο; Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Θεό; Τίποτε! ἔκανε χωρὶς δεύτερη σκέψη τὸ παιδί.

—Κι ὅμως εἶναι κάτι, εἶπε ὁ παπποὺς. Γιὰ σκέψου.

—Σκέπτομαι. Δὲ βρίσκω!..

—Τεμπέλη! Ὁ Νόμος, φυσικά.

—Ἂ ναί. Ὁ Νόμος. Γιὰ δές! Τόσες φορὲς μιλήσαμε γιὰ τὸ Νόμο... Ἔχομε πεῖ ἕνα σωρὸ πράγματα. Κι ὡστόσο δὲν πῆγε ὁ νοῦς μου!

—Δὲν ἔχω δίκιο;

—Πάντα ἔχεις, παπποὺ! Μὰ τί εἶναι πιὸ δυνατὸ κι ἀπὸ τὸν Νόμο;

—Μὴ λὲς ἀνοησίες! Κι ὅμως παπποὺ, εἶναι κάτι πιὸ δυνατὸ ἀπὸ τὸν Νόμο!

—Γιὰ ν' ἀκούσω! Ποιός;

—Ἐκεῖνος ποὺ τὸν φτιάχνει! Ἢ τόν... καταργεῖ.

—Ἔξυπνε! Τέτοιος δὲν ὑπάρχει!

—Ἄνθρωποι δὲν φτιάνουν τοὺς Νόμους; Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀποτελοῦν τὴν «νομοθετικὴ ἐξουσία» δηλαδὴ ἡ Βουλή. Ὥστε ὁ βουλευτὴς εἶναι πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τὸν Νόμο.

—Ἀ! Ἔτσι λές; Καὶ πῶς φαντάζεσαι πῶς γίνονται οἱ Νόμοι;Ὁ κάθε βουλευτὴς σκαρώνει κι ἀπὸ ἕναν καὶ νάτους, ἕτοιμοι; Ἄμ δέ! Εἶναι τόσο πολλοὶ καὶ διαφορετικοὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους θὰ περάσῃ ὁ κάθε νόμος, ποὺ στὰ τελευταῖα δὲν ὑπάρχει ἕνας ἀλλὰ πλῆθος ποὺ ἔπρεπε νὰ ποῦν τὸ ναὶ γιὰ νὰ γίνῃ ἀπὸ ἰδέα προσταγή...

—Πολὺ καλά. Ἀλλὰ θἄθελα νὰ μοῦ πῇς παπποῦ, ἔτσι, λιγάκι πιὸ χειροπιαστά, πῶς ἀρχίζει ὁ Νόμος καὶ πῶς γίνεται κάτι ὑποχρεωτικὸ γιὰ κάθε πολίτη.

—Ἂν θέλῃς νὰ σοῦ ἐξηγήσω, πήγαινε μέσα νὰ μοῦ φέρῃς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952. Εἶναι ἕνα βιβλιαράκι ποὺ ὅλοι οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ τὄχουν πρόχειρο καὶ νὰ ξέρουν πολλὰ μέρη του ἀπέξω!

Ὁ Θάνος πῆγε κι ἔφερε τὸ τόσο γνωστὸ του βιβλιαράκι μὲ τὸ κίτρινο ἐξώφυλλο.

Ὁ παπποὺς ἔβαλε τὰ γυαλιά του καὶ διάβασε δυνατά:

—Ἄρθρον 22. «Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς». Καὶ ἄρθρον 22. «Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Βασιλέα ὅστις ἐνασκεῖ τοῦτο διὰ τῶν ὑπουργῶν». Ἔτσι λοιπὸν τοὺς νόμους τοὺς προτείνει ἡ Βουλή, ἢ ὅπως γίνεται συνήθως ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς (γιατί ὁ βασιλιᾶς δὲν προτείνει ὁ ἴδιος τοὺς νόμους, ἀλλὰ μέσω τῶν ἁρμοδίων ὑπουργῶν).

—Καὶ ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ λὲς «ἁρμόδιος ὑπουργός»;

—Εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ὁ Νόμος ποὺ πρόκειται νὰ γίνῃ ἀφορᾷ τὸ Ὑπουργεῖο του.

Ἕνας Νόμος γιὰ σχολεῖα λ. χ., θὰ ὑποβληθῇ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας. Ἕνας νόμος γιὰ τὶς φυλακές, ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης. Κι ἕνας Νόμος γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς ἀκρίδας λ. χ. ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο Γεωργίας. Τὸ κάθε ὑπουργεῖο μὲ τὶς ἰδικές του ὑπηρεσίες, καταλήγει στὸ συμπέρασμα ὅτι χρειάζεται ὁ τάδε Νόμος γιὰ νὰ προαχθῇ τὸ ἄλφα ζήτημα ποὺ ἔχει τὴν εὐθύνη του. Ὁ ὑπουργός, διατυπώνει τὸν Νόμο ὅπως τὸν νομίζει σωστότερα, καὶ γράφει καὶ μιὰ ἔκθεση ὅπου ἐξηγεῖ γιὰ ποιὸ λόγο ζητάει νὰ ψηφιστῇ ὁ Νόμος, τί καλὸ περιμένει κλπ. Αὐτὸ λέγεται «αἰτιολογικὴ ἔκθεση». Φυσικὰ ὁ Νόμος δὲν λέγεται Νόμος πρὶν ἐγκριθῇ ἀπὸ τὴν Βουλή. Εἶναι ἁπλῶς ἕνα σχέδιο, ἕνα σχέδιο νόμου. Γιὰ τοῦτο καὶ λέγεται «νομοσχέδιο». Σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα μας λοιπὸν (ἄρθρο 57) «Πᾶσα πρότασις νόμου (κάθε νομοσχέδιο δηλαδὴ) συνοδεύεται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως.• Παραπέμπεται δὲ εἰς

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 298)

ΑΠΟ ΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Τὸ τιμόνι

Τὸ καράβι εἶναι κατασκεύασμα τῶν διαβόλων. Ἔκαμαν ἕνα τρικούβερτο ξύλο καὶ βγῆκαν διαλαλητὲς σ' ὅλη τὴ γῆ.

—Ἐμπρός, ἐλᾶτε! Ψυχὲς στριμμένες, παθιασμένοι κόσμοι, μάτια κλεισμένα στὸ μυστήριο, ἐλᾶτε μέσα καὶ θὰ τὸ γνωρίσετε ἀμέσως.

Καὶ ἀμέσως τὰ μάτια τὰ κλειστά, οἱ παθ ασμένοι κόσμοι, οἱ στριμμένες ψυχὲς ἔτρεξαν κοπάδι ἀπὸ τῆς γῆς τὰ πέρατα καὶ μπῆκαν στὸ καράβι.

Τί τόπους θὰ χαροῦν, τί χαρὲς θὰ γνωρίσουν, πόσα χρήματα θ'ἀπολάψουν.

Ἔξαφνα προβάλλει κ' ἕνα γεροντάκι ταπεινὸ καὶ παραπονιάρικο.

—Νάμπω μέσα κ' ἐγώ ; ρωτάει τὸν καπετάνιο.

—Ἔμπα τοῦ λέει ἐκεῖνος, ἔμπα καὶ σύ, ἔμπα σύντομα...

—Νὰ πάρω καὶ τὸ ξυλάκι αὐτὸ μαζί μου;

—Πάρ' το.

Ἐμπῆκε μέσα τὸ γεροντάκι κ' ἔκατσε κατάνακρα, στὴν πρύμνη τοῦ καραβιοῦ.

—Ἄνοιξαν οἱ ναυτοδιάβολοι τὰ πανιά, ἔτριξαν τὰ ξάρτια, πῆρε δρόμο στ' ἀνοιχτὰ τὸ πλεούμενο.

—Καλό μας κατευόδιο! εὐχήθηκαν συνατοί τους οἱ ταξιδιῶτες.

—Καλό σας κατευόδιο! Χὰ χὰ χά! Καλό σας κατευόδιο! χούγιαξαν ἀπὸ πλώρη σὲ πρύμνη οἱ ναυτοδιάβολοι.

Καὶ τὸ χούγιασμά τους βοριᾶς ἐγίνηκεν εὐθὺς κι' ἀνατάραξε ἀπ' ἄκρη σὲ ἄκρη τὴ θάλασσα.

Ὄρος τὸ κῦμα σηκώνεται μπροστά, πύργος ἀκλόνητος ψηλώνει πίσωθέ τους. Κι' ἀπὸ τὰ πλάγια σὰ λύκοι χυμοῦν ἀπάνου ἄλλα κύματα σωρός...

Ἐκέρωσαν οἱ ταξιδιῶτες οἱ ἄμαθοι. Καπνὸς σκόρπισαν ἐμπρός τους οἱ χαρές, οἱ κόποι, τὰ χρήματα. Κόρακας φωλιάζει ὁ φόβος μέσα τους, ξεσχίζει τους τὰ σπλάχνα, ρουφᾷ τὸ αἷμα τους.

Τὸ πλοῖο γέρνει δεξιά, γέρνει ζερβά, πηδᾶ πίσω καὶ μπρὸς βαρβάτο πήδημα καὶ τὰ νερὰ τὸ πνίγουν, τὸ κουρσεύουν τὸ καράβι, τὸ πατοῦν.

Οἱ διαβολοναῦτες στὰ ξάρτια σκαρφαλωμένοι τραγουδοῦν ἀμέριμνοι, ἀναμπαίζουν πειραχτικὰ τοὺς ταξιδιῶτες, γελοῦν μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν ἐλπίδα τους.

—Καλὸ ταξίδι! Καλὸ κ' αἰώνιο! φώναζουν πάντα.

Ὅμως τὸ καράβι, ὅσο κι ἂν πατιέται, κι' ἂν κινδυνεύει δὲν πνίγεται. Παλεύει κι ἀνδρειεύεται, σὰν νὰ ἔχει ψυχὴ μέσα του, ψυχὴ γιγαντωμένη.

Κ' εἶναι ψυχὴ του ὁ γέροντας ποὺ κάθεται στὴν πρύμνη κ' εἶναι ὁδηγὸς του τὸ ξυλάκι του.

Μὰ ἐκεῖνο παίρνει δρόμο τὸ καράβι, λοξεύει στὰ ψηλὰ κύματα, φεύγει τὴν ὁρμὴ καὶ τὴ λύσσα τους.

Κ' ἐνῶ οἱ διαβολοναῦτες τὸν ὄλεθρό του προσδοκοῦν κ' ἐνῶ οἱ ταξιδιῶτες κλαῖνε τὴ μοῖρα τους καὶ τὰ νερὰ μὲ λύσσα περιμένουν νὰ κλωθοπαίξουν τὸ σκαρί του, ἐκεῖνο σχίζει τὴ φουρτουνιασμένη θάλασσα κι' ἀράζει στὸ λιμάνι ἥρεμο καὶ γελαστό.

—Δόξα στὸ σωτῆρα! Δόξα στὸ γέροντα! ξεσπᾶ σύγκαιρη τρανὴ φωνὴ ἀπὸ τὸ στόμα τῶν ταξιδιωτῶν.

—Κατάρα! ἀπαντᾶ σὰν ἀστροπελέκι ἡ φωνὴ τῶν διαβόλων.

Καὶ τὰ νερὰ τοῦ κόρφου δέχονται λαχταρῶντας τοὺς ναῦτες καὶ τὸν καπετάνιο τους, τὸν καπετάνιο καὶ τὸ μῖσος του. Ἐσώθηκεν ὅμως ὁ κόσμος. Ἐγύρισε καθένας στὴ χώρα του, ἀγάπησε τοὺς τόπους, ὑπόμεινε τὰ πάθη, ἐσεβάσθηκε τὸ μυστήριο. Καὶ δὲ δοξολογεῖ τώρα πιά, παρὰ τὸν Ἅη-Νικόλα, τὸν γέροντα. Οἱ διάβολοι ἔφτιασαν τὸ καράβι, μὰ ὁ Ἅη-Νικόλας ἔκαμε τὸ τιμόνι του.

20.000 ΛΕΥΓΕΣ κάτω ἀπ' τή ΘΑΛΑΣΣΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Τὴν ἴδια τὴν στιγμὴ οἱ προβολεῖς τοῦ «Ναυτίλου» ἄναψαν ἀπότομα καὶ τὸ δυνατό τους φῶς σκέπασε ἐκείνη τὴν θαμπὴ ἀνταύγεια. Χρειάστηκε νὰ περάσουν ἀρκετὰ λεπτά, ὥσπου νὰ ξαναβρῶ τὴν ὅρασή μου, ποὺ εἶχε θαμπωθεῖ ἀπὸ τὸ δυνατὸ ἠλεκτρικὸ φῶς.

Ὅταν μπόρεσα νὰ διακρύνω καθαρὰ τριγύρω μου, εἶδα πὼς ἔπλεε σχεδὸν κατὰ μῆκος μιᾶς προκυμαίας.

Βρισκόμαστε σὲ μιὰ ἤρεμη θάλασσα, ποὺ ἦταν ἀπὸ παντοῦ ζωσμένη ἀπὸ βράχους.

Δηλαδή, σὲ μιὰ τεράστια θαλασσινὴ σπηλιά. Τὴν θάλασσα τὴν σκέπαζε ἕνα τεράστιο κουδοῦνι ἀπὸ βράχους, ποὺ εἶχε στὴν κορυφή του ἕνα ἄνοιγμα.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔμπαινε ἐκείνη ἡ χλωμὴ ἀνταύγεια ποὺ δὲν ἤξερα τί ἦταν...

Πλησίασα τὸν πλοίαρχο Νέμο.

—Ποῦ βρισκόμαστε; ρώτησα.

—Μέσα σ' ἕνα σβηστὸ ἡφαίστειο κύριε καθηγητά! εἶπε ὁ Νέμος. Ἕνα ἡφαίστειο ποὺ ἡ θάλασσα γέμισε ὅλον τὸν ἄμετρο βυθό του... Ἐνῶ κοιμόσαστε, μπήκαμε ἀπὸ ἕνα εἶδος μυστικὸ κανάλι, ποὺ μόνον ἐγὼ τὸ γνωρίζω. Εἶναι τεράστιο καὶ τὸ ἄνοιγμά του εἶναι σὲ δέκα μέτρα κάτω ἀπὸ τὴ θάλασσα.

—Τί παράξενο!

—Παράξενο, ναί... Γιατὶ αὐτὸ τὸ κούφιο ἡφαίστειο εἶναι τὸ λιμέρι τοῦ Ναυτίλου, τὸ λιμάνι ὅπου ἀράζομε γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε. Ἕνα λιμάνι ποὺ δὲν τὸ πιάνουν οἱ ἄνεμοι, ποὺ δὲν τὸ ξέρουν οἱ ἄνθρωποι, κι ὅπου ἕνα ναυπηγεῖον χτισμένο στοὺς πλαϊνοὺς βράχους, περιμένει πάντα ἕτοιμο νὰ διορθώσει κάθε βλάβη...

—Πράγματι, ἐδῶ εἶστε ἀσφαλεῖς, πλοίαρχε Νέμο. Μὰ τὸ ἄνοιγμα ποὺ εἶδα στὴν κορυφή, δὲν εἶναι ὁ κρατήρας τοῦ ἡφαιστείου;

—Ναί, ὁ κρατήρας ποὺ ἄλλοτε τίναζε λάβα καὶ φωτιὰ καὶ ποὺ σήμερα μᾶς στέλνει αὐτὸν τὸν δροσερὸ ἀέρα ποὺ ἀναπνέομε...

—Πῶς λέγεται αὐτὸ τὸ ἡφαίστειο;

—Δὲν ἔχει ὄνομα, γιατὶ κανεὶς δὲν ξέρει πὼς ἦταν ἡφαίστειο. Γιὰ τοὺς ναυτικοὺς εἶναι ἕνας παραπάνω γλαρόβραχος ποὺ μ' αὐτοὺς εἶναι γεμάτη τούτη ἡ θάλασσα...

—Μὰ δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ κατεβοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ κρατήρα καὶ ν' ἀνακαλύψουν τὸν «Ναυτίλο» στὸ λημέρι του;

—Ὄχι κύριε καθηγητά. Ὡς τὰ μισὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ σκαρφαλώση ἀπὸ τὰ πλάγια. Μὰ κοντὰ στὸν κρατήρα, ὁ βράχος εἶναι τόσο ἀπότομος, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κατέβη ἄνθρωπος.

—Καταλαβαίνω πλοίαρχε πὼς σὲ τοῦτο τὸ λημέρι, πράγματι, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ τὸν «Ναυτίλο». Μὰ τί ἀνάγκη ἔχει ὁ «Ναυτίλος» ἀπὸ λημέρι;

—Δὲν ἔχει κύριε καθηγητά! Μὰ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἠλεκτρισμὸ ἀπὸ ὡρισμένα στοιχεῖα γιὰ νὰ φτιάση τὸν ἠλεκτρισμό του, κι' ἀπὸ σόδα γιὰ νὰ παράγει αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, ἀπὸ κάρβουνο γιὰ νὰ φτιάση σόδα, κι ἀπὸ ὀρυκτὰ γιὰ νὰ βγάλει τὸν ἀνθρακίτη του. Ἐδῶ, ἐτούτη ἡ θάλασσα, σκεπάζει δάση ὁλόκληρα ποὺ ἔχουν πετρώσει κ' ἔχουν γίνει θαυμάσιος ἀνθρακίτης.

—Καὶ οἱ ναῦτες σας εἶναι οἱ ἀνθρακωρύχοι;

—Ἀκριβῶς! Ντυμένοι μὲ σκάφανδρα καὶ μὲ τὴν σκαπάνη στὸ χέρι, οἱ ἄνδρες μου δουλεύουν σὰν ἀνθρακωρύχοι Κι ὅταν καίω τὸν ἀνθρακίτη γιὰ νὰ φτιάσω σόδα, ὁ καπνὸς φεύγει ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ κρατῆρα κ' οἱ ναυτικοί, ποὺ τυχὸν τὸν βλέπουν φαντάζονται πὼς εἶναι ἕνα μικρὸ ἡφαίστειο ἐν ἐνεργείᾳ.

— Θὰ σᾶς δοῦμε νὰ βγάζετε τὸ κάρβουνο;

—Ὄχι αὐτὴ τὴν φορὰ κ. καθηγητά. Ἀκόμη χρησιμοποιῶ τὰ ἀποθέματα σόδας ποὺ ἔχω. Δὲν θὰ μείνωμε ἄλλωστε καὶ πολὺ ἐδῶ. Μόλις φορτώσουμε, θὰ φύγωμε.

—Θὰ μείνετε πάντως μιὰ μέρα.

—Μιὰ μέρα, ναί.

—Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω..

—Ἐλεύθερα!

—Δὲν μποροῦμε νὰ βγοῦμε στὴ στεριά;

—Καὶ βέβαια! Μπορεῖτε νὰ κάνετε τὸν γύρο τοῦ ἡφαιστείου ἀπὸ μέσα!

Εὐχαρίστησα θερμὰ τὸν πλοίαρχο καὶ πῆγα νὰ βρῶ τοὺς συντρόφους μου νὰ τοὺς ἐξηγήσω πὼς εἴχαμε τὸ ἐλεύθερο νὰ ἐξερευνήσωμε τὸ ἡφαίστειο.

Ἀφοῦ φάγαμε μὲ πολλὴ ὄρεξη τὸ πρωϊνό μας—ἡ ὥρα θὰ ἦταν δέκα—βγήκαμε στὴν ὄχθη.

—Νᾶμαι πάλι στὴ στεριά! εἶπε ὁ Σύμβουλος.

—Μαύρη στεριά! ἔκανε ὁ γκρινιάρης ὁ Νέτ. Ἄλλωστε δὲν εἴμαστε δὰ κι ἀπάνω στὴν στεριά! Ἀπὸ κάτω εἴμαστε!

Ἀνάμεσα στὰ ριζὰ τοῦ βουνοῦ καὶ τὴ θάλασσα, ἁπλώνονταν μιὰ παραλία ποὺ στὸ πλάτος ἔφτανε τὰ πεντακόσια μέτρα. Ἀκολουθώντας αὐτὴ τὴν παραλία, μποροῦσε ἄνετα κανείς, νὰ κάνει τὸν γύρο τοῦ ἡφαιστείου...

Τὰ τοιχώματα πάντως αὐτῆς τῆς ἀπίθανης σπηλιᾶς, ἦταν ἀπὸ λάβα πετρωμένη... Δὲν θἆταν δύσκολο νὰ σκαρφαλώσει κανεὶς ἀπ' αὐτὰ ὡς τὸ ἄνοιγμα τοῦ κρατῆρα. Καθὼς τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς ἔπεφτε ἐπάνω της, ἀστραποβολοῦσαν μὲ μύρια χρώματα.

Κ' ἔτσι ἀρχίσαμε τὴν ἀνάβαση...

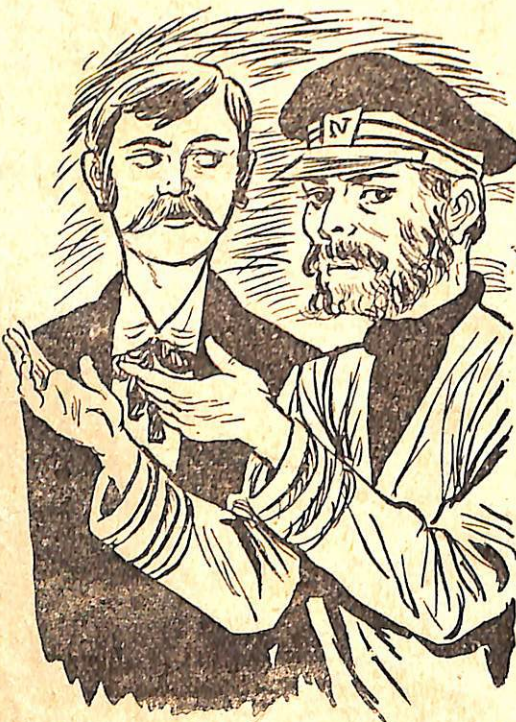
Εἶπα πὼς «σκαρφαλώσαμε εὔκολα..»

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἔπρεπε νὰ προσέχωμε, γιατὶ ἕνα πέσιμο στὶς μυτερὲς ἐκεῖνες πέτρες, δὲν ἦταν κάτι ἀστεῖο καὶ θὰ μποροῦσε νὰ πληγωθοῦμε ἄσκημα.

—Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, κύριε Ἀρονάξ, εἶπε ὁ πιστός μου Σύμβουλος, τί θὰ ἦταν τοῦτο τὸ ἄδειο ἀνάποδο χωνί, ὅταν τὸ ἡφαίστειο βρισκόταν σὲ ἐνέργεια κ' ἐδῶ μέσα ἔβραζαν πυρακτωμένες λάβες;

—Αὐτὸ τὸ φαντάζομαι, ἔκανε ὁ Νέτ. Ἐκεῖνο ποὺ δὲν καταλαβαίνω, εἶναι γιατὶ σβήστηκε τοῦτο τὸ ἡφαίστειο;

—Ἀλήθεια, πῶς γίνεται ἐκεῖ ποὺ πρὶν ἦταν φωτιὰ καὶ λάβα ν' ἁπλώνεται τώρα μιὰ τόσο ἥσυχη λίμνη;

Μέσα σ' ἕνα σβησμένο ἡφαίστειο...

—Ἡ ἐξήγηση εἶναι, εἶπα, πὼς ἕνας σεισμὸς ἢ μιὰ ἔκρηξη πιὸ δυνατὴ συνετάραξε τὸ ἡφαίστειο, καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῶν νερῶν, ἄνοιξε μιὰ ρωγμὴ στὰ πλευρά του. Τότε τὰ νερὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ χύθηκαν στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἡφαιστείου. Θἄγινε ἀνάμεσα στὰ δυὸ στοιχεῖα—τὴν φωτιὰ καὶ τὸ νερὸ- μιὰ πάλη γιγάντια. Κ' ἡ πάλη τελείωσε μὲ νίκη τοῦ Ποσειδώνα, τοῦ θεοῦ τῆς θάλασσας. Θὰ πέρασαν αἰῶνες, καὶ τὰ νερὰ θὰ πότισαν γιὰ καλὰ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς.

—Κ' ἔτσι τὸ πλημμυρισμένο ἡφαίστειο, ἔγινε μιὰ ἥσυχη λίμνη, ἔκανε ὁ Νέτ.

—Ἀκριβῶς!

—Κρῖμα νὰ μὴ γίνη ρωγμὴ στὰ πλευρά του πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας, κύριε καθηγητά. Ἔτσι θὰ τὸ σκάγαμε μιὰ χαρά.

—Ἂν ἡ ρωγμὴ δὲν ἦταν ὑποβρύχια, τὸ νερὸ δὲν θἄμπαινε νὰ σβήνει τὸ ἡφαίστειο! ἔκανε σοβαρὰ ὁ Σύμβουλος.

—Κ' ἔτσι θὰ μᾶς ἦταν ἄχρηστα! εἶπα κ' ἐγώ... Ἄδικα λυπᾶσαι, Νέτ...

Συνεχίσαμε τὴν ἀνάβασή μας... Ὁ ἀνήφορος γίνονταν ὅλο καὶ πιὸ ἀπότομος, ὅλο καὶ πιὸ ἐπικίνδυνος.

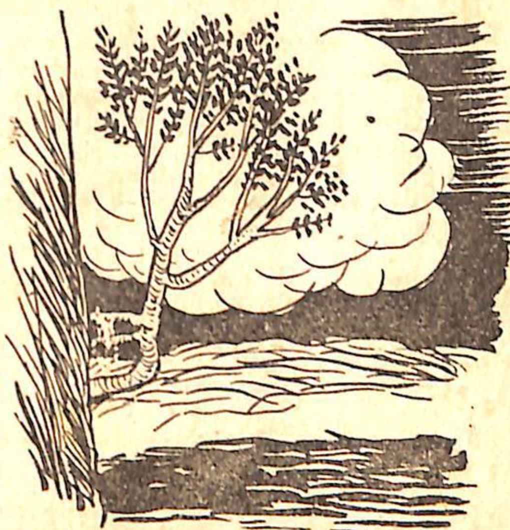
Σκαρφαλώναμε προχωρώντας στὰ γόνατα ἢ ἕρποντας μὲ τὴν κοιλιά. Εὐτυχῶς μὲ τὴν σβελτάδα τοῦ Σύμβουλου καὶ τὴν δύναμη τοῦ Νέτ, ξεπεράσαμε ὅλα τὰ ἐμπόδια. Εἴχαμε σκαρφαλώσει σχεδὸν στὰ δυὸ τρίτα τοῦ ἡφαιστείου, ὅταν ἀνακαλύψαμε πὼς δὲν μπορούσαμε νὰ προχωρήσωμε. Τὰ τειχώματα ἦταν πιὰ ἴσια καὶ γυαλιστερὰ σὰν γυαλί. Ἡ λάβα ἔφεγγε κατακάθαρα καὶ στὶς λακοῦβες ποὺ σχηματίζονταν μὲ τὸ παίξιμό της, ἦταν ἄφθονο θειάφι.

Πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μας, στὸ ἄνοιγμα τοῦ ἡφαιστείου, φαίνονταν καὶ ἕνα μεγάλο ἄνοιγμα πηγαδιοῦ, ποὺ θὰ τὸ κοιτάζαμε ἀπὸ τὸν πυθμένα του.

Τὸ πιὸ παράξενο εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸ μεγάλο ἐκεῖνο ἄνοιγμα, εἶχε πέσει ἄφθονο χῶμα στὶς λακοῦβες καὶ τ' ἄλλα κοιλώματα. Ὁ ἄνεμος ἔρριξε σπόρους. Κι' ὅτι τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ἡφαιστείου, ἦταν κατάφυτο! Κατάφυτο ἀπὸ δυστυχισμένα φυτά, μισομαραμένα ἀπὸ τὴν ξεραΐλα καὶ τὸ μισοσκόταδο, ἀλλὰ πάντως φυτά. Κάκτοι ἀγκάθια, φρύγανα, κάθε λογῆς ἀγριόχορτα. Στὴν κορυφὴ ἑνὸς βράχου βρήκαμε μάλιστα καὶ μερικὲς βιολέτες. Μὲ πόση λαχτάρα τὶς μύρισα! Τὸ ἄρωμα τοῦ λουλουδιοῦ εἶναι ἡ ψυχή του, καὶ τὰ ὑδρόβια φυτὰ δὲν ἔχουν ψυχή..

(Συνέχεια στὸ ἄλλο τεῦχος)

ΤΑ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Τὸ "Ἔπος" μιᾶς Δάφνης

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Μαίτερλιγκ «Ἡ Νοημοσύνη τῶν Ἀνθέων»

Ἀπὸ τὸ θαυμάσιο βιβλίο τοῦ φημισμένου Βέλγου λογοτέχνη καὶ ἀξιολόγου—ἂν καὶ ἐρασιτέχνη—φυσιοδίφη Μωρὶς Μαίτερλιγκ «Ἡ νοημοσύνη τῶν ἀνθέων» ὅπου περιγράφει μὲ ἀπαράμιλλη ἐνάργεια καὶ ποίηση, τὰ θαύματα νοημοσύνης ποὺ κάνουν τὰ φυτὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ γονιμοποίηση τῶν ἀνθέων τους, δημοσιεύουμε ἐδῶ τὴν παρακάτω περικοπή, ποὺ εἶναι ἕνα πραγματικὸ ἔπος τοῦ φυτικοῦ βασιλείου.

«Ἄπειρα ἴχνη νοημοσύνης ζωηρῆς καὶ ἐφευρετικῆς ἀνακαλύπτει κανεὶς ὄχι μόνο στὸν καρπὸ ἢ στὸ ἄνθος παρὰ στὸ φυτὸ ὁλόκληρο, στὴ φυλλωσιά του, στὶς ρίζες, στὰ κλαδιά, στὸν κορμό, στὰ μοσχεύματα, στὶς καταβολάδες, ὅταν θελήση νὰ σκύψη κανεὶς πάνω ἀπὸ τὸ ταπεινό τους ἔργο. Γιὰ σκεφθῆτε τὶς μεγαλειώδεις προσπάθειες ποὺ κάνουν γιὰ νὰ βγοῦνε στὸ φῶς οἱ κλάδοι ποὺ διὰ τῆς βίας κρατιοῦνται στὴ σκιά, ἢ τὸ θαρραλέο κ' εὐφυέστατο ἀγῶνα τῶν δέντρων ποὺ κινδυνεύουν. Ὅσο γιὰ μένα δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὸ θαυμάσιο παράδειγμα ἡρωισμοῦ ποὺ μοὔδωσε κάποτε στὴν Προβηγκία μιὰ πελώρια ἑκατοντάχρονη δάφνη, σ' ἕναν ἄγριο, μὰ μεγαλόπρεπο καὶ μυρωμένον ἀπὸ πλῆθος μενεξέδων γκρεμό. Πάνω στὸν βασανισμένο καὶ στρεβλωμένον ἀπὸ τὰ βάσανα κορμό της, διάβαζε εὔκολα κανεὶς ὁλόκληρο τὸ δρᾶμα τῆς ἔντονης μὰ δύσκολης ζωῆς της.

«Κάποιο πουλὶ ἢ ὁ ἀγέρας — κύριος τοῦ πεπρωμένου τῶν φυτῶν—ἔφερε τὸ κουκούτσι τοῦ καρποῦ τῆς δάφνης στὰ πλευρὰ ἑνὸς ἀπόκρημνου βράχου ποὺ ἔπεφτε κάθετα στὸν γκρεμό. Καὶ τὸ δέντρο γεννήθηκε ἐκεῖ, διακόσια μέτρα κάτω ἀπὸ τὸ χείμαρρο ποὺ ἔτρεχε στὸ βάθος τῆς χαράδρας, ἀπρόσιτο καὶ μοναχικὸ ἀνάμεσα στὶς σκληρὲς καὶ ἄγονες πέτρες. Ἀπὸ τὶς πρῶτες κιόλας ὧρες ἔστειλε τὶς τυφλὲς ρίζες του σ' ἀναζήτηση τοῦ ἀβέβαιου νεροῦ καὶ χώματος. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἦταν παρὰ ἡ ἀπὸ κληρονομικότητα ἀνεπτυγμένη φροντίδα ἑνὸς φυτοῦ, ποὺ ἤξερε καλὰ τὴν ξηρασία τῶν μεσημβρινῶν τόπων. Ὁ νεαρὸς βλαστός του εἶχε νὰ λύσει πρόβλημα πολὺ δυσκολώτερο καὶ πολὺ περισσότερο ἀνεπάντεχο. Ἐξεκίνησε ἀπὸ ἐπίπεδο κάθετο κ' ἔτσι ἡ κορφή του δὲ διευθυνόταν πρὸς τὸν οὐρανὸ ἀλλὰ πρὸς τὸν γκρεμό. Χρειάσθηκε λοιπόν, μὲ ὅλο τὸ καταθλιπτικὸ βάρος τῆς φυλλωσιᾶς του, νὰ διορθώσει τὴν πρώτη του διεύθυνση καὶ νὰ στρίψει πρὸς τὰ πάνου, νὰ στρίψει πεισματικὰ παράλληλα πρὸς τὸ ὕψος τοῦ βράχου, τὸν κορμό του ποὺ τοῦ συγκλόνιζαν ἀνέμοι καὶ καταιγίδες καὶ μὲ ἀκατάβλητη ἀνάταση καὶ ἀκατάπαυστη θέληση, νὰ κρατάει ἔτσι τὸ βαρὺ στεφάνι τῶν φύλλων, ὅπως ἕνας κολυμβητὴς κρατεῖ τὸ κεφάλι του πάνου ἀπὸ τὸ κῦμα.

Καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ζωτικὸν αὐτὸν ρόζο συγκεντρώθηκαν ὅλες οἱ φροντίδες, ὅλη ἡ ἐνεργητικότητα, ὅλη ἡ συνειδητὴ κ' ἐλεύθερη μεγαλοφυΐα τοῦ δένδρου. Ὁ ὑπερτροφικός, ὁ τερατώδης ἀγκώνας τῆς πρὸς τ' ἀπάνου στροφῆς τῆς δάφνης ἔδειχνε, μιὰ πρὸς μιά, ὅλες τὶς ἀλλεπάλληλες ἀνησυχίες ἑνὸς εἴδους νοημοσύνης ἱκανῆς νὰ ἐπωφελεῖται ἀπὸ τὶς προειδοποιήσεις ποὺ τῆς ἔφερναν οἱ βροχὲς κ' οἱ μπόρες. Χρόνο μὲ τὸ χρόνο, τὸ φύλλωμα ποὺ ἀναπτυσσόταν χωρὶς καμμιὰν ἄλλην σκοτούρα παρὰ πῶς ν' ἁπλωθῆ μέσα στὸ φῶς καὶ τὴ ζεστασιά, γινόταν βαρύτερο, ἐνῶ κρυφὴ γάγγραινα ροκάνιζε τὸν κορμὸ αὐτὸν ποὺ κρατοῦσε τὸ φύλλωμα. Τότε, ὑπακούοντας ποιός ξέρει σὲ ποιὰ διαταγή, τοῦ ἐνστίκτου, δυὸ γερὲς καὶ στέρεες ρίζες, δυὸ ζωντανὰ παλαμάρια, ξεπετώντας ἀπὸ τὸν κορμό, σὲ ὕψος πλέον ἀπὸ δυὸ πόδια πάνου ἀπὸ τὸ ἀγκῶνα, πῆγαν καὶ χώθηκαν μέσα στὸ γρανιτένιο τοίχωμα τοῦ βράχου, γιὰ νὰ δέσουν καὶ νὰ στερεώσουν τὸ δέντρο.

«Ἡ ἀδυναμία τοῦ κορμοῦ νὰ κρατηθῆ σηκώνοντας τὸ δυσκολοβάσταχτο βάρος τῆς φυλλωσιᾶς, ἐπροκάλεσε πραγματικὰ τὸ φύτρωμα τῶν δυὸ αὐτῶν ἀνάερων ριζῶν, ἢ μήπως αὐτές, προνοητικὲς ἴσως, ἐπερίμεναν ἀπὸ ἐξαρχῆς τὴν ὥρα τοῦ κινδύνου γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸν κορμὸ μὲ τὴ βοήθειά τους; Μήπως ἦτανε μιὰ εὐτυχὴς σύμπτωση; Ποιό μάτι ἀνθρώπου θὰ παρασταθῆ ποτὲ στὰ σιωπηλὰ αὐτὰ καὶ πολὺ μακρὰ γιὰ τὴ σύντομη ζωή μας δράματα;».

Ἀλλὰ θὰ δοῦμε σὲ ἄλλο σημείωμα συνέχεια κι ἄλλες καταπληκτικὲς ἰδιότητες τῶν φυτῶν.

Ὁ Μωρὶς Μαίτερλιγκ, ὁ ἔνδοξος Βέλγος λογοτέχνης καὶ ποιητής, εἶναι γνωστὸ πὼς ἔχει καταγίνει ἐρασιτεχνικῶς, ἀλλὰ μ' αὐτὸ ὄχι χωρὶς ἐπιτυχία μὲ τὴ μελέτη τῶν ἐντόμων καὶ τῶν φυτῶν. Κ' ἔχει γράψει τὰ ἔργα: «Ἡ Ζωὴ τῶν Μελισσῶν» καὶ «Ἡ Νοημοσύνη τῶν Ἀνθέων», ποὺ θεωροῦνται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ καλλίτερα δικά του, μὰ πραγματικὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου ἐπιστήμης καὶ λογοτεχνίας. Μερικὰ ἀπὸ τὰ καλλίτερα καὶ τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα κομμάτια θὰ τὰ μεταφέρωμε γιὰ τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ».

Ἀπὸ μαθητὴς στρατιώτης

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 283)

τῶν Σχολῶν Εὐελπίδων καὶ Ἰκάρων καὶ τῆς Γ' τάξεως τῆς Σχολῆς Ναυτικῶν Δοκίμων. Τιμὲς ἀπέδωσαν ἀποσπάσματα Στρατοῦ, Ναυτικοῦ καὶ Ἀεροπορίας καὶ στὴν ὁρκωμοσία ποὺ ἔγινε παρουσία τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Α.Μ τῆς Βασιλίσσης, παρέστησαν ὁ πρωθυπουργὸς κ. Καραμανλῆς, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ροδόπουλος, ὁ ὑπουργὸς καὶ ὑφυπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ.κ. Πρωτοπαπαδάκης καὶ Δαβάκης, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἀντιστράτηγος κ. Δόβας, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν τριῶν ἐπιτελείων καὶ ἀξιωματικοὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Χώρας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὴν 29ην Ἰουνίου ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς Του ἑορτῆς, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπένειμε στὸν Διάδοχον τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου δεκανέως τῶν Λόχων Ὀρεινῶν Καταδρομῶν, τὸν ὁποῖον θὰ φέρει ἰσοβίως. Στὸν ἀντιστράτηγον κ. Δόβαν ἀνετέθη ἡ ἐποπτεία τῶν σπουδῶν τοῦ διαδόχου, ὁ ὁποῖος θὰ παρακολουθήσει ἀσκήσεις εἰς τοὺς Λ.Ο.Κ., μένοντας μονίμως στοὺς καταυλισμούς των. Κατόπιν θὰ παρακολουθήση ναυτικὴν ἐκπαίδευσιν ἐπιβαίνων τοῦ Βασιλικοῦ Πολεμικοῦ «Ἀρματωλός», ποὺ ἐκτελεῖ ἤδη τὸν ἐκπαιδευτικὸν πλοῦν τῶν Ναυτικῶν Δοκίμων καὶ θὰ συνεχίση τὴν στρατιωτικήν του ἐκπαίδευση σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ Στρατοῦ ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος.

Ἄστρα τὴν ἡμέρα

Ἄμα κοιτάζετε μέσα σ' ἕνα βαθὺ πηγάδι, μπορεῖτε νὰ ἰδεῖτε καὶ τὴν ἡμέρα ἄστρα στὸν οὐρανό. Κι αὐτὸ γιατὶ στὸ βάθος τοῦ πηγαδιοῦ δὲ φθάνει τόση ἀντηλιά, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας τ' ἀστέρια εἶναι ἀόρατα τὴν ἡμέρα.

Ὁ ἀρχισυντάκτης ἀπαντᾶ

* Συνιστῶ στοὺς φίλους συνδρομητάς, ποὺ θὰ πάρουν τὴν ἀπόδειξή τους νὰ τὴν φυλάξουν, γιατὶ σκοπεύω νὰ προκηρύξω διαγωνισμὸ στὸν ὁποῖον θὰ λάβουν μέρος μόνον οἱ συνδρομηταί. Εἶναι μιὰ ἔκπληξη ποὺ ἐπιφυλάσσω γιὰ τοὺς φίλους μου. Τὰ σχετικὰ θὰ τὰ μάθουν στὸ φύλλο τῆς 1ης Ὀκτωβρίου.

* Σημειώνω ἐδῶ, φίλε Γιώργο Μποτῆ τὴ διεύθυνσή σου γιὰ νὰ σοῦ γράψουν ὅσοι ἀπὸ τοὺς φίλους μας ἐπιθυμοῦν νὰ μετάσχουν στὴν κίνηση τοῦ Συλλόγου «Νεανικὴ προσπάθεια»: Ἀρριανοῦ 1 Παγκράτι.

* Κλ. Πουνέλην: Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν ἀνταπόκρισή σας.

* Καὶ σένα Ἰφιγένεια Σκίντου, σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἀνταπόκρισή σου καὶ περιμένω νέα σου ἀπὸ τὸ Σ.Π. τοῦ Γηρομερίου.

* Σ' εὐχαριστῶ Χ.Ι. Οἰνοήτη γιὰ τὴ νέα συνεργασία καὶ μὲ τὸ... ἀρχικὸ ὄνομα. Θὰ δημοσιευθοῦν «ἐν καιρῷ» μερικὰ ἀπὸ ὅλα... Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν προπαγάνδα σου ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ.

* Ἀθανάσιε Κωνσταντάκη καὶ Χρῆστο Λούλη: Ἀπὸ ποιὰ Παιδόπολη μοῦ γράφετε; Ξαναστείλετε τὶς ἀθλητικὲς εἰδήσεις καὶ μὴν ξεχνᾶτε ἄλλη φορὰ νὰ γράφετε καὶ τὴν πόλη ποὺ ἑδρεύει ἡ Παιδόπολη.

* Χρυσόστομε Ταραζῆ. Καλὸ τὸ σκίτσο. Ἀλλὰ δημοσιεύονται μόνο ὅσα εἶναι ζωγραφισμένα μὲ σινικὴ μελάνη.

* Εὐχαριστῶ γιὰ τὶς Σπαζοκεφαλιὲς Ἀλέξ. Παπαμιχαηλίδη.

Ἐμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 295)

κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ εἰσάγεται πρὸς συζήτησιν μετὰ προφορικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ κλπ.».

—Ποιὰ εἶναι ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή;

—Μὰ δὲν τὸ εἴπαμε;

—Ἀσφαλῶς ὄχι.

—Λοιπὸν μάθε γιὰ τελευταία φορά, ὅτι γιὰ κάθε ὑπουργεῖο, ὑπάρχει μιὰ μικρὴ ἐπιτροπὴ ἀπὸ βουλευτές, ποὺ λέγεται «κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή». Δουλειὰ αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι νὰ μελετάει καὶ νὰ ἐπεξεργάζεται τὰ νομοσχέδια τοῦ ὑπουργείου πρὶν παρουσιαστοῦν στὴν Βουλὴ γιὰ συζήτηση καὶ νὰ ψηφιστοῦν. Ἔτσι, λοιπόν, κατὰ τὸ ἄρθρο 57 ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ θὰ μελετήσει τὸ νομοσχέδιο καὶ τὴν αἰτιολογικὴ ἔκθεση ποὺ τὸ συνοδεύει. Κατόπιν τὸ νομοσχέδιο μὲ τὴν ἔκθεσή του, θὰ παρουσιαστῆ στὴν Βουλὴ γιὰ συζήτηση. Τυπικὰ χρειάζεται κάποιος νὰ πῆ δυὸ λόγια γιὰ τὸ νομοσχέδιο νὰ ἐξηγήση περὶ τινος πρόκειται. Αὐτὴν τὴν μικρὴ «εἰσήγηση» τὴν κάνει ἢ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς ἢ ὁ πρόεδρος ἢ ὁ εἰσηγητὴς τῆς κοιν. ἐπιτροπῆς. Ὥστε λοιπὸν χρειάζεται:

1. Ἕνα νομοσχέδιο ποὺ συνήθως τὸ συντάσσει ὁ ἁρμόδιος ὑπουργός.
2. Μιὰ αἰτιολογικὴ ἔκθεση ποὺ τὴν συντάσσει ὁ ἴδιος.
3. Κατάθεση στὴ Βουλή.
4. Τὴν παραπομπὴ στὴν κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή.

Μὰ εἶναι κι ἄλλα ποὺ πρέπει νὰ ποῦμε, γιὰ τοῦτο ἂς μένη ἡ συζήτηση γιὰ καμμιὰ ἄλλη φορά.

—Ἔγνοια σου παπού! εἶπε ὁ Θάνος. Ἂν τὸ ξεχάσης ἐσύ, θὰ σοῦ τὸ θυμίσω ἐγώ!

Μαρίνα Κ.

Τὸ Ζακυνθινὸ μαντήλι

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 291)

νας ἀπὸ τοὺς ἁπλοϊκοὺς δὲ ρωτοῦσε πῶς ἦταν δυνατὸ νὰ τὰ χωρῆ ὅλ' αὐτὰ ἕνα γυναίκειο, νυφιάτικο μαντηλάκι. Τὤπαιρναν γιὰ θάμα· κι ἕνα θάμα τὰ χωροῦσε ὅλα. Καὶ τὸ πολὺ πολὺ ποὺ μποροῦσαν νὰ σκεφθοῦν, γιὰ νὰ συμβιβάσουν κάπως τὸ ἀσυμβίβαστο, ἦταν—καὶ τὸ βεβαίωναν πολλοί,—πὼς οἱ ζωγραφιὲς στὸ Μαντήλι ἦταν τόσο μικρούτσικες, ψιλοκεντισμένες, ποὺ ἔπρεπε κανεὶς νὰ τὶς κοιτάξη μὲ φακό

Οἱ περισσότεροι ὅμως προτιμοῦσαν τὸ θάμα. Αὐτὸ τὰ ἐξηγοῦσε καλύτερα. Κι ὅπως πάλι συμβαίνει πάντα σὲ τέτοια, στὰ λαϊκὰ σπιτάκια ἄρχισαν νὰ λένε ἕνα σωρὸ ὑπερφυσικὰ γιὰ τὸ σπετάκολο Μαντήλι. Αὐτὸς προπάντων ὁ θρύλος πιστευόταν γενικά: Ἡ Παναγία, λέει, ὀνείριασε τὴν Κλάρα τὴ Ναδαλοπούλα, ποὺ ἦταν μιὰ πεντάμορφη καὶ θεοφοβούμενη ἀρχοντοπούλα,πρώτη ἀνάμεσα στὶς κεντήστρες, καὶ τῆς εἶπε πὼς γιὰ νὰ δοξάση τὸν τόπο της καὶ νὰ δοξαστῆ, ἔπρεπε νὰ κεντήση ἕνα Μαντήλι ἔτσι κι ἔτσι ποὺ νἄχη ἀπάνω αὐτὸ κι αὐτό.

Δείλιασε, λέει, ἡ κοπέλλα καὶ ρώτησε:

«—Μὰ πῶς μπορῶ ἐγὼ ἡ ἀνάξια δούλη Σου νὰ κεντήσω τέτοιο Μαντήλι!

«—Μὴ σὲ νοιάζη, τῆς εἶπε ἡ Παναγία, κι ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω.

«—Τόμου θὰ μὲ βοηθήση ἡ Χάρη Σου, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ κοπέλλα, θὰ ἐπιχειρήσω. Καὶ τὸ κέντισμά μου θὰ τὸ χαρίσω στὴν ἐκκλησία τὴ Φανερωμένη Σου.

«—Ὄχι, τῆς εἶπε ἡ Παναγία· ὥς που νὰ τὸ τελειώσης, ὁ Βασιλιὰς θὰ ἔχη φερμένη ἀπὸ τὴ Ρουσσία μιὰ πάγκαλη Βασίλισσα. Ὄργα θὰ τὴ λένε. Κι αὐτηνῆς θὰ τὸ χαρίσης!».

Χάθηκε ἡ Παναγία καὶ στὸ ξύπνο της λέει, ἡ Κλάρα καταπιάστηκε ἀμέσως νὰ φτιάση τὸ Μαντήλι. Κεντοῦσε, κεντοῦσε, κεντοῦσε.. Βδομάδες, μῆνες, χρόνια.Κι ἦρθε στιγμὴ ποὺ ἀπόστασε, ποὺ ζαλίστηκε, ποὺ τἄμπλεξε καὶ δὲν ἤξερε πῶς νὰ τὰ ξεμπλέξη... Ἄφησε τὸ κέντισμα στὴ μέση, καί, πέφτοντας νὰ κοιμηθῆ, προσευχήθηκε:

«Παναγία μου, μοῦ ἔταξες πὼς θὰ με βοηθήσης... Βοήθα με τώρα ν' ἀποτελειώσω τὸ Μαντήλι Σου, γιατὶ ἐγὼ δὲν μπορῶ ἄλλο!»

Καὶ σὰν ξύπνησε τὴν αὐγή, πῆγε, λέει, νὰ πιάση τὸ κέντισμά της καὶ τὸ βρῆκε... τελειωμένο! Ὅπως τῆς τὤχε τάξει, ἡ ἴδια ἡ Παναγία τὸ τελείωσε κείνη τὴ νύχτα. Ἔτσι ἔγινε κεῖνο ποὺ ἔγινε, καὶ γι' αὐτὸ τὸ βλέπει κανένας καὶ λέει πὼς δὲν τὸ ἔπιασε χέρι ἀνθρώπου!

Καὶ περνοῦσαν τὰ χρόνια, καὶ τὸ θρυλικὸ Μαντήλι ξαναρχόταν στὶς ὁμιλίες τῶν Ζακυνθινῶν.Τὸ θυμούνταν ὁλοένα πιὸ σπάνια μὰ κι ὁλοένα πιὸ φανταστικά. Εἶχε ἀρχίσει πιὰ νὰ σκεπάζη σὰν ἕνας πέπλος μυστηρίου. Ἔλεγαν πὼς ἡ Βασίλισσα, στὴν Ἀθήνα, τὸ εἶχε βάλει σὲ ὁλόχρυση κορνίζα καὶ τὸ εἶχε κρεμάσει στὴν καλύτερη σάλα τοῦ Παλατιοῦ, γιὰ νὰ τὸ βλέπουν ὅλοι οἱ παλατιανοὶ κι οἱ μεγαλουσιάνοι· κι ἄλλοι πάλι, πὼς τὸ εἶχε στὴν Ἐκκλησιὰ τοῦ Παλατιοῦ καὶ τοῦ ἄναβε ἀκοίμητο καντήλι...

***

Ἤμουν μικρὸ παιδί, ὅταν τὸ Μαντήλι τῆς Ναδαλοπούλας ἔφυγε ἀπὸ τὴ Ζάκυθο. Θυμοῦμαι ἀμυδρὰ πὼς ἦλθε μιὰ μέρα καὶ στὸ σπίτι μας, νὰ τὸ ἰδῆ ἡ μητέρα μου,ποὺ κι αὐτὴ στὰ νειάτα της ἦταν φημισμένη κεντήστρα, κι ἀπ' τὴ μητέρα μου κρατῶ τὴν περιγραφή του· μὰ δὲν μπορῶ νὰ ὁρκισθῶ πὼς τὸ εἶδα, κι ἐγὼ ἤ, κι ἂν τὸ εἶδα, δὲν μπόρεσα βέβαια νὰ καταλάβω τίποτα.

Μεγάλωσα ὅμως κι ἀκόμα στὴ Ζάκυνθο μιλοῦσαν γιὰ τὸ Μαντήλι. Κι ἄξαφνα, μιὰ μέρα,—δέκα χρόνια τουλάχιστο μετὰ τὴν ἀναχώρησή του,—στὴν αὐλὴ τῆς γειτονικῆς μας ταβέρνας, ἀπὸ ἕνα παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ μας, ἄκουσα καὶ τὸ ραψωδὸ ποὺ τὸ τραγουδοῦσε!

Ἦταν ἕνας τυφλὸς σὰν τὸν Ὅμηρο, ὄχι ὅμως ζητιάνος, παρὰ νεροκουβαλητής. Ἤξερε νὰ κάνη στίχους δικούς του καὶ νὰ τοὺς λέη μὲ δικό του τρόπο, εἴτε στὴ βρύση, τὴν ὥρα ποὺ γιόμιζε τὸ βαρέλι του, εἴτε στὶς μπασιὲς τῶν σπιτιῶν, ὅπου πήγαινε νὰ τἀδειάση, εἴτε στὴν ταβέρνα, ὅπου κολάτσιζε μὲ λίγο ψωμοτύρι κι ἕνα καρτεζίνι κρασί.

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

Κλιμακόλεξο

1) Ἐπιστήμων. 2) Θηρίον. 3) Ρωμαϊκὸν ἀξίωμα. 4) Προφήτης. 3) Εὐρωπαϊκὸ Κράτος. 6) Ἱστορικὴ μονή.

Ἐμ. Χατζιδάκης
Ἀντ. Κυδωνάκης

Φτερωτὲς συλλαβὲς

Παίρνοντας δυὸ συνεχόμενα γράμματα ἀπὸ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις καὶ τοποθετῶντας τα στὴ σειρά τους, θὰ σχηματίσετε τὸ ἐπίθετο ἑνὸς ἐκλεκτοῦ Ἕλληνος συγγραφέως :

Φιλοξενία—Μονότονος—Εὐϋπόληπτος—Φυλακὴ—Δημόσιος.

Ἀπρόοπτα

1) Ποιὰ πόλις σὲ διατάσσει νὰ γίνῃς ἕνα... γράμμα ;

2) Ποιὸ ζῶο σοῦ λέει ψέμματα πὼς εἶναι... γαϊδοῦρι ;

Ἐλλιποσύμφωνο

Προσθέτοντας τὰ σύμφωνα ποὺ λείπουν, θὰ σχηματίσετε ἕνα σοφὸ γνωμικό. Ἡ κάθε λέξη χωρίζεται ἀπ' τὴν ἄλλη μὲ μιὰ παῦλα :

ου—ε—ω—οω—ο—ευ.

Ἀριθμητικὸ τετράγωνο

Νὰ τοποθετηθοῦν στὰ λευκὰ τετράγωνα ἀριθμοὶ ἀπὸ τὸ 109 ἕως τὸ 118, ὅσες φορὲς θέλετε τὸν καθένα, σὲ τρόπο ὥστε ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ δίνουν ἄθροισμα 562.

Γ. Φωτιάδης
Καλαμωτὴ Χίου

Λεξίγριφος

Τὸ πρῶτο σὰν ἀρχή, ἀρχίζει,
τὸ δεύτερο λαὸς ἀρχαϊκός,
τὸ τρίτο μου, ἁπλῶς συρίζει,
σύνολο : μέγας μαθηματικός.

Βιβλικὰ ἀνδρόγυνα

Ὁ Ραχήλ, ὁ Μωϋσῆς, ἡ Εὔα, ἡ Ζιπόρα, ὁ Βοάζ, ὁ Ἀδάμ, ὁ Ἰακὼβ καὶ ἡ Ρούθ, ἀποτελοῦσαν γνωστὰ ἀνδρόγυνα. Μπορεῖτε νὰ τὰ ἑνώσετε μεταξύ των ;

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 159

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ : 1) Ἄρθρο.—Δημώδης ὀνομασία τοῦ Σπερχειοῦ.—Βυζαντινὴ νότα. 2) Τὸ βλέπουμε.—Αὐτὸς κοροϊδεύει τὰ πάντα. 3) Ἐδῶ εἶναι ἕνα, ἀλλὰ στὶς βιβλιοθῆκες θὰ βρῆτε πολλά. 4) Ἐπίρρημα ποὺ σημαίνει : καθόλου.—Ἔχει πολλὲς γνώσεις. 5) Ἑλληνικὸ ἀκρωτήριον. — Ὑποθέτει.— Γυναικεῖο χαϊδευτικὸ ὄνομα. 6) Μικρογραφία δάσους. 7) Οἱ κάτοικοί της εἶναι περίφημοι γιὰ τὴν τσιγκουνιά τους.—Ἔτσι λέγονται οἱ κατὰ τόπους νόμοι, οἱ παραδόσεις. 8) Ἀποτελεῖται ἀπὸ λεπτότατα μόρια (ἀνάποδα). 9) Τῶν πολυκατοικιῶν, εἶναι ἀρκετό.—Ποιητικὴ ὀνομασία ζώου.—Τοπικὸ ἐπίρρημα. 10) Ὀρθῶς.—Μία γνωστὴ βιομηχανία ἐλαιωδῶν προϊόντων. 11) Δὲν εἶναι διόλου σχετικά. 12) Δίχως αὐτὰ δὲν μπορεῖτε νὰ ταξιδέψετε.—Τῶν Δαρδανελλίων εἶναι πασίγνωστα. 13) Εἶναι λεπτοτάτη.—Δὲν ὑστερεῖ ἀπὸ ἄλλην σὲ ἀξία.—Τὸ μόριον τῶν συγκαταβατικῶν.

ΚΑΘΕΤΑ : 1) Ἄρθρο.— Ἐκπροσωπεῖ τὸ Κράτος του σὲ ξένη χώρα.—Γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, 2) Ὑποσχέσεις ποὺ δίδονται μὲ τὴν ἐπίκλησι τοῦ Θεοῦ.—Ἕνας ἐπαγγελματίας. 3) Μεγάλος Ἕλληνας ποιητής. 4) Ἀπὸ ἐκεῖ γίνεται τὸ κήρυγμα.—Ἐλαχίστη ποσότης ὑγροῦ. 5) Μία καλλονὴ τῆς ἀρχαιότητος.—Ναυτικὸν κέλευσμα (ἀνάποδα).—Ὁλόκληρο. 6) Ἕνα πολύτιμο δένδρο. 7) Ἑλληνικὸ ἀκρωτήριον.—Εἶδος φαγητοῦ στὴ γενική. 8) Δὲν εἶναι γνήσιοι. 9) Ἔχει μπροστά του τὸ μέλλον.—Ἐκτελοῦν σιδηροδρομικὲς συγκοινωνίες.—Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. 10) Ὕμνος.— Στὰ δάση ὑπάρχουν πολλὰ τέτια. 11) Θεραπεύουν. 12) Τὸ μικρὸ ἄλογο.—Γαλλικὸς χαιρετισμὸς (ἀνάποδα). 13) Ὑποθετικό. — Νησὶ τοῦ Σαρωνικοῦ.—Μόριον.

ΛΥΣΕΙΣ 158ου ΤΕΥΧΟΥΣ

Κλιμακόλεξο

1. Ε Ρ Η Μ Ο Ν Η Σ Ι Α
2. Π Ε Ρ Ι Π Τ Ε Ρ Ο Ν
3. Υ Π Ε Ρ Η Φ Α Ν Ο Σ
4. Κ Α Π Ε Ρ Ν Α Ο Υ Μ
5. Κ Α Π Ν Ε Ρ Γ Α Τ Α
6. Π Ε Ρ Ι Φ Ε Ρ Ε Ι Α
7. Κ Α Λ Λ Ι Τ Ε Ρ Ο Σ
8. Π Ρ Ε Σ Β Υ Τ Ε Ρ Α
9. Μ Α Ν Τ Σ Ε Σ Τ Ε Ρ

Αἴνιγμα

Τὸ βιβλίο.

Ἀριθμητικὸ

3	7	4	2	5	8	10	6	=45
6	3	7	4	2	5	8	10	=45
10	6	3	7	4	2	5	8	=45
8	10	6	3	7	4	2	5	=45
5	8	10	6	3	7	4	2	=45
2	5	8	10	6	3	7	4	=45
4	2	5	8	10	6	3	7	=45
7	4	2	5	8	10	6	3	=45
=45	=45	=45	=45	=45	=45	=45	=45	

Ἀκροστιχίδα ἀπὸ ἀντίθετα

ΒΑΘΟΣ — ΙΘΑΓΕΝΗΣ — ΕΛΠΙΣ — ΝΙΚΗ — ΝΗΝΕΜΙΑ — ΗΛΙΘΙΟΤΗΣ = ΒΙΕΝΝΗ

Κρυπτογραφικὸ

1) ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. 2) Γασκῶνος. 3) Τοσάκις. 4) Ναυάγιον. 5) Σούνιον. 6) Γάτος. 7) Σιαγών. 8) Ὀκτώ.

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 158

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ : 1) Περιεχόμενα. 2) Ἄπω — Μὴν—Ἐάν. 3) Νὶ-Τόνος-Ἴα. 4) Μασόνος. 5) Ἐδὲμ—Βέλο. 6) Λέρες—Λαδᾶς. 7) Ἑνὸς—Ρενέ. 8) Σίσυφος. 9) Μὴ — Σανὶς — Ἴθ. 10) Ὥρα — Ἄρα-Σόϊ. 11) Ναυκρατοῦσα.

ΚΑΘΕΤΑ : 1) Παντελεήμων. 2) Ἐπὶ—Δὲν—Ἥρα. 3) Ρῶ—Μέρος — Ἄν. 4) Τάμεσις. 5) Ἐμὸς—Σάαρ. 6) Χήνος—Οὔνρα. 7) Ὄνον-Φίατ. 8) Σοβαρός. 9) Ἕε—Σέδες—Σύ. 10) Ναὶ—Λὰν—Ἴος. 11) Ἀνακολουθία.

Στά Σουλιώτικα Βράχια

43. Χαμογέλασε ἡ Χάϊδω καὶ στὸ χαμόγελο καθρεφτίστηκε ἡ ἁγνή της ψυχή. Ποτὲ δὲν τὴ συνερίστηκε τὴ Δέσπω Μπότσαρη. Εἶχε μαντέψει τὸ μυστικό της καὶ τὄβλεπε μὲ συμπάθεια. Γιατὶ ἡ μποτσαροπούλα ἦταν ἡ ἄξια κοπέλλα, ποὺ θὰ τιμοῦσε τὸ Τζαβελέϊκο, σὰ θάμπαινε μέσα ἀρχόντισσα καὶ κυρά.

—Καὶ τί ἀποκρίθηκες, γιέ μου, στὸν καπετάνιο; ρώτησε ἡ Μόσχω Τζαβέλλα τὸ Φῶτο.

—Πῶς εἶμαι ἀκόμα πολὺ πονεμένος ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ πατέρα μου γιὰ νὰ συλλογιέμαι γάμους καὶ χαρές. Καὶ πὼς μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, θὰ σκεφτῶ τὴν τιμητικὴ πρόταση ποὺ μοῦ κάνει.

Ὁ Γιώργης Μπότσαρης θὰ τὸ πάρη γιὰ προσβολή, συλλογίστηκε ἡ Χάϊδω πρέπει νὰ βιαστῶ νὰ τελειώση ὁ γάμος.

44. Τ' ἄλλο πρωὶ σὰν ἀντάμωσε τὴ Χρυσούλα, τὴ μικρότερη κόρη τοῦ Μπότσαρη, στὴ βρύση, τὴν πῆρε παράμερα καὶ τῆς εἶπε τὰ νέα.

—Πὲς τῆς Δεσπούλας πὼς ὁ πατέρας σας πρότεινε στὸ Φῶτο Τζαβέλλα νὰ γίνη γαμπρός του. Ὁ Φῶτος, παρ' ὅλο ποὺ κολακεύτηκε, δὲν τοῦ ἔδωκε τελειωτικὴ ἀπάντηση ἐξ αἰτίας τοῦ πένθους. Μὰ τὴ Δεσπούλα τὴ θέλει κι ἂς κάμει ὑπομονή... Ἡ Μόσχω Τζαβέλλα, ἡ Σόφω κ' ἐγὼ θὰ τὸν κάνωμε νὰ τ' ἀποφασίσει τὸ γρηγορώτερο.

Ἡ Χρύσω τὴν κοίταξε παραξενεμένη, γιὰ μιὰ στιγμή, μὰ στο φῶς τῶν ματιῶν της εἶδε τὴν εἰλικρίνεια, τὴν ἁγνὴ φιλία:

—Θὰ τὸ πῶ στὴ Δεσπούλα, Χάϊδω. Καὶ θὰ τῆς πῶ ἀκόμα καὶ τοῦτο: Πρέπει νὰ ἀγαπᾶς ἀπὸ τώρα καὶ πέρα, σὰν ἀδερφή σου, τὴ Χάϊδω, ποὺ εἶναι ἕνας ἄγγελος.

45. Ἔτσι πρόλαβε ἡ ἀδερφοποιτὴ τοῦ Φώτου τὴν παρεξήγηση.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὁ Γιώργης Μπότσαρης, ποὖχε βαθειὰ πληγωθῆ ἀπ' τὸ δισταγμὸ τοῦ Φώτου, εἶπε στὴ γυναίκα του:

—Θὰ βιαστῶ νὰ παντρέψω τὴ Δέσπω μὲ τὸ Φωτομάρα ποὺ ξέρω πὼς ὀνειρεύεται νὰ γενῆ γαμπρός μου. Ὁ Φῶτος, ποὺ πῆραν θαρρῶ τὰ μυαλά του ἀέρα, ἀντὶ νὰ κολακευτῆ γιὰ τὴν πρόταση, κάνει τώρα καὶ τὸ δύσκολο. Θὰ τοῦ δείξω λοιπὸν πὼς δὲν εἶμαι κατώτερος του. Οἱ ἀρχηγοὶ ἔχουν δίκιο ποὺ δὲν τὸν θέλουν πρῶτο στοὺς πρώτους. Μὰ ὁ λαὸς τοὖχει ἀδυναμία, τὸν ἔχει στολίσει μὲ φωτοστέφανο, γιὰ τὴ στάση του τότε στὴ φυλακή. Μὰ αὐτὸ θὰ τοῦ τὸ βγάλω ἐγώ...

—Δὲ ρωτᾶς πρῶτα καὶ τὴν κόρη σου ἂν τὸν θέλει τὸ Φωτομάρα; εἶπε ἡ μητέρα τῆς Δέσπως.

46. Κι ἀλήθεια, ἡ Δέσπω ποὺ εἶχε στὸ μεταξὺ πληροφορηθῆ ἀπ' τὴ Χρύσω, ὅσα εἰπώθηκαν στὸ Τζαβελλέϊκο, τὰ κατάφερε νὰ γλυκάνει τὴν πικραμένη καρδιὰ τοῦ πατέρα της.

—Ἔχω μήνυμα ἀπ' τὴ μητέρα τοῦ Φώτου πὼς μὲ λογιάζει γιὰ νύφη της καὶ πὼς σύντομα θάρθη ἡ ἴδια ἡ καπετάνισσα Μόσχω νὰ ξετελέψη τὸ γάμο. Δὲν ἔχουν καὶ ἄδικο, παραβιάστηκες νὰ χτυπήσης μιὰ πόρτα μαυροφορεμένη.

—Μπορεῖ νὰ εἶναι κ' ἔτσι, εἶπε ὁ καπετὰν Μπότσαρης. Ὁ Θεὸς νὰ δώση νὰ γίνης γυναίκα τοῦ Φώτου. Τὸν ἐκτιμῶ πάνω ἀπ' ὅλους καὶ τώρα ποὺ γέρασα θέλω νὰ τὸν κάμω κεφάλι στὸ Σούλι... Ἐγὼ θὰ σταθῶ σύμβουλός του σὲ κάθε περίσταση, ὅπως θὰ στεκόταν ὁ γέρο Λάμπρος ἂν ζοῦσε. Οἱ γιοί μου, θὰ σπουδάζουν κοντά του τὴ λεβεντιά.

47. Ὅπως τὰ λογάριαζε ἡ Χάϊδω, ἔτσι ξετέλεψαν ὅλα μὲ τάξη. Σὰν ἔκλεισε χρόνος ἡ Μόσχω κουβέντιασε μὲ τὸ Μπότσαρη νὰ παντρέψουν τὰ παιδιά τους καὶ νὰ σταθοῦν οἱ δυὸ δυνατώτερες καὶ πιὸ δοξασμένες φάρες τοῦ Σουλιοῦ, δίπλα δίπλα. Οἱ Τζαβελλαῖοι κι οἱ Μποτσαραίοι μὲ ἀρχηγό τους τὸ Φῶτο καὶ μὲ δεξὶ χέρι του, τὸν Κίτσο, τὸ γιὸ τοῦ Μπότσαρη.

Ἡ Χάϊδω ἔσυρε πρώτη τὸ χορὸ στὸ μεγάλο γλέντι τοῦ γάμου καὶ μὲ τὴ γλυκειά της φωνὴ εἶπε τὰ παινέματα τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης. Καὶ φάνταζε πάλι σὰν κάτι τὸ ὑπέργειο, σὰ Νεράϊδα καὶ σὰ Θεά, σὰν τὸ πνεῦμα τῆς ὀμορφιᾶς καὶ τῆς καλωσύνης.

48. Πέρασαν χρόνια. Τὸ Σοῦλι χαιρόταν τὴ λευτεριά του καὶ τὰ καλὰ τῆς εἰρήνης ποὺ εἶχε κερδίσει. Οἱ ἀντρειωμένοι καλλιεργοῦσαν τὰ λιγοστὰ χώματά τους, ἔβοσκαν τὰ πλούσια κοπάδια τους, μὰ δὲν ξαστοχοῦσαν καὶ τὸ τουφέκι.

—Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες γυμνάζονταν στ' ἅρματα, στὸ λιθάρι, στὸ πάλαιμα καὶ στὸ τρέξιμο.

Ὡς τόσο, στὰ Γιάννενα, ὁ Ἀλῆς ἀνακάτευε μὲ καινούργια χολὴ τὸ αἰώνιο μίσος του γιὰ τὸ Σοῦλι. Ἐφιάλτης του κάθονταν στὸ στομάχι τὰ βράχια τῆς Κιάφας. Δὲν εἶχε ξεχάσει τὴ ντροπή του.

Κι' ἕνα φθινοπωριάτικο βράδυ τοῦ 1799 κάλεσε σὲ συμβούλιο μυστικὸ στὸ σεράϊ του, τοὺς δερβίσηδες καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρα-